

BERETNING

FRA

KATASTROFEUTVALGET I BERGEN

I ANLEDNING AV EKSPLOSJONSKATASTROFEN
20. APRIL 1944

INNHold

Beretningen

Bilag:

Avskrift av katastrofeutvalgets forhandlingsprotokoll

Avskrift av rapporter til katastrofeutvalget

Katastrofeutvalgets kunngjøringer

R A P P O R T

fra Bergen Katastrofeutvalg i anledning av eksplosjonsulykken

den 20. april 1944.

Den 20. april 1944 kl. 8.40 fant der sted en eksplosjon i et skip som lå ved Festningskaiaen. Skipet lå såvidt åstedet har kunnet konstateres, rett ut for Rosenkrantzårnet.

Etter den umiddelbare virkning av eksplosjonen har denne vært overordentlig kraftig, forskjelligartet fra, og mere konsentrert enn ulykken i Oslo i desember ifjor. For øvrig gis her ingen nærmere beskrivelse av ulykken idet dette forhold anses tilstrekkelig bekjent. Om årsaken foreligger der for katastrofeutvalget ikke offisiell beretning, hvorfor man heller ikke skal gå inn på den.

Imidlertid var det umiddelbart etter eksplosjonen klart at her var skjedd en ulykke av meget store dimensjoner. Formannen i katastrofeutvalget sammenkalte utvalget til møte med en gang om morgenen, likesom han stadig opprettholdt rapport med fylkesmannen og politipresidenten.

I møtet vedtokes satt i verk de forføyninger som var umiddelbart nødvendig ut fra den første oversikt man hadde, nemlig at mange mennesker var drept eller såret, og at der var skjedd overordentlig omfattende skade på bygninger.

Der ble således sørget for gjennom stadsfysikus å organisere lege - og sykehushjelp, der ble opprettet samlestasjoner for bespisning og underbringelse av folk, og der ble ordnet med et materialkontor til organisasjon av arbeidet med den nødvendigste istandsetting av hus til avverging av ytterligere skader og til å gjøre leiligheter beboelig igjen.

Legebehandlingen foretokes i første omgang i førstehjelpstasjonen i Kalmarhuset, men på grunn av den sterke tilstrømming måtte så å si med en gang nødhjelpstasjonen og førstehjelpstasjonen i Fridalen tas til hjelp.

Etter hvert flyttet trykket seg fra førstehjelpbehandlingen til sykehusene, såvel Haukeland sykehus som byens andre sykehus fikk en usedvanlig pågang, og reserve-sykehuset i Fridalen ble derfor satt inn med plass for i alt 220 pasienter. For øvrig henvises til helserådets rapport av 8. mai (bilag 1). Man skal bare bemerke at der gjennom stadsfysikatets arbeide på sitt område er gjort en overmåte verdifull innsats til hjelp for og redning av de mange til dels sterkt skadede mennesker.

Innkvarteringssjefen hadde med underbringelse av folk som var blitt husløse, og med forpleiningen. I forbindelse hermed også utdelingen av legitimasjonskort for skadelidte samt kriserasjoneringskort.

De foran nevnte samlestasjoner for bespisning og underbringelse ble opprettet i Konsertpalæet, Logen og Ole Bull-kjelleren. Mannskap til disse stasjoner skaffet innkvarteringssjefen seg fra beredskapsstasjonene, hvortil utskrevet mannskap hadde plikt å møte ved katastrofe.

Der var sterk tilstrømming av folk til samlestasjonene de første dager, Husløse ble herfra dirigert enten til beredskapsstasjonene til innlosjering der, til private i byen eller ut i naboherredene, særlig Fana, hvor de ble anbrakt i samarbeid med de stedlige innkvarteringsnemnder, eller de ble foreløpig skaffet hus i samlestasjonene. I løpet av den første uken etter katastrofen ble der på denne måten anbrakt ca. halvtreje tusen husville personer, og til 10 mai var der anbrakt ganske nær 4000 personer (3985). Den fornødne biltransport fikk man gjennom transportutvalget.

Matutdelingen fant i første omgang sted også fra samlestasjonene (ved utdeling av matbiletter). For selve bespisningen var der i første omgang blitt rekvirert restauranter m.v. (Kafe West End, Hotel Rosenkrantz, Ynglingeforeningen) hvortil de som fikk matbiletter dirigertes hen, og hvor bespisningen skjedde under Høde Kors' ledelse.

Utdelingen av legitimasjonskort og kriserasjoneringskort ble av praktiske grunner overført allerede annen dag til forsyningskontorene. Likeledes ble der allerede annen dag åpnet matstasjoner til avløsning av de rekvirerte restauranter m.v.. Utdelingen av matbiletter fant sted de 4 første dager. Senere kunne de skadelidte henvende seg direkte til matstasjonene og få mat mot forevisning av legitimasjonskortet. Fra kinolokalene ble der utdelt 9492 matbiletter. Matstasjonene ble åpnet i

et antall av 9 på forskjellige steder i byen, under administrasjon av Røde Kors, idet denne organisasjon hadde apparatet for slik administrasjon for hånden som følge av bespisning for "Svenskehjelpen". Matstasjonene fikk meget sterk pågang fra første stund - antallet middagsporsjoner var oppe i ca. 10000, men heri ligger ikke så lite misbruk fra publikums side, og etter innføring av fornøden kontroll festnet tallet seg til rundt 5000. Matutdelingen holdtes gående uforandret til 5. mai, fra hvilken tid den ble begrenset til å gjelde bare totalskadelidte, og fra 13. mai tok den slutt idet videre innsats på dette område da måtte antas å være blitt upåkrevd. Etter en foreløpig oppgave fra Røde Kors er der i den tid matstasjonene har vært i virksomhet, blitt utdelt i alt ca. 260.000 matporsjoner, hvorav ca. 60.000 frokost, ca. 120.000 middag og ca. 80.000 aftens. For øvrig henvises til rapporter av 28. april fra Røde Kors (bilag 2) og fra innkvarteringssjefen av 21/4, 29/4 og 10/5 (bilag 3, 4 og 5).

For avviklingen av bespisningen likesom for matforsyningen og annen forsyning til skadelidte har selvsagt den virksomhet forsyningsjefen har utøvd, vært av stor betydning.

Matstasjonene har naturligvis tross de opplag Røde Kors rådde over, i vesentlig utstrekning vært avhengig av hva forsyningsmyndighetene kunde skaffe, og på dette felt kom da også forsyningsjefens første arbeid til å ligge, samtidig som der også måtte skaffes mat til folk i innsats av de forskjellige kategorier. Men også forsyning med andre mangelvarer og rasjonerte varer måtte påkalle forsyningsmyndighetenes arbeid. Og dette arbeid kom da ikke bare til å dreie seg om vareanvisning og kortutdeling, men også om, gjennom Næringsdepartementet, å få Bergen tilført varer etter det ekstraordinære behov som var oppstått.

Katastrofeutvalgets formann ga etter katastrofen til kjenne for forsyningsjefen at man ved disponeringen av matvarer og andre rasjonerte varer til de skadelidte måtte gå fram slik at disse varer i størst mulig utstrekning går inn i den vanlige rasjonering. Man måtte imidlertid ta hensyn til at de skadelidte de første dager sto uten mat og kort, og at man derfor måtte gjøre visse lempninger i rasjoneringsbestemmelsene. Videre var det nødvendig at der, av rent rasjoneringstekniske grunner, ved bespisningen av hjelpemannskaper og handverkere som deltok i rydnings og reparasjonsarbeidet, tildels utlevertes rasjoner ut over hva vedkommende hadde krav på.

Etter disse retningslinjer har forsyningsjefen gått fram.

Rasjoneringskort ble i henhold til departementets bestemmelse delt ut hurtigst mulig til dem som hadde fått legitimasjonskort. Noen utglidning herunder var ikke til å unngå idet der de aller første dagene ikke var mulig å øve tilstrekkelig kontroll. Bortsett herfra er det klart at der etter en katastrofe av slike dimensjoner som den av 20. april, måtte medgå betydelige kvanta matvarer til skadelidte og folk i innsats.

M.h.t. mangelvarer i sin alminnelighet - bortsett fra gaver, som ble fordelt av hjelpeorganisasjonene - ble disse fordelt på de respektive firmaer av forsyningspotetrasjoneringskontor ved sekretær Madsen. Tildelingen har funnet sted etter de kvoter de handlende har, og med forbehold at disse varer bare selges til skadelidte. De skadelidte i sin tur har som de endelige avtakere fått sine kjøp ordnet ved krigsskadetrygdens gjenkjøpsbøker. Som nevnt skulle disse mangelvarer selges bare til skadelidte, hvorfor katastrofeutvalget foranlediget sperring av salg til andre. Der er senere løsnet på dette forhold for enkelte artiklers vedkommende hvorav tilgangen har vært rikelig. For øvrig henviser man til forsyningsjefens rapport særlig den av 1. mai (bilag 6).

M.h.t. gaveutdeling av forbruksgjenstander ble der truffet den ordning at innkvarteringssjefen fikk ledelsen av denne gren av hjelpevirksomheten. Under hans sentralkontor, som til å begynne med fikk lokaler i arbeidskontoret, sorterte de respektive frivillige hjelpeorganisasjoners utdelingslokaler. Ordningen har i store trekk vært den, at folk som hadde behov for hjelp, i første omgang måtte henvende seg til sentralkontoret med søknadskjema, som gjerne utfyltes på stedet, deretter behandlede på stedet av kontorets funksjonærer, hvorefter søknaden i tilf. påførtes anvisning på bestemte gjenstander. Ansøkeren kunne så få anvisningen effektivt ved et av de frivillige organisasjoners utdelingslokaler etter ønske. Var sentralkontoret i tvil om avgjørelsen, gikk saken videre til innkvarteringssjefen, og var denne i tvil, gikk den til endelig avgjørelse i et utvalg med en representant fra hver av de resp. frivillige organisasjoner.

Sentralkontoret stanset sin virksomhet den 26. mai, da de sterkeste behov var dekket, og de frivillige organisasjoners utdeling ble avvirket i løpet av den følgende uke, som medgikk til effektivering av utstedte anvisninger. Der er ved denne hjelpevirksomhet ytt bidrag til ialt 3145 hovedpersoner. Jfr. for Övrig innkvarteringssjefens rapport av 10. juni (bilag 12).

Pengebidrag til de skadelidte er det overlatt "Hovedutvalget for pengebidragsfordelingen", et utvalg som er oppnevnt av fylkesmannen, å ta seg av. Utvalgets formann er fabrikkier Hans B. Fasmer. Utvalget bygger på samarbeid med en rekke dels allerede før ulykken bestående og dels etter ulykken opprettede organisasjoner og komiteer. Utvalget er framleis i virksomhet og der kan på det noverende tidspunkt ikke gis noen framstilling av samme. Om hovedutvalgets oppnevning m.v. henvises til dennes rapport av 4. mai (bilag 13).

Fra slutten av april fikk man satt igang arbeidet med utsending av barn på landet. Arbeidet bygger på de organisasjoner som tidligere har arbeidet med dette formål, men det gjaldt for katastrofeutvalget å få arbeidet intensivert i forhold til hva der har vært ytt tidligere år. Forholdene lå forsåvidt til rette herfor som skolene for den aller vesentligste del var blitt beordret stengt av fylkesmannen. For samtlige organisasjoner ble der opprettet et sentralkontor i forbindelse med skolestyrets kontor, fra hvilket der sørges for at organisasjonene holdes underrettet om hinannens arbeid. Gjennom stadsfysikus, som fører tilsynet med det hele, holdes katastrofeutvalget å jour. Jfr. for Övrig rapport av 28. april fra stadsfysikus (bilag 14).

De foran nevnte hjelpeaksjoner har tatt sikte på den mere personlige hjelp. Ved siden av disse har utvalget organisert en hjelp til midlertidig istandsetting av bygninger som ble skadd ved katastrofen.

Grunnlaget for dette arbeid ble lagt ved opprettelsen av et materialkontor allerede på katastrofedagen hvorfra der ville bli gitt anvisning på de nødvendige materialer. En videre utbygning av dette kontor - som ble lagt under ledelse av bygnings sjefen - fant sted etter hvert. Den ordning man kom fram til, er i store trekk følgende:

Til søknad om materialer brukes de vanlige skjema som ellers brukes i søknad til Næringsdepartementet. Søknaden får i første omgang påført attestasjon fra Håndverks- og Industriforeningen, hvoretter den går til en av materialkontorets kontrollører (bl. a. til omberegning av kvantum fra de av søkeren vanlig angitte "fot", "m/fot", m.v.) og derfra videre til kontorets nærmeste leder under bygnings sjefen, arkitekt Hauge, som på grunnlag av de oppgaver han har over skadene, og på grunnlag av selvsyn etter befaringer, utsteder materialanvisning. Den behovsmessige vurdering ligger altså hos ham. Endelig gyldighet får anvisningen ved stemping av en representant for Næringsdepartementet som av dette er tildelt materialkontoret, og som er satt inn her forat man skal unngå tidspilde ved oversending til departementet til vanlig behandling. Samarbeidet mellom denne departementets mann og materialkontorets leder, arkitekt Hauge, er slik anlagt at ekspederingen kan gå raskt fra hånden, slik at en søker har kunnet regne med å få anvisningen dagen etter innlevering av søknad. Og med anvisningen stemplet av departementets mann, har materialer kunnet kjøpes av huseieren eller gjennom håndverker hvis den framgangsmåten foretrekkes - enten ens vanlige håndverker eller den som er tilsatt i vedkommende distrikt, (de skadde strøk er oppdeelt i 14 arbeidsdistrikter). Etterat departementets representant reiste tilbake til Oslo den 15. juni, har anvisningene måttet sendes dit, men som følge av den innarbeidede framgangsmåte da departementet var representert her, går behandlingen hurtig slik at anvisningen kan returneres omgående. På denne måten har tildelingen av materialer gått raskt fra hånde. og katastrofeutvalget har i det hele ikke mottatt noen klager over materialtildelingen.

Hånd i hånd med utbygningen av materialkontoret, hvis oppgave det er å skaffe den skadelidte huseier materialer, har gått arbeidet med å skaffe byens handlende supplement til sine beholdninger, som det særlig for fødevarernes vedk. var gått til dels sterkt ut over ved katastrofen. I dette øyemed satt forskjellige kommunale eller næringsorganisasjoners kontorer seg i forbindelse med de respektive avdelinger i Næringsdepartementet for å få rådd bot på manglene. Forsyningskontoret har tatt affære når det gjelder rasjonerte varer, når det gjelder bygningsmaterialer har bygnings sjefen gjennom den tidligere omtalte representasjon for Næringsdepartementet ved hans materialkontor tatt hånd om saken, og for Övrig har også forskjellige næringsorganisasjoner vært virksomme. Noen samlet oversikt over hva der på denne måten er tilført byen har ikke kunnet skaffes. For Bygningsmaterialenes vedkommende henvises dog til brev av 24. mai fra Næringsdepartementets avdeling for industriforsyning til bygnings sjefen (bilag 30), hvorav man vil få et inntrykk av situasjonen på nevnte tidspunkt.

Forutsetningen for alt dette har na urligvis vart at tilgangen pa materi-aler til byen har kunnet avvikles tilfredsstillende. Man har i dette oyemed opprettet et sarrutvalg her i byen til vurdering av behovene i hvilken orden materialledningene bor prioriteres til avsending, hvoretter man har fatt den plan utvalget fra tid til annen kommer til, effektivt gjennom generaldirektoratet for transport.

For a fa snarest mulig avvikling ved ankomst til Bergen, har man fatt den ordning at alle jernbanevogner som ikke er dirigert direkte til materialfirma, men f. eks. til katastrofeutvalget, ordforeren, bygningsjefen m.v., er blitt mottatt av materialkontoret og gjort opp for med jernbanen av dette, som deretter pa grunnlag av sin oversikt over hva der tidligere er mottatt, har utpekt som mottakere de firmaer som etter rimelighet sto for tur. Biler har man fatt fra transportutvalget til den nodvendige transport fra jernbane til lager evt. byggeplass, hvilket ogsa har gatt sa knibkefritt at vognene overensstemmende med jernbanens krav har kunnet losses sa a si umiddelbart atter ankomst. Man henviser for ovrig til bygningsjefens rapport av 5. mai (bilag 16).

Et sarrlig hjelpetiltak til huseiere fra katastrofeutvalgets side har vart rentefrie lan som forskudd pa krigsskadetrygd for midlertidige reparasjoner. Denne hjelp tar sikte pa skadelidte som har vanskelig for a klare disse utgiftene. Forskuddene gis mot transport pa huseiernes krav pa krigsskadetrygden. Ordningen administreres av radmannen for 4. avdeling, og der er i oyemedet til 10. juli stillet til hans disposisjon etter behovet kr. 750.000.-. Der foreligger ikke takst fra trygden i det oyeblikk disse ytelser gis, hvorfor der bygges pa takster fra byarkitekten som er holdt slik at der presumptivt regnes med at kommunen skal fa sine penger igjen.

Som folge av eksplosjonen oppsto der brann en rekke store i det rammete strok. Brannvesenets virksomhet er ikke underlagt katastrofeutvalget og vedkommer for sa vidt ikke denne innberetning. Man innsekrenker seg til a henwise til brannvesenets rapport av 21. april (bilag 7.).

Katastrofeutvalgets innsats i de brente og ellers skadde strok ble satt inn i fortsettelse av luftvernets i form av rydningsarbeid.

Teknisk Nodhjelp ble satt inn i forste rekke i dette oyemed med 200 mann allerede den 20. april og 400 mann de folgende dager. Foruten de egentlige rydningsarbeider ble der av T. N. ogsa utfort endel midlertig reparasjonsarbeid samt sprengningsarbeid til avverging av ytterligere skader. T.N. drev sitt arbeid til og med 2. mai. Den folgende dag ble beskjeftiget bare et fatall til innsamling og tilbakelevering av verktoy m.v. I rundt tall er der oppgitt ca. 93.000 arbeidstimer fra start til slutt. Etter et par dagers innsatts ble T.N. underordnet radmannen for de tekniske etater, som ogsa hadde folk i opprydningsarbeid, for a unnga dobbeltarbeid. (man mangler rapport fra T. N.).

Rydningsarbeidet som nodvendigvis folger en katastrofe, gjør det naturlig at veivesenet med det mannskap og materiell det rar over, kommer i forgrunnen, hvorfor veisjefen er medlem av katastrofeutvalget og har fatt seg underlagt rydnings-tjenesten. Hans innsats fant sted i tilsluttning til luftvernets, allerede den 20. april, og ble i alt vesentlig tilendebrakt den 10. mai. Det avfall m.v. som senere folger av reparasjonsarbeidet, blir fjernet av huseierne selv. Veivesenet har dis-ponert foruten hele sin egen arbeidsstokk i rydningstjenesten, ogsa folk fra andre kommunale etater, som vann-og kloakkvesenet, renholdsverket og derhos alle de folk det kunne fa anvist fra arbeidskontoret. Til borttransporten hadde veivesenet sine egne og andre kommunale biler, videre hva der kunne stilles til disposisjon av transport-utvalget, samt de hestekjoretoyer som veivesenets kjorere rar over. Veivesenets samlede innsats omfattet pa denne maten pa det hoyeste 324 mann, 69 biler og 32 hestekjoretoyer pa en dag. Alt i alt er der utfort ca. 2360 dagsverk. Jfr. for ovrig veivesenets rapporter, sarrlig av 29. april (bilag 18).

Samtidig var havneingeniørvesenets folk opptatt med a sette havnen i drift igjen, a rydde kaier, a fa kranene i drift igjen, jfr. rapport av 23/4 fra havneingeniørkontoret (bilag 25)

Videre har Ostfold sveit av Arbeidstjenesten hatt 166 mann i opprydningsarbeid m. videre. Endel av mannskapene kom den 23. april (omtrent halvparten) og resten dagen etter. A. T.s innsatts har hovedsakelig vart folgende: Utgraving og rydding pa Bergenhus (under ledelse av arkitekt Fischer), rydding og tetting av skadde leiligheter, sarrlig der man ikke har hatt mannlig hjelp, videre rydding av lagerrom, avlastning av jernbanevogner, vakthold ved materialplasser. Endel av folkene fikk

beskjeftigelse ved verksted som det lykkedes A. T. å få i stand i Övregatens skoles gymnastikksal. Første dag var en vesentlig del av styrken beskjeftiget med å innrede en rekke rom i Nygård skole til oppholdssted for fremmede arbeidere, som var dirigert hertil i et antall på det høyeste av ca. 400 på samme tid. Etter anslagsvis oppgave var dette tall ved midten av juni gått ned til ca. 300.

Det er for øvrig å merke at A. T. selv har klarert sine utgifter ved sin arbeidsinnsats. Fra 28/4 til 17/5, da innsatsen opphørte, var der arbeidet 16140 effektive arbeidstimer, hvortil kommer tiden fra 24 - 27. april, for hvilke dager der ikke foreligger oppgaver. Jfr. A. T.s rapporter særlig av 21/4 og 4/5, (bilag 26 og 27)

Endelig deltok i rydningstjenesten 80 mann av Hirden, som var blitt beordret den 20. april fra Holmestrand. Mannskapene ble satt inn i rydningstjenesten ved B. D.S.s bygg og havneadministrasjonens bygg, deretter til vakthold i det sperrede område. Disse folk fikk videre i oppdrag å internere byens løse eksistenser. Interneringen fant sted i Olav Kyrres Gt. nr. 7. Hirden var innkvartert og hadde sin forpleining i N.S.-huset. Jfr. rapport av 4/7 (bilag 30).

En annen av katastrofeutvalgets hjelpeaksjoner var innsamlingen av brukbart materiell. Innsamlingen av trematerialer besørget T. N. som plaserte disse saker på Festplassen, Glassrester ga man gjennom pressen huseierne påbud om å samle sammen foran sine hus, hvorefter det således samlede ble plasert på utfyllingen på Nygårdstangen. Innsamlingen for øvrig skjedde under ledelse av regulerings sjefen. Det gjaldt takstein, rørleggermateriale, maskiner, ovner m.v. og skrapjern. Maskiner, verktøy og ellers verdifulle ting som burde anbringes under tak, ble samlet på Elsesro, takstein, rördeler, ovner og annet jernmateriale på Klosteret, og murstein på Festplassen. En påtenkt samle-stasjon i Dreggen for strøkene på østsiden av Vågen ble der ikke noe av idet huseierne i dette strøk stort sett selv tok seg av innsamlingen. Ved disponeringen av de innsamlede saker er der tatt sikte på å skaffe de katastroferammede nye varer igjen i samme kvantum, jfr. regulerings sjefens rapport av 15. mai (bilag 31).

Av vesentlig betydning for utviklingen av de resp. katastrofe-tiltak har selvsagt en rasjonell ordning av transporten vært. Transportutvalget har som oppgave å besørge all transport for katastrofeutvalg og kommune under og etter inntrått katastrofe. Transportutvalgets kjøring har konsentrert seg om følgende oppgaver: De første timer var alle biler satt inn i kjøring av sårete og døde sålenge der fra luftvernet eller sanitetet meldtes behov for slik kjøring. Dernest kom turen til utkjøring av byen av evakuerte, rydningskjøring for veivesenet og T. N., bortkjøring av innbo, kjøring av råstoffer til matstasjonene, utkjøring av matporsjoner, utkjøring av reparasjonsmaterialer til byggestedene, utkjøring av reparasjonsmaterialer og andre varer i katastrofeøyemed fra jernbanen. Til sine tider ga alle disse oppgaver en meget sterk påkjenning, og transportutvalget fant det derfor nødvendig for å klare transporten å få rekvirert fra Oslo et nødvendig supplement, nemlig 9 lastebiler med sjåførere. Med den kapasitet utvalget således hadde fått, har det vært i stand til stort sett å tilfredsstille de krav som katastrofen stillet, hvorhos det samtidig i atskillig utstrekning har kunnet avvike kravet om kjøring for private. Man kan få et begrep om påkjenningen derav at de private lagre av knott gikk med, hvorefter der ble gitt anledning til å ta ut 500 hl. knott av det kommunale kriselager, videre at der de første 4 dager gikk med 19.200 l. bensin, hvorefter generaldirektoratet for transport ga en tildeling på 17.000 l., hvorav 12,600 l. ble gitt ut til forbruker de følgende 3 dager, beregnet dog å strekke til ut over disse 3 dager, og den følgende uke til 3. mai er der da kjørt på den nevnte tildeling på 17.000 l.

Betydningen av et kriselager av drivstoff er trådt tydelig i dagen under disse forhold, og formannen i katastrofeutvalget har derfor tatt opp spørsmålet med de tyske myndigheter om å få opprettet et kriselager av Gassverkets bensolproduksjon. Man henviser ellers til transportutvalgets rapporter av 29/4 og 5/5 (bilag 32-33)

Foruten det tidligere omhandlede innkvarteringsarbeide som har vært underlagt innkvarterings sjefen, nødvendiggjør katastrofen også at man tok seg av bedrifter som hadde mistet forretnings- eller lagerlokaler og likeledes av oppgaven å skaffe de midlertidig anbrakte permanent hus. I det førstnevnte øyemed ble der opprettet en avdeling av rekvisisjonskontoret ved fylkeskontorets næringsavdeling. Dette nye rekvisisjonskontor har i samarbeid med næringsavdelingen i stor utstrekning hjulpet bedriftene til en brukbar ordning. I sistnevnte øyemed har rekvisisjonskontoret ved ansettelse av flere folk fått anledning til å gjennomføre underbringelsesmulighetene hos private i langt større utstrekning enn før, og har på denne måten skaffet ikke

så få skadelidte fast opphold inntil videre. På grunn av det store behov har man imidlertid også måttet ty utenbys hvor dette har latt seg gjøre.

Til hjelp for de skadelidte huseiere har kommunen påtatt seg endel av utgiftene ved de midlertidige reparasjoner som har en særlig ekstraordinær karakter. Som ekstraordinær utgift har man i første rekke utgiften til overtid, som i dette tilfelle i stor utstrekning måtte anvendes for at man kunde få istandsettingen fra hånden i rimelig tid. Hertil kom så reise- og kostholdsgodtgjørelser, som i ikke ringe grad kom til anvendelse som følge av innkalling av utenbys arbeidere. Videre har man påtatt seg å yte huseierne forskudd når de hadde vanskelig for på anfordring å dekke entreprenørers eller håndverkernes regninger. Disse lån har man gitt mot transport på kravet på krigsskadetrygden.

At katastrofeutvalget også har hatt endel andre utgifter som ikke direkte påviler kommunen, (f.eks. bispising av arbeidere den første tid under utførelse av arbeidet eller lønningen av T. N.s folk) betegner ikke egentlig hjelp til skadelidte, men har selvsagt hatt sin vesentlige betydning for å få innsatsapparatet til å gli.

Liggende utenfor Katastrofeutvalgets egentlige område, men av stor betydning for de skadelidte og derfor av interesse for vurderingen av myndighetenes reaksjoner på katastrofen, har krigsskadetrygdens forhold til ulykken vært. Man tar derfor med noen ord om dette forhold i nærstående innberetning.

Allerede i løpet av de første dager etter katastrofen ble der truffet bestemmelser om å opprette et eget Bergens-kontor for krigsskadetrygden for bygninger til avvikling av trygdens forretninger som følge av katastrofen. Avdelingen, som fikk kontor i Sundts nybygg, kom snart i gang med beregning av prisgrunnlaget for takstene, mottak og registrering av skadeanmeldelser, inndeling av katastrofe-strøket i skadedistrikter, oppnevning av takstnemnder o. s. v. Der er mens dette skrives (primo juli) kommet inn ca. 3600 skadeanmeldelser og er foretatt ca. 560 takseringer med samlet skadetakst på ca. 6 millioner. Det vil forstås at disse takseringer, vanskelig vil kunne gi noe grunnlag for antakelser om den samlede skadesum på bygninger. Utbetalinger i henhold til takstene vil - etter styrets endelige behandling av disse - skje mot ferdigattest, hvorav vil forstås at totaloppgjør vil det måtte trekke ut med som følge av at bare i ubetydelig utstrekning enda kan ble tale om endelige reparasjoner. For de midlertidige reparasjoner vil der derimot kunne ventes oppgjør etter styrets behandling av skadetakstene, og sluttoppgjør vil bli gitt med inntil 2/3 av den godtatte takst. For øvrig er trygdens regel at den legger til grunn for takstene prisene pr. 8/4-40, hvorhos den m. h. t. de midlertidige utbedringer dekker bare 50% av disse, bortsett fra takskader, som dekkes med 100%. Jfr. for øvrig trygdens rapporter fra 12/5- 29/6-44 (bilag 34).

Også krigsskadetrygden for løsøre har fått opprettet et Bergens-kontor i Sundts nybygg. For skader på løsøre gir kontoret et forskudd på inntil 50%, dog kun for større skader. Noe kommunalt kontor til forskuddtering i likhet med det for fast eiendom, har derfor ikke vært aktuelt.

Kontoret har foretatt utdeling av gjenkjøpsbøker til skadelidte. Dette begynte den 4 mai., og der er hittil utdelt 1528 bøker. Derhos 14050 enkelte kjøpekort. Jfr. for øvrig rapport av 30/6-44 (bilag 35).

Der regnes såvel for løsøretrygden som for trygden for fast eiendom at det vil medgå et halvt års tid før samtlige skader er taksert. Det kan bemerkes at byens forsikringsselskaper yter assistanse både med registrering av skader og kontroll av skadeoppgaver.

Tallmessige oppgaver som belyser skader og hjelpeaksjoner kan på nærværende tidspunkt bare skaffes delvis, i visse tilfeller ikke engang tilnærmetvis. Nøyaktige tall kan bare unntakelsesvis oppgis. Man hitsetter allikevel endel oppgaver, som vil gi et ganske godt inntrykk.

Oppgave fra stadsfysikus, avgitt 8. mai har et tall av 93 døde. Av disse var 9 på daværende tidspunkt ikke identifisert. Senere er der funnet endel lik, særlig i Vågen, slik at tallet derved antakelig kommer opp i 100. Dette tall omfatter kun norske. For øvrig holder stort sett de av stadsfysikus 8. mai oppgitte tall: legehjelp i alt ytet til ca. 4800 personer. På sykehus innlagt 183 på Fridalen, 134 på Haukeland, 105 på Storetvedt, 46 på Kvinneklubben, 42 på St. Franciskus, 15 på Betanien, 5 på Diakonissehusets klinikk og 4 på kommunens pleiehjem.

Gjennom Innkvarteringssjefen ble 3985 personer midlertidig skaffet hus. Sålengs han hadde med matutdeling, utdeltes gjennom ham 9492 matbiletter.

Ved den innkvarteringssjefen underlagte gaveutdeling gjennom de frivillige hjelpeorganisasjoner er der blitt ytt hjelp til 3145 hovedpersoner.

Gjennom Røde Kors har man fått oppgave over utdeling av i alt ca. 260000 matporsjoner (heri inkludert innkvarteringssjefens utdeling). Av disse ca. 60000 frokost, ca. 120000 middag og ca. 80000 aftens.

Av oppgavene fra forsyningsnemnda kan man angi følgende avrundete tall: Der er utdelt ca. 14500 legitimasjonskort.

Ca. 8400 midlertidige rasjoneringskort, gjeldende for 1 uke.

Ca. 11800 varefordelingskort (ga innehaveren rett til dels til kjøp, dels til gratisutdeling av enkelte varer).

Ca. 350 ukerasjoneringskort til erstatning av bortkomne sådanne.

Utdelingen av ovennevnte 8400 kort avløstes av utdeling av kort til erstatning av korthafter og øvrige rasjoneringshefter som var kommet bort.

Videre er til 17/6 utstedt ca. 67750 anvisninger på skotøy (herav ca. 9100 på kalosjer og ca. 28900 på skinnsko D.).

Vedk. tekstil er der til 24/6 utstedt ca. 12300 tillegskort B & 300 merker til ca. 7300 personer samt utstedt ca. 14600 anvisninger på utstyrvare og arbeidsklær, hvilke anvisninger refererer seg til ca. 2850 personer.

Etter opplysning fra hovedkomiteen for pengebidrag er der ved utgangen av juni innkommet ca. kr. 7.360.000.-. Herav faller på Røde Kors det største beløp med kr. 2.177.000.-, hvorefter kommer Næringslivets komite med kr. 1.849.000.-. Avisenes innsamling til de blinde her brakt ca. kr. 167.000.-. Utbetalinger er av hovedutvalget foretatt med ca. kr. 1.600.000.-.

Arbeidet med å sende barn på landet har gitt følgende resultat:

Sendt gjennom menighetspleiene og Røde Kors	ca. 3500
" " dr. fru Grahl Madsen	" 500
" " N. S. H.	" 260

Tils. ca. 4260

Søknader til menighetspleiene og Røde Kors som er lagt tilside fordi vedk. er kommet avsted privat, utgjør omkring 500. Der må derhos regnes med et betydelig antall som er kommet avsted uten at der foreligger søknad til noen organisasjon. Så der kan nok alt i alt regnes med ca. 5000 barn, men ved katastrofetiltak er der altså sendt ca. 4260 barn på landet.

Skadene på bygninger stiller seg iflg. opplysning fra bygningsjefen slik:

Totalt nedbrennte hus	136
Kondemnabile "	152
Sterkt skadde "	45
Sterkt partielt skadde	138
Lettere skadde	<u>3197</u>
Tils.	<u>3668</u>

Herved er å merke at gruppen "kondemnabile" kan bli annerledes vurdert av krigsskadetrygden enn av bygningsvesenet.

Krigsskadetrygden for bygninger driver fortsatt sitt takseringsarbeide.. Ved utgangen av juni er anmeldt 3650 skader, hvorav ca. 560 er taksert. Takstbeløpene utgjør etter pris pr. 8/4-1940 ca. kr. 6.433.000.- og etter pris pr. 20/4-1944 ca. kr. 8.034.000.-. Takstarbeidet må påregnes å ta flere måneder framover, og det er ikke mulig f.t. å gi noe endog tilnærmet tall som uttrykk for katastrofens økonomiske rekkevidde.

Gjennom Krigsskadetrygden for løsøre er der utstedt ca. 1500 gjenkjøpsbøker og ca. 4050 kjøpekort, omfattende ca. 15000 vareposter.

Skader på kommunal eiendom.

Man mangler vesentlige oppgaver for å gi et helhetsbillede. Med sikkerhet kan det imidlertid sies at havne og havneingeniørvesenet har lidt de største skader. Sistnevnte har skader som er anslått til ca. 1.950.000.- kroner (kaier og administrasjonsbygge). Havnevesenet har skade på inventar til ca. kr. 36.000.-. Vann- og kloakkvesenet til ca. 13.500.-. Man mangler som sagt vesentlige oppgaver, således fra eiendomsforvaltningen, kirkevesenet, sporveien, lysverkene m, fl., hvis skader må antas å være til dels meget store.

Det kan endelig bemerkes at anslagsvis har beslagleggingen av kino-lokalene som samleestasjoner berøvet kinomatografene en billettinntekt på ca. kr. 80.000.-.

Den midlertidige utbedring av skader er av Håndverks- og Industriforeningen opplyst å være foretatt ved utgangen av juni måned med ca. 50%, og for glasskadene med ca. 70%, regnet for det skadde strøk under ett.

Bilag følger nærverende innberetning etter hosstående bilagsfortegnelse.

Katastrofeutvalget i Bergen den 10. juli 1944.

Alf Johannessen medl. BHIF
formann

Herbert Mowinckel

Katastrofeutvalgets protokoll.

Møte sammenkaltes av formannen etter hans ankomst om morgenen til kontoret den 20. april 1944 i anledning av en den samme morgen intrådt eksplosjonskatastrofe ved Skoltegrunnskaien.

Til stede var:

Formannen, innkvarteringssjefen og forsyningssjefen. Av utvalgets tilkaltede medlemmer var også magister **Meyer** (R.K.) og ingeniør Algård (T.N.) tilstede. Derhos fylkesmannen.

Formannen gjorde vedtak om

1. straks å opprette samleestasjoner i Logens, Ole Bulls og Konsertpalæets kinolokaler med sikte på underbringelse av folk som var blitt husville ved eksplosjonen.

2. at forhandlere av glass, trematerialer og pappplater inntil videre forbys å selge disse artikler uten kjøpeløyve med kommunens stempel.

3. at kjøpeløyve for nevnte artikler vil bli gitt av bygningsssjefen ved hans kontor og ved opprettendes avdelingskontorer.

4. å rette påbud til huseiere og innehavere av leiligheter om å samle alle glassrester og avlevere dem etter anvisning av bygningsssjefen.

Disse vedtak ble straks trykt som plakater, som i løpet av middagstimene ble slått opp rundt i byen. Deretter ble de innrykket som annonser nr. 1, 2 og 3 i pressen den 21. april.

5. I forbindelse med de nevnte vedtak trakk formannen opp de grunnleggende linjer for katastrofeutvalgets arbeidsplan, idet ordførerens kontor ble gjort til sentralkontor for utvalget, bygningsssjefens kontor til administrasjonssentral for bygningsmessige spørsmål som katastrofen måtte reise, og innkvarteringssjefens kontor til administrasjonssentral for innkvartering, bespisning og andre hjelpeaksjoner.

6. Formannen gjorde videre vedtak om å henstille til politipresidenten å nedlegge forbud inntil videre mot å utføre noen som helst varer fra Bergen. Formannen hadde på forhånd innhentet fylkesmannens samtykke.

Politipresidenten fulgte henstillingen, og satt den etter konferanse med formannen i verk ved direkte underretning til byens engrosforretninger, dampskibsselskapene, jernbanen og rutebilselskapene.

7. Formannen bemyndiget forsyningssjefen til å bringe i anvendelse kriserasjoneringskortene. De besluttedes utdelt gjennom innkvarteringssjefen.

8. Formannen vedtok gjennom forsyningssjefen å rekvirere Bergensmeieriets, event.^{andre}/bedrifters suppeproduksjon for den 20de og følgende dager til bespisning av skadelidte m.v. til utgift for katastrofeutvalget.

9. Formannen vedtok etter foranledning av ingeniør Algård å la bespise til utgift for katastrofeutvalget 200 mann fra Teknisk Nødhjelp den 20de og 400 mann den 21de april.

Samme dag - 20. april - kl.17 holdtes møte i utvalget.

Til stede var formannen, forsyningssjefen, innkvarteringssjefen, ingeniør Algård (T.N.), magister Meyer (R.K.) og stadsfysikus. Derhos var spesielt innkalt: 2^{nen} rådmann, politipresidenten, (luftvernsjefen) og politimajor Thue.

Formannen redegjorde for de tiltak som var gjort om formiddagen, og som utvalget hadde ansett som næmgjengelig nødvendig å sette i verk umiddelbart etter ulykken.

Luftvernsjefen redegjorde for grensene mellom luftvernets og katastrofeutvalgets innsats, og bemerket i tilslutning hertil at han intet hadde å bemerke til de forføyninger som var truffet av katastrofeutvalget.

Stadsfysikus opplyste at i henhold til oppgaver innkommet inntil kl.16 var der ca. 1800 skadete og innbrakt 43 døde til Gades institutt. På sykehus var innlagt ca. 200, hvorav 95 på Haukeland. Øyenskader var der mange av, og stadsfysikus hadde foreløpig forsøksvis kalt 2 øyenlæger over fra Oslo.

1. Formannen meddelte stadsfysikus at behandlingen ved legevakten og førstehjelpstasjonene skulde være gratis til og med 30. april.

2. Formannen gjorde videre vedtak om opprettelse av materialanvisningskontorer ved siden av det/bygnings sjefen hvorom vedtak var gjort i møtet om formiddagen (annonse nr.3). Slike kontorer skulde foreløpig opprettes hos K. Toftegård A/S, Pål Kahrs A/S og K. Namtvedt A/S (annonse nr. 5).

3. Formannen vedtok at katastrofeutvalget i fornødent fall fikk overta garantien for riktig betaling av anviste materialer. I anledning herav ble det gitt underretning til

firmaene at de måtte utlevere anviste materialer uten kontant betaling, idet kommunen i tilfelle der oppstår vanskeligheter med betalingen, vil overta ansvaret for riktig sådan.

4. Etter opplysning fra magister Meyer (R.K.) om at R.K. antakelig kunde påta seg å skaffe ca. 2500 l. suppe, påla formannen forsynings sjefen og magister Meyer å utarbeide en bespisningsplan til kl. 20 samme kveld. Da planen til fastsatt tid ble forelagt for formannen, ble den godkjent av denne. Den vil finnes som nr. 7 av annonsene.

5. Formannen gjorde vedtak om at møbler og klær m.v. som er bragt ut av skadde hus, blir å transportere til Domkirken, hvor der vil bli satt vakt.

6. Ved henvendelse til politipresidenten fikk formannen **ordnet** med vakthold ellers i de rammete strøk.

7. Endel jernvare- og utstyrsforretninger, som opplystes å ha lukket som vanlig - kl. 15, lot formannen øyeblikkelig gjennom bygningssjefen beordre å åpne igjen og holde åpent utover ettermiddagen til ekspedering av kriserammete.

8. Gassverket fikk ordre om å foreta stengning av brennende gasskraner i de brente strøk.

9. Formannen vedtok at der kan utdeles suppe til folk i innsats, eller arbeidere som er beskjefteget med rydning, innsamling av brukbart materiell m.v. I henhold hertil ga formannen bemyndigelse til bespisning av luftvernets folk, av innkvarteringssjefens, av bygningssjefens, veivesenets, T.N.s, brannvesenets, samt endel kontorpersonaler som var under særlig arbeidspress.

10. Stadsfysikus fikk bemyndigelse til å fortsette de påbegynte tiltak med å innrede reservesykehus i Fridalen skole og likeledes til å fortsette de nødvendige foranstaltninger til ambulatorisk behandling av de skadete.

11. Som samleplass for glassrester anvises fyllingen på Nygårdstangen.

12. Formannen vedtok gjennom fylkesmannen å rette henvendelse til minister Whist om å få sendt glassvarer og trematerialer til dekking av det ekstraordinære behov.

13. Foranlediget ved opplysning om at der forefant^{es} endel reddete matvarer fra de brente grossistlagre (Mowinckels lager) beordret formannen dette^{brakt} til forsyningens matvarelager på Kronstad. Dette vilde bli formidlet gjennom Handelsforeningen.

Formannen meddelte til slutt at han ved henvendelse til de tyske myndigheter hadde fått frigitt endel trematerialer (byggningsplater og bord) som befinner seg på lager hos diverse trelasthandlere.

Den 21. april 1944 kl.15 holdt katastrofeutvalget møte.

Samtlige medlemmer var tilstede. Derhos spesielt innkalt politipresidenten og rådmann 2.

1. Man drøftet hvordan rydningsarbeidet skred fram. Det viste seg at vegvesenets folk hadde hatt vanskelig for å komme til på grunn av sperring. Politipresidenten meddelte i anledning herav at fornødne passersedler vilde bli stillet til disposisjon. Paralellt med vegvesenets rydningstjeneste framgikk det at Teknisk Nødhjelps rydningstjeneste gikk. Der forelå dessuten melding om at der den 22. april vil komme ca. 130 mann av A.T., som forutsettes satt inn på det samme slags arbeid. For å få fornøden plan og enhet i arbeidet vedtok formannen at samtlige disse arbeider framtidig innordnes under rådmannen for de tekniske etater.

2. Formannen refererte vedtak av ordføreren om å stille til disposisjon inntil kr. 100.000.-- til øyeblikkelig kontant hjelp til skadelidte som ikke har anledning til å dekke sine første nødvendige innkjøp, begrenset til kr.25.-- pro persona, (jfr. annonse nr. 9), samt lån til huseiere til kjøp iflg. materialanvisning til midlertidig reparasjon av skadde eiendommer, idet det forutsettes at kommunen får seg overdradd vedkommandeskrav på krigsskadetrygden i tilsvarende utstrekning. Utgiften føres på katastrofeutvalgets forskuddskonto. Her er fortrinsvis tenkt på huseiere som vil reparere selv.

Vedtaket blir å effektuere gjennom rådmann 4, som samtidig ble bemyndiget til å hjelpe i noe videre utstrekning hvor det måtte vise seg særlig nødvendig.

3. Foranlediget ved opplysning fra stadsfysikus om at Fridalen reservesykehus no var basert på et belegg av 110 pasienter, gjorde formannen vedtak om at dette sykehus blir å administrere av direktøren ved Haukeland sykehus, men særskilt og med særskilt regnskap. Fridalen sykehus disponeres fortrinsvis for øyenskader.

4. Formannen gjorde vedtak om å akseptere tilbud fra Norsk Hydro om salg for kr. 35.000.-- av en 100-manns barakke som selskapet har stående i Sogn (Kinsardal). Formannen meddelte at han hadde truffet ordning med B.D.S. om transporten til byen.

5. Formannen vedtok å rette henvendelse til statsmyndighetene (finansråd von Hirsch) om der kan påregnes at gaver fra private til de skadelidte kan bli skattefrie.

6. Formannen vedtok å ta opp gjennom likningskontoret spørsmålet om å få gitt fornyet gyldighet for særbestemmelsen om evakueres skattlegging i evakueringskommunen.

7. Av hensyn til kontrollen vedtok formannen å omgjøre vedtaket fra første møte den 20de (punkt 7 i protokollen fra nevnte møte) derhen at utdelingen av kriserasjoneringskortene overføres fra innkvarteringssjefen til forsyningsssjefen. Tilsvarende avtale ble truffet med innkvarteringssjefen forsåvidt angår legitimasjonskortene. Kontoret for disse utleveringer blir Vågsalmenning nr. 3 (annonse nr. 11).

Der forelå opplysning om at der hittil av innkvarteringssjefen var utlevert ca. 150 legitimasjonskort og ca. 1500 rasjoneringskort. Liste foreligger.

8. Formannen vedtok å henstille til huseiere i de skadde strøk snarest å reparere takskader for å unngå ytterligere skade. (Annonse nr. 8).

9. Formannen gjorde vedtak om der foruten de tidligere materialanvisningskontorer blir å opprette slike hos Jacob Neumann, Leif Ottesen, N. Isaksen, P.G. Rieber & Søn A/S samt Florvåg Bruk (Annonse nr. 10).

10. Formannen rettet oppfordring til næringsdrivende som har fått matvarelagre ødelagt, om å gi oppgave herover til forsyningsnemnda (Annonse nr. 12).

11. I forventning om departementets godkjenning gjorde formannen vedtak om at mangelvarer i skotøy- tekstil og utstyrsbransjen forbeholdes katastroferammede inntil videre (annonse nr. 13). Godkjenning foreligger ved Næringsdepartementets kunnngjøring av 26/4-44. Etter konferanse med Løksevåg katastrofeutvalg gjordes vedtaket gjeldende også for Løksevåg.

12. Formannen vedtok å opprette følgende nye matstasjoner: 1) West End Cafe, Engen 29. 2) Ynglingeforretningen, Nedre Korskirkealmening, og 3) Sentralkirken, Vetrlidsalmening, hvorhos følgende stasjoner utgikk: Jonsvollsgaten 11 og Repslagergaten 6. Den tidligere (ettermiddagsmøtet igår den 20de) vedtatte betaling for bespisning^{en} vedtok formannen å sløyfe (annonse nr. 15).

13. Formannen godkjente forslag fra bygnings-sjefen om framgangsmåten ved innsetting av vindusruter, samt om anordning av fagkyndige nemnder til besiktigelse av skader og forslag til foreløpig utbedring (annonse nr. 16).

14. Formannen vedtok å rette oppfordring til arbeidstakere som var blitt ledig som følge av katastrofen, om å melde seg til hjelpearbeider i forbindelse med katastrofen (annonse nr. 17).

Stadsfysikus gjorde rede for de forandringer som var kommet til vedkommende oppgaver han hadde gitt i forrige møte: Der var no behandlet ca. 2500 skadde hvorav 250 på sykehus. Ca. 250 øyenskader var behandlet. 60 døde hadde man no kjennskap til. De to øyenleger fra Oslo var kommet.

Man drøftet spørsmålet om begravellesomkostninger, men fant som resultat av drøftelsen at der ikke var grunn for utvalget til å gripe inn i denne anledning.

Det samme var tilfellet med eventuelt arbeidsuføre som følge av katastrofen, idet man gikk ut fra at spørsmålet vilde bli reist senere i forbindelse med disponering av gaver m.v.

Der ble videre referert en foreløpig oppgave over skade på bygninger: ca. 200 totalskadde hus, ca. 175 kondemnabile alt i alt ca. 4000 skadde hus, hvorav ca. 1000 sterkt skadde.

Til slutt meddelte formannen at han ikke fant det fornødent no da retningslinjene for katastrofeutvalgets arbeid stort sett var trukket opp, og de respektive organer for utvalget var kommet i kontinuerlig virksomhet, å sammenkalle regelmessige møter av utvalget, idet han gikk ut fra at avgjørelsen stort sett kunde treffes i samråd med vedkommende medlem av utvalget som angjeldende spørsmål berørte. Orienterende møter regnet formannen med å holde.

1. Den 22. april 1944 hadde formannen i katastrofeutvalget møte med innkvarteringssjefen, magister Meyer og en del representanter for de frivillige hjelpeorganisasjoner, nemlig domprost Knutsen fra menighetene, herr Bjordal for N.S.H., landsleder Morkve i N.S.H., major Spjøtvedt og major Sørensen fra frelsesarmeen, og sekretær Tjensvold fra Blå Kors.

Formannen antydet her visse retningslinjer for disse organisasjoners virksomhet i anledning av katastrofen, herunder som et hovedpunkt at de frivillige organisasjoner underordnes innkvarteringssjefen, som får et sentralkontor i dette øyemed. Man kunde regne på at arbeidskontoret vilde bli stillet til disposisjon. I denne forbindelse blir der bare spørsmål om utdeling av klær, husgeråd og annet av bruksgjenstander som de skadelidte er kommet i prikk mangel av. Formannen overlot til innkvarteringssjefen og de frivillige organisasjoner å komme overens om den nærmere utformning - til godkjenning av formannen.

2. Formannen traff avtale med Fana og Åsane katastrofeutvalg - i likhet med hva han dagen før (nr. 11 under møtet den 21. april) hadde gjort med Laksevåg katastrofeutvalg - hvor etter alle vedtak om sperring av varesalg gjøres gjeldende under ett for byen og de tre herreder.

3. I tilslutning til de under nr. 1 antydet retningslinjer trakk formannen opp følgende hovedlinjer for hjelpearbeidet:

a. Utdeling av mat går inn i de vanlige rasjoner - der gis ikke tilleggsytelse/ut^{ser}over rasjonene. Herfra unntas dog den førstehjelp som ytes de nærmeste dager gjennom matstasjonene.

b. Pengehjelp fra katastrofeutvalget (nr. 2 under 21. april) utdeles gjennom kontor som i dette øyemed opprettes hos bygningsrådmannen.

c. Klær m.v. utdeles gjennom innkvarteringssjefen og de private hjelpeorganisasjoner.

d. Pengegaver (utenom de under b. anførte) vil bli disponert av et utvalg som ventes oppnevnt av fylkesmannen en av de første dager.

Formannen ga for øvrig i løpet av dagen diverse direktiver, som han lot offentliggjøre (se annonsene nr. 18-22).

Den 23. april 1944.

1. Formannen gjorde vedtak om å nedsette et utvalg: Katastrofeutvalgets antikvariske komite, til sikring av antikvariske verdier etter katastrofen, særlig følgende skadde bygning

ger: Bergenhus, Tyskebyggen, Nykirken og Tollboden, men dessuten med oppgave å søke å redde og bevare andre bygninger som representerer gammel bergensk trearkitektur.

Komiteens medlemmer ble:

Professor dr. Johs. Bøe, formann
konservator dr. Robert Kloster, varaformann og sekretær
arkitekt Kristian Bjerknes
rådmann Sverre Eyde
konservator Per Fett
arkitekt Fredrik Konow Lund
arkitekt Andreas Nortvedt.

I forbindelse hermed kunngjorde formannen at fredete bygninger hverken helt eller delvis må rives uten samtykke av den antikvariske bygningsnemnd (annonse nr. 23).

2. Formannen fikk av innkvarteringssjefen forelagt og godkjente den ordning som no var truffet med de frivillige hjelpeorganisasjoner om hjelp til skadelidte.

Ordningen går ut på: Sentralen får sitt kontor i arbeidskontoret. Organisasjonens utdelingssteder vil bli i Kunstforreningen, Engen 22, Torgalmenning 4, Nygårdsgaten 36, Strømgaten 16, Lungegårdsgaten 9 og Vestre Muralmenning 17. Ansøkere får søknadskjema på postkontorene og arbeidskontoret. Her behandles søknadene på stedet, anvisning påføres søknaden, og vedkommende går til et av de respektive organisasjoners utdelingslokaler etter eget ønske. - Skulde sentralkontoret være i tvil om avgjørelsen av søknaden, kan avgjørelsen foretas av innkvarteringssjefen. Er denne i tvil forelegger han saken for et fellesutvalg med en representant for hver av de frivillige hjelpeorganisasjoner.

Ordningen settes i sving fra 25. april kl. 9 (annonse nr. 24 jfr. nr. 39).

3. Formannen gjorde etter samråd med politipresidenten og fylkesmannen vedtak om å oppheve sperringspåbudet for matvarer (annonse nr. 25). Jfr. nr. 6 under første møte 20. april.

4. Formannen gjorde vedtak om å beslaglegge all lagerbeholdning av glassmakerstift til disposisjon for Håndverks- og Industrieforreningens glasskontor (annonse nr. 27).

5. Likeså av galvaniserte og sorte jernplater samt tau, til disposisjon etter bygningssjefens bestemmelse (annonse nr. 28).

6. Formannen opphevet det i annonse nr. 2 satteforbud mot salg av glass uten der forelå kjøpeløyve.

7. I samråd med bygningssjefen traff formannen en rekke bestemmelser vedk. framgangsmåten m.h.t. ^{de} midlertidige reparasjoner av skader (annonse nr. 29 og 30).

Den 24. april 1944.

1. I tilslutning til rundskriv nr. 335 fra Trafikkdirktoratet gjorde formannen vedtak om at transporter av innbo m.v. (som etter rundskrivet forutsettes betalt av kommunen), også blir å bære av denne i de tilfeller hvor kjøringen har vært foretatt uten formell rekvisisjon av bilen.

Tilsvarende fikk formannen fra kontorsjef Hellesen tilsagn om at transporter til evakuering av personer betales av staten også i de tilfeller hvor formell rekvisisjon mangler.

2. Formannen gjorde vedtak om nedlegging av Løgen og Konsertpalæet samlestasjoner fra 25. april. Anvisning av husrom vil fra samme tid/^{bare} bli foretatt fra Ole Bull samlestasjon (annonse nr. 34).

3. Formannen anordnet spesiell kontroll ved matstasjonene til unngåelse av misbruk, som i atskillig utstrekning hadde funnet sted (annonse nr. 37).

4. Formannen gjorde vedtak om at lønningen av kommunale arbeidere i katastrofeinnsats under ledelse av/^{kommunal} administrasjon skal følge de gjeldende tariffen, og at funksjonærer som har overtidsarbeid i anledning av katastrofen, får overtidsbetaling etter kommunens regler (ansettelsesreglementets).

5. Formannen vedtok å benytte Nygårdstangen som samlested for brukbart materiale fra de skadde strøk - etter vedtak fra ordføreren om at fornøyelsesparken må evakuere stedet.

6. Formannen gjorde vedtak om å henstille til huseiere som har rom å avse, å melde av til innkvarteringssjefen herom for å lette underbringelsen av husville (annonse 35).

7. Formannen gjorde vedtak om at alle sorter bealaglagte plater av galvanisert jern, sink, bølgeblikk o.l. kan anvendes til midlertidig tekning mot anvisning av bygningsjefen (annonse nr. 32).

8. Formannen ga sin tilslutning til framlagt plan fra lege fru Grahl Madsen for evakuering av barn, særlig til Hallingdal (annonse nr. 33).

Den 25. april 1944.

1. Formannen ga i tilslutning til loven om T.N. følgende direktiver for T.N.s utbedringsarbeider: T.N. fordeler arbeidsutgiftene (lønsutgiftene) på forskjellige bygg hvor utbedring har vært foretatt, likeså utgiftene til materialer som er rekvirert gjennom T.N. hos de forskjellige materialleverandører. Innenfor hvert bygg skal utgiftene grupperes slik: 1. Takskader (100% refusjon av trygden), 2. Vindusskader (50% refusjon), 3. Opprenskningsarbeid til

hindring av ytterligere skader (forutsetningsvis 50% refusjon) og 4. Andre opprydningsarbeider (ingen refusjon).

2. Formannen gjorde vedtak om at håndverksmestre som er gått igang med arbeid i de skadde strøk, innen 26. mai må innhente arbeidstillatelse fra Håndverks- og Industriforretningen. Intet nytt utbedringsarbeid må settes igang før slik tillatelse er innhentet (annonse nr. 38).

3. Formannen gjorde vedtak om utlønningsmåter for mannskaper avgitt til Teknisk Nødhjelp (annonse nr. 40). Utgiftene til administrasjon blir å føre på egne regninger, som forutsettes dekket av staten.

Den 26. april 1944.

Formannen holdt møte med rådmannen for 2. avdeling, ingeniørene Algård, Cook og Øvretvedt, sekretær Grøtte (fylkets avdeling for arbeidstiltak) samt T.N. Berater Blumenfeldt og Ableitungsleiter Burchard, hvor det ble truffet følgende ordning:

1. Foranlediget ved den forestående avvikling av T.N.s innsats bestemmes at arbeidere som har vært i tysk arbeid ved frigjøring fra T.N. skal meldes tilbake til vedkommende tyske avdeling hvor de har vært. Hvis slike arbeidere ønskes tilbake til byens håndverkere til midlertidig utbedringsarbeid, må herom anmodning rettes til Abteilungsleiter Burchard, Reichskommisariatet.

Herr Burchard stillet i utsikt at han vilde strekke seg så langt forholdene tillot ham, antakelig opp til 3 uker.

Håndverks- og industriforretningen ble gitt overensstemmende underretning.

2. Formannen gjorde vedtak om likeoverfor Håndverks- og Industriforretningen å overta utgiften med utvidelse i anledning av katastrofen av forretningens kontorpersonale med 3 sekretærer, 4 kontorister samt 5 nye telefonlinjer. Ytterligere ved katastrofen påløpende ekstra administrasjonsutgifter må der i tilfelle søkes om på nytt.

3. Formannen vedtok i tillegg til vedtak av 21. april (nr. 2) at kommunen på søknad vil legge ut håndverkeres eller entreprenørers regningsbeløp for midlertidig reparasjonsarbeid i de tilfeller hvor vedkommende skadelidte huseier ikke selv kan honorere den, mot transport på sitt tilsvarende krav på krigsskadetrygden. Også i de av disse tilfeller hvor krigsskadetrygden bare dekker 50%, vil kommunen på samme måte legge ut inntil regningens pålydende.

4. Formannen vedtok at kommunen påtar seg dekning av vedkommende firmas utgift til overtidsbetaling til arbeidere (med netto overtidsutgift) og derhos eventuelle utgifter til reise- og kostholdsgodtgjørelse med tilsammen kr. 5.-- pr. dag.

5. Formannen rettet på nytt advarsel til publikum mot forsøk på misbruk av matstasjonene for skadelidte (annonse nr. 43).

6. Formannen henstillet til arbeidsgivere å permittere fagarbeidere i størst mulig utstrekning p.g.av mangel på slike til midlertidige utbedringer (annonse nr. 44).

Den 27. april 1944.

Der ble holdt et orienterende møte med medlemmene, hvor hvert av disse redegjorde for sitt arbeid i anledning av katastrofen. Der ble opptatt stenografisk referat, som vedlas protokollen som bilag 1.

1. I anledning av fylkesmannens kunngjøring om at 1. mai i Bergen skal være vanlig yrkesdag, gjorde formannen vedtak om nærmere utforming av bestemmelsen overensstemmende med situasjonens krav. **Utforaingen** finnes i annonse nr. 45.

2. Formannen gjorde vedtak om at katastrofeutvalget bærer omkostningene ved ekstraordinær avholdelse av skatte- takst på katastrofeskadde eiendom såframt begjæring om takst fram- **settes** innen 14 dager (annonse nr. 48).

Den 28. april 1944.

1. Forenlediget bl.a. ved fylkesmannens kunngjøring om lukking av byens skoler vedtok formannen i konferanse med stadsfysikus en plan med sikte på å få barn anbrakt på landet (annonse nr. 50 . Jfr. annonse nr. 33.)

2. Formannen refererte ordførerens vedtak om ytterligere kr. 50.000.-- som forskudd på erstatning for midlertidige reparasjoner.

Den 29. april 1944

Formannen gjorde følgende vedtak om varetransport:

Alle i Bergen som har behov for å få varer tilsendt fra Oslo (Østlandet) melder sitt behov skriftlig til materialkontoret (arkitekt Hauge) - Strømgaten 10. telefon 11196. Anmeldelsen må inneholde opplysninger om varens art, vekt eller mengde.

Et særutvalg bestående av arkitekt Hauge (for materialkontoret), kontorsjef Vandeskog (for næringslivet) og kontorsjef G. Helliessen (for generaldirektoratet for transport) - utvalgets oppmann - gjennomgår hver dag de anmeldte behov og avgjør i hvilken rekkefølge transporttillatelse skaffes. Utvalget gir på grunnlag herav hver dag melding til konsulent Anthonisen i Generaldirektoratet for transport om hvilke varesorter som må prefereres og den mengde av disse varer man ønsker.

Varemottakerne i Bergen underretter sine avsendere på Østlandet om at disse må sette seg i forbindelse med Anthonisens kontor for å få underretning om varene kan sendes og når de eventuelt kan opplastes. (Annonse nr. 56).

Den 1ste mai 1944.

1. Formannen gjorde vedtak om lån til katastroferammete til gjenkjøp av løsøre etter følgende retningslinjer:

Den som har lidt krigsskade på løsøre må sende inn meldings-skjema i 2 eksemplarer til vedkommende forsikringsselskap hvor han har sitt løsøre brannforsikret. Forsikringsselskapet sender melding om dette til Krigsskadetrygden som lar avholde takst på grunnlag av det innleverte skadeskjema. Når taksten er avholdt blir det utstedt en kvittering for denne med opplysning om forsikringssummen, krigsskaden og den takst som er avgitt. På grunnlag av denne kvittering er det at lånet kan ytes mot samtidig transporterklæring på skadelidtes krav overfor Krigsskadetrygden for løsøre. For mindre skader kan en regne med at Krigsskadetrygden vil dekke fullt ut etter takst med fradrag av kr. 50.-. Dette gjelder for beløp inntil kr. 2000.-. For beløp mellom kr. 2000.- og 5000.- blir det noe større fradrag, så lån over 80% av takstsummen ikke blir ytet. Lånet må bare ytes til dem som er branntrygdet og som derfor har krav på å få dekket sin krigsskade. Lån til gjenkjøp av krigsskadet løsøre over kr. 5000.- ønskes forelagt Katastrofeutvalgets formann i hvert enkelt tilfelle.

2. Formannen gjorde vedtak om at utstedelse av legitimasjonskort og rasjoneringskort for de krigsskadelidte opphører fra idag. Krigsskadetrygdens skjema 2a trer i stedet. (Annonse nr. 58).

3. Formannen gjorde vedtak om at der i hvert butikkvindu bare kan tillates satt inn 1 glassrute og av bestemt størrelse. Likeså at nye vinduer og dører bare tillates laget etter standardtype (Annonser nr. 59 og 60).

4. Formannen hadde møte med formannen i Håndverks- og Industriforeningen, ingeniør Liby, foreningens sekretær Horn, sekretær Refsness i håndverkerforbundet, rådmann Eyde og bygnings sjef Madsen til drøfting av diverse spørsmål om lønning av innkaltte arbeidere fra Oslo.

Der ble fra Håndv. og Industriefor. antydnet en ordning hvor etter kommunen påtar seg å dekke differansen mellom arbeidernes tariffer i Oslo og Bergen. Formannen fant ikke å kunne gi noe tilsagn på dette punkt.

Godtgjørelsen for besiktigelsesmennene for de 14 distrikter det skadde område er inndelt i; fastsatt formannen til kr. 4.-pr. time for såvel arkitekten som byggmesteren og mureren. Takstutgiften kan ikke innkalkuleres i håndverkerens (entreprenørens) regning, men utbetales av H. og Ind.f. og refunderes denne av kommunen.

Spørsmålet om tilleggskort for smør som for tungarbeidere foranlediget ikke noen forføyning fra formannens side.

5. Formannen foranlediget opprettet et kontor: rekvisisjonskontorets næringsavdeling, til hjelp for skadelidte som har mistet sitt forretningslokale eller lagerrom (Annonse nr. 61).

6. Formannen vedtok at sentralkontoret for anvisning av klær, skotøy m.v. fra de frivillige hjelpeorganisasjoner fra og med 2. mai flyttes fra arbeidskontoret til Ole-Bull-kjelleren, (Annonse nr. 62).

7. Formannen bemyndiget 2. rådmannen til uten påtegning av/ordføreren å anviser regninger for transportkjøring i forbindelse med katastrofen, når de er anbefalt av transportutvalget.

Den 2. mai 1944.

I tilslutning til formannens vedtak av 26. april (under punkt 3) og idet formannen ga bemyndigelse til rådmannen for 4. avdeling til å gi forskudd overensstemmende med nevnte vedtak, knyttet formannen hertil i konferanse med rådmannen den forutsetning at byarkitektens skjønn over transportbeløpet: tilgodehavendet fra krigsskadetrygden, blir lagt til grunn. For resten blir der utstedt gjeldsbrev, som eventuelt gir dekningsrett i huseierens endelige krav på trygden for så vidt ikke man må stå tilbake for tidligere erhvervete rettigheter. Herunder samarbeides med krigsskadetrygden.

Den 3. mai 1944.

Formannen gjorde vedtak om trafikkordning for Sørlandet, tilsvarende den som tidligere var truffet for Østlandet. (Annonser nr. 56 og 56a).

Den 4. mai 1944.

1. Formannen mottok tilbud fra Haugesund politimester om å still til rådighet et parti beslaglagte sigaretter til fordeling til personer som har gjort innsats i forbindelse med katastrofen, og stillet i sakens anledning det fornødne beløp til disposisjon.

2. Formannen gjorde vedtak om/ ^{at} bespisningen av skadelidte fra og med 5. mai begrenses til de totalskadete (Annonse nr. 63).

Den 5. mai 1944.

1. Formannen gjorde vedtak om fra 6. mai å innstille all bespisning av arbeidere og funksjonærer i innsats. kommunen

2. Formannen gjorde vedtak om å overta til utgift for/ utgifter i h.h.t. Håndverks- og Industriforeningens sirkulære nr. 4 (bilag) ^{som} /nærmere utforming av tilsagn gitt under 26. april m.h.t. reise- og kostgodtgjørelser. Forutsetningen er at Socialdepartementets godkjenning fås. Det presiseres at det kun gjelder utgifter under midlertidig reparasjon.

3. Formannen rettet henvendelse til krigsskadetrygden om dekning av 50% av de utgifter utvalget har påtatt seg overfor Håndverks- og Industriforeningen - i den utstrekning de er nødvendige utgifter for å få skader utbedret eller til unngåelse av ytterligere skade.

Den 6. mai 1944.

1. Formannen vedtok å utvide 2nen rådmanns bemyndigelse til å anwise på katastrofeutvalget uten vedtaking av ordføreren, til å gjelde alle regninger vedr. eksplosjonsulykken som er attestert av innkvarteringssjefen, veisjefen, reguleringsjefen samt Teknisk Nødhjelp.

2. Formannen gjorde vedtak om at vegvesenet heretter ikke kommer til å foreta opprydning av gater og fortåg for avfallsmasser idet dette overlates til huseierne. Bortkjøring av avfallsmasser må av transportmessige hensyn innskrenkes til avfallsmasser utenfor hus som er under reparasjon. (Annonse nr. 64).

Den 9. mai 1944

1. Formannen foretok følgende korrigerings av de under 1. mai vedtatte retningslinjer for lån til gjenkjøp av løssøre:

Sånt lån kan gis mot gjenpart av skademelding for løssøre og med 60% av takstbeløp til og med kr. 2000.- og 50% av takstbeløp over kr. 2000.-, men i alle tilfeller begrenset til kr. 600.- maksimum.

2. Formannen utba seg bygningssjefens uttalelse i anledning av framkomne ytringer om at flere huseiere later uinteressert i å få sine hus midlertidig istandsatt.

Den 10. mai 1944

1. Formannen fastsatte de legitimasjoner som måtte tilveiebringes for å få bidrag av hovedutvalget for pengebidragsfordelingen (Annonse nr. 65).

2. Formannen vedtok at hovedkontoret for anvisning av klær m.v. fra 11. mai flyttes over fra Ole Bull-kjelleren til Domkirken menighetshus.

Den 11. mai 1944.

Formannen fastsatte i tilslutning til vedtak av 1. mai nærmere regler innsetting av vindusglass i skadde bygg. (Annonse nr. 67).

Den 16. mai 1944.

Formannen gjorde vedtak om utdeling av matvarer på varefordelingskort til skadelidte. (Annonse nr. 68).

Den 19. mai 1944.

Formannen gjorde vedtak om at vareutdelingen til skadelidte kan opphøre idet behovet stort sett er tilfredsstillet, hvorfor innkvarteringssjefens sentralkontor for denne utdeling blir å avvikle til 26. mai. (Annonse nr. 69).

Den 20. mai 1944.

1. Formannen fastsatte i tilslutning til vedtak av 16. mai ytterligere bestemmelse om matutdeling på varefordelingskort for krigsskadelidte. (Annonse nr. 70).

2. Formannen refererte at ordf. hadde stillet til disposisjon ytterligere kr. 50.000.- for rådmannen for 4. avdeling til lån til huseiere i de skadde strøk som ikke selv kan make å betale håndverkere for midlertidig istandsetting - mot vanlig transport på tilsvarende tilgodehavende hos krigsskadetrygden.

3. Formannen gjorde vedtak om at der fra 22. mai kan foretas fullstendig istandsetting av vindu i beboelsesleiligheter (Annonse nr. 71).

Den 23. mai 1944

Formannen rettet henstilling til eiere av skadde hus som ved midlertidig reparasjon kan gjøres beboelige, at de treffer ^{fornødne} e/forføyninger til istandsetting av hensyn til boligvanskene. (Annonse nr. 72).

Den 31. mai 1944

1. Formannen holdt i anledning av brev av 20. mai fra Håndverks-og Industriforeningen hvori reises spørsmål om rådgjerder for å skaffe flere fagarbeidere til reparasjonsarbeidet, møte med formannen og sekretæren i foreningen, til hvilket møte også var innkalt de øvrige medlemmer av katastrofeutvalget samt kretsmeklingsmannen. De rådgjerder som var antydnet av foreningen var: a. Overtid i større utstrekning.

b. Avsavnsgodtgjørelse for tapt akkordfortjeneste. c. Reisetidsgodtgj.
d. Overføring av arbeidere fra okkupasjonsmakten. Formannen hadde betenkeligheter ved å påføre kommunene de utgifter som foreningens forslag vilde medføre. Han vedtok imidlertid å anmode kretsmeklingsmannen om å tre i forbindelse med riksmeklingsmannen med sikte på å bringe på det rene hans stilling til den lønsmessige side som ligger i forslaget, samt å påskynde den krisetariff som der arbeides med.

2. Formannen refererte ordførerens vedtak om ytterligere kr. 50.000.- som forskudd på erstatning for midlertidige reparasjoner.

Den 3. juni 1944

Formannen gjorde etter konferanse med forsynings-sjefen vedtak om å avvertere over katastrofeutvalget at møbler, møble-menter og elektriske ovner med øyeblikkelig virkning unntas fra påbudet om sperring av salg av mangelvarer. (Annonse nr. 73). Det var forutsetningen at næringsdepartementets samtykke innhentes straks.

Den 5. juni 1944.

Formannen refererte ordførerens vedtak om ytterligere kr. 50.000.- som forskudd på erstatning for midlertidige reparasjoner.

Den 8. juni 1944.

Formannen opphevet den transportordning som var truffet 29. april og 3. mai. Der henvises til Vestlandet Trafikknemnd, Transportavdelingen, ifall der oppstår vansker med godkjenning av fraktbrev. (Annonse nr. 74).

Den 12. juni 1944.

Formannen refererte ordførerens vedtak om ytterligere kr. 200.000.- som forskudd på erstatning for midlertidige reparasjoner.

Den 14. juni 1944.

Formannen vedtok i konferanse med Barnehjelpkontoret i Christi Krybbe skole å sette grensen for innlevering av søknad om landopphold til 17. juni idet kontoret nå disponerer bare et fåtall ledige plasser. (Annonse nr. 76).

Den 19. juni 1944

Formannen refererte ordførerens vedtak om ytterligere kr. 200.000.- som forskudd på erstatning for midlertidige reparasjoner.

Den 29. juni 1944

Føranlediget ved det som er protokollert under 31. mai var der under hånden kommet melding fra kretsmeklingsmannen til formannen om at riksmeklingsmannen har avvist tanken om godtgjørelse for tapt akkordfortjeneste mens der kan bli spørsmål om å ta opp til nærmere behandling spørsmålet om reisetidsgodtgjørelse hvis spørsmålet herom blir reist. M.h.t. spørsmålet om anvendelse av overtid i større utstrekning berører ikke ^{dette} tariffene. Etter overveielser var formannen kommet til det resultat at han vedtok å meddele Håndverks- og Industrieforeningen at han kun anså den under lettera a. (jfr. protokollen for 31. mai) nevnte framgangsmåte som egnet til å føre til det forønskete resultat. Herom ble foreningen anderrettet.

Den 30. juni 1944

1. Formannen utstedte etter konferanse med Barnehjelpkontorene i Christi Krybbe skole forbud mot at foreldre til barn som gjennom kontoret er sendt på landet, besøker barna uten etter innbydelse av pleieforeldrene. (Annonse nr. 77).

2. Formannen refererte ordførerens vedtak om ytterligere kr. 200.000.- som forskudd på erstatning for midlertidige reparasjoner.

Den 3. juli 1944

Formannen vedtok å rette henstilling til de skadelidte å benytte disponible kuponger i gjenkjøpsbøkene snarest av hensyn til forestående oppheving av gjeldende sperring av salg av mangelvevarer til andre enn skadelidte. (Annonse nr. 78).

Den 6. juli 1944

Formannen bemyndiget rådmannen for 4. avd. til å yte forskudd på løssererstatning etter tidligere gitte direktiver, dog begrenset til tilfeller hvor hjelpen må anses særlig nødvendig og forskudd ikke gis av krigsskadetrygden for løssere.

Den 7. juli 1944

Formannen refererte ordførerens vedtak om ytterligere kr. 200.000.- som forskudd på erstatning for midlertidige reparasjoner.

BILAG

til katastrofeutvalgets protokoll:

1. Stenografisk referat av møtet den 27/4-44

2. Sirkulære nr. 4. fra Håndverks- og Industrieforeningen.

K a t a s t r o f e u t v a l g e t s

hjelpeorganisasjoner avholdt den 27. april 1944 kl. 3 møte i ordførens møtesal.

Foruten katastrofeutvalgets formann, ordfører A. Johannesen, og dets sekretær, bysekretær Köwinckel, var de forskjellige organisasjoner representert

1. Forsyningsnemnda v/ forsyningsssjef B. Knudtson.
2. Innkvarteringskontoret v/ innkvarteringssjef Lindås.
3. Transportutvalget v/ kontorsjef Helliesen.
4. Teknisk Nødhjelp v/ ingeniør Algård.
5. Krigsskadetrygden v/ branntakstbestyrer Mohn.
6. Veivesenet v/ veisjef Bolann.
7. Handelsstanden v/hr. Vandeskog.
8. Bygningsvesenet v/ bygningssjef Madsen.
9. Kommunale anlegg v/ rådmann for 2. avd. hr. Eyde.
10. Røde Kors med private hjelpeorg. v/ herr Meyer.
11. Helserådet v/ stadfysikus Öxnevad.

Forsyninssjefen **avga** sådan rapport:

Man har fått sig tilstillet 100 kasser melk fra Norske Melkefabrikker som gave og har tenkt å skyte til av forsyningsnemndas beholdning således at de skadelidte får seg tildelt 1 boks gratis. De utgifter som overskrider gaven vil gå til utgift som "katastrofeutgifter". Med hensyn til grønnsaker vil man få så rikelig at man vil ha vanskelig for å oppbevare disse, og har derfor under overveielse å foreta en almindelig utdeling. Jeg mener dette kan ikke være i strid med situasjonen. Man bør jo ikke avvise de gaver som kommer inn, men på den annen side bør de heller ikke bli liggende og kanskje ta skade. Jeg kan i denne forbindelse nevne at der også vil komme et sort parti saft og syltetøy til Bergen. Der er således avsendt 42.000 kg. syltetøy hit, og det er litt av et problem hvordan man skal fordele det, men syltetøy kan jo oppbevares. Jeg hadde tenkt meg i første omgang å utdele 1/2 kg. pr. hode. De forskjellige firmaer bør ikke gis anledning til å disponere disse varer. Man bør vel finne et merke å dele det ut på. Der vil også komme adskillige partier klær og skotøy til byen, både gammelt og nytt. Man får da se hvorledes dette kan disponeres. Noget kan muligens leveres som gaver, eller hvis det er nye varer, som salg. Salgene blir da å fordele til de forskjellige firmaer etter deres kvote.

På et spørsmål hvorvidt der er utdelt mange anvisninger ang. klær og skotøy, svarer forsyningsssjefen at der hittil er utstedt 10.000 legitimasjonskort.

Man drøftet deretter spørsmålet om en ny ordning for utlevering av disse legitimasjonskort. Der ble opplyst at kontorsjef Stav såvidt vites hadde ferdig sin statistikk over A.gater og B.gater, A. gater totalt ødelagt, B. mindre skadet. Forsyningsssjefen opplyste at han arbeidet med dette spørsmål, og at en av hans funksjonærer som stadig stod i kontakt med de forskjellige hjelpeorganisasjoner daglig innga rapport ang. utviklingen. Alle organisasjoner er gjort oppmerksom på de rettningslinjer som skal følges.

Forsyningsssjefen opplyste tilslutt at der fra departementet sendes en rekke utstyrsvarer, som man ikke f.t. hadde lagerrom til. Likeledes nevnte han en del beskadigede varer, f.eks. sukker, som han håpet å få anbragt. Han hadde bedt innsendt oppgaver over de skadede varer, men disse var ennå ikke kommet, eller de som var kommet, viste seg å være meget mangelfulle, men der vilde bli avgitt fullstendig rapport over hvad der var gått tapt, hvad der var skadet og kan brukes, og hvad der var i behold.

På en henstilling fra stadfysikus om, om mulig. å utdele en ekstra fettrasjon til hele befolkningen, svarte forsyningsssjefen at dette f.t. var umulig, men at der i nærmeste fremtid vilde komme saltet storsild på markedet, og at dette vilde delvis avhjelpe det

rådende fettbehov. Med hensyn til vareutdelingen opplyste forsynings-sjefen at lederen av potetkontoret, Mads Madsen, hadde påtatt seg fordelingen og vilde ved hjelp av de forskjellige grupper utdele til de forskjellige firmaer. Forsyningssjefen hadde rettet en henvendelse til transportutvalget om å slippe mest mulig av matvarer frem med jernba-nen snarest, da disse jo hadde lett for å bli bedervet.

Innkvarteringssjefen avga sådan rapport:

Jeg har ikke så meget å tilføye til tidligere rapport. Ordføreren og fylkesmannen hadde besluttet at katastrofen var av den art at man måtte ha større lokaler å samle de skadelidte i. Man tok da i bruk kinoene. Samtidig blev stasjoner i utkanten av byen opprettet. Der var en stadig strøm av folk, og man forsøkte jo mest mulig å skaffe hus til disse. Endel kunne flytte til kjente og familie og endel kunne reise ut av byen og da blev det jo Fana først og fremst man tenkte på. Der blev i biler og busser kjørt folk til Fanahallen, hvor utvalget i Fana tok seg av dem for videre anbringelse. Jeg må få lov å nevne at bespisningen foregikk utmerket. Maten var nesten på stedet før folkene ankom. Man har senere arbeidet med å få folk anbragt. Fra de 3 kinolokaler har man anvist hus til 1500 personer. Man måtte også ta Nygård skole i bruk da det var hensiktsmessig å få samlet mest mulig på en plass. Utstyr blev kjørt til Nygård skole. Man hadde ikke nok ulltepper, men der var endel madrasser. Man fikk de av Haus kom-mune stillet endel ulltepper til disposisjon. Nu har spørsmålet meldt seg om videre plassering av folk, idet endel som reiste ut av byen, eller anbragtes hos kjente og venner nu melder seg til innkvarteringskontoret og anmoder om hus i byen. Vi holder nu på å anbringe disse mennesker. Det at ulykken skjedde også utenfor den beregnede faresone gjør det hele mere vanskelig for oss. Dessuten øker det vanskelighetene at folk har vært svært lite plikttoppfyllende med hensyn til anmeldelser av flytning etc. Det er mange ting som kontoret simpelthen ikke viste om. Vi har også i bruk Domkirken Menighetshus og Johanneskirken menighetshus, foruten som nevnt Nygård skole, hvor nu Arbeidstjenesten og endel utenbys håndverkere holder til ved siden av husville. Det er et spørsmål om ikke A.T. og håndverkerne bør samles under ett tak, og jeg har da tenkt på Haukeland skole, eller om de husville kom til Haukeland. Slummen i Skottegaten blev flyttet til Frelsesarmeen i Ström-gaten. Barnehjemmet i Amalie Skrams Vei blev flyttet. Av matbilletter blev til igår utdelt 9.492. Der blev drøftet hvorvidt man ikke måtte gå til en annen ordning med hensyn til utstedelse av matbilletter. Med hensyn til husnöden mente innkvarteringssjefen at denne vilde rette seg noe når man nu fikk reparert de minst skadede huser. Hvis takrepa-rasjoner og vindusreparasjoner kom igang vilde meget være vunnet. De anvisninger på klær og skotøy som blev utstedt av arbeidskontoret har man ennå ikke fått nøyaktig antall på. Denne er imidlertid lovet en av de nærmeste dager. Med hensyn til de før omtalte husreparasjoner nevnte formannen, ordfører Johannessen, at dette nu antagelig vilde komme isving, da Håndverk-og Industriforeningens grupper nu var i full sving med avviklingen av arbeidsfordelingen.

Der blev rettet en henvendelse til helserådet v/ stadsfysi-kus om å ha spesielt tilsyn med möbellagre etc. m.h.t. veggedyr. Der blev også drøftet hvorvidt ikke Turnhallen burde tas i bruk som lagerplass for de husvilles möbler etc. Dette spørsmål vilde senere bli gjenopptatt.

Transportutvalgets rapport.

Herr Helliesen mente det skulle være unødvendig å gå tilbake til begynnelsen, og han vilde derfor bare gi en kort oversikt over de siste dagers kjøring.

Bilene har vesentlig vært brukt i opprydningstjenesten. Man har foruten dette holdt gående den ordinære forsyningskjøring og har forsøkt å hjelpe til med flytninger etc. om ettermiddagene. Der har i de siste dage vært en hel del kjøring av gods fra jernbanen, og man må stort sett si at det har gått meget bra å få avviklet dette. Der var anmodet om å få en del store lastebiler utlånt fra Oslo, og 6 av disse var allerede ankommet, mens de 3 resterende var avsendt. Disse vilde bli satt inn i Veivesenets tjeneste. Der vilde bli betalt Oslo-tariff til sjåførene. Man hadde sørget for i de første dage å holde åpen bensin- og karbid stasjoner, men hadde også måttet skaffe endel knott, og hadde forhandlinger om denne vare igang men endel forhandlere om å få knott levert utenom jernbane, fra kystdistriktene. Man hadde dessuten fått tilsendt 50 bildekk fra Oslo og kan således levere gummidekk til de biler som hardest trenger det. Det som gjør det vanskelig med forsendelse av gods med jernbanen er bestemmelsene om at gods som sendes med jernbanen skal godkjennes av den tyske myndighet. Man drøftet dette spørsmål, og blev enig om å utvirke en dispensasjon fra denne bestemmelse.

Herr Helliesen gjorde deretter oppmerksom på kunnngj. nr. 31a, som kunne virke misvisende, og ordføreren opplyste at denne vilde bli rettet. Herr Helliesen redegjorde for en nyinnført ordning med hensyn til rapporttjenesten i forbindelse med Fraktgodsforsendelsen til Bergen. Hvorledes Fraktgods avd. ringer til Utvalget og varsler om hvilke varer som ankommer, og hvorledes da kjøresentralen varsler mottager og man blir med denne enig om utbringelsen av varen.

Herr Helliesen vilde gjerne anmode om at de forhandlere av bygningsmateriell som hadde med utlevering av materialer å gjøre, måtte holde åpent lenger enn til kl. 4. Han begrunnet dette med at de måtte tømme vognlastene snarest mulig, men dette lot seg ikke gjøre når forhandlerne lukket så tidlig. Sentralen var åpen fra 8 - 22, men dette var jo unødvendig hvis man ikke kunne få avlevert varer. Likeledes anmodet han om at der måtte være åpent forstk. søndag.

Ordføreren henstillet til transportutvalget å søke om at der blev avgitt reservelager av besin og knott til Bergen.

Stadsfysikus henstillet til kjøresentralen at den stillet seg så velvillig som mulig overfor sårede som skal skifte forbindinger.

Teknisk Nødhjelp, ing. Algård avgav sådan rapport:

Når ulykken inntraff var Teknisk Nødhjelp ikke ferdig utbygget. Man hadde fått mannskapene registrert, men alarmsystemet var ikke i orden, idet der manglet endel teknisk utstyr. Man gikk da til det skritt å få trykket plakater og oppslått ute i byen, med anmodning om at medlemmer meldte seg snarest mulig på Teknisk skole. Men foruten dette, hadde man allerede en styrke ferdig ulykkesdagen kl. 2. Det hadde vist seg litt vanskelig å få fatt i verktøy, transportmidler etc. da luftvernet disponerte kommunens materiell. Man hadde av Transportutvalget fått anvist en del biler, imidlertid var mesteparten av disse biler firmabiler, og hørte dessuten til i de rammede strøk. Vi fikk av transportutvalget låne endel biler, og fikk gjennom bygningssjefen utdelt materialer. Der møtte den første dag 200 mann, fredag ca. 550 mann og lørdag 1100 - 1200 mann. Vår egen styrke var ca. 500 mann, resten var frivillige.

Før mørket kom ulykkesdagen, var et stort antall, spesielt levnesmiddelforretninger sikret. Arbeidet stanset tilslutt den dag grunnet materialmangel.

På forespørsel om arbeidets art, opplyser hr. Algård at det var vesentlig rydding man var beskjeftiget med. Først og fremst rydding av trafikårene og kaiene. Siden overtok jo veivesenet dette. Dernest var det levnettsmiddelforretninger man tok seg av. Fikk spikret for dører og vinduer og hvor det var nødvendig dekket over taker, så ikke varene blev ødelagt, samt bergning og borttransport av levnettsmidler, varer og maskiner. Dernest blev det å ta seg av de huser som frembød livsfare, og få igang endel livsviktige bedrifter. Og det er dette vi i øyeblikket er konsentrert om. Det blir da ordnet slik at der er inspektører som reiser rundt og bedømmer forholdet, hvorefter folkene trer i arbeide. Der har vært endel av de frivillige arbeidere som også er ansatt i tysk tjeneste. Vi har fått tillatelse til å beholde disse folkene og har fått melding om at de som må tilbake til sitt arbeide i hvert enkelt tilfelle vil få beskjed om det. Hittil har vi tilbakelevert 30 - 35 mann.

Der blev reist spørsmål om sprengning av bygninger, og bygningsjefen påtok seg å forhandle om dette med de tyske myndigheter. Likeledes påtok bygningsjefen seg å samarbeide med de tyske myndigheter, N.T. A.T. og Håndverkerforbundet om innsendelse av oppgaver over bygningers skade, oppbevaring av verdier etc. Disse oppgaver skulde sendes til reguleringsjef Løvik.

Brantakstbestyreren avgav sådan rapport:

Man har nu fått innmeldelse av skadene igang. Kontoret er hos meg. Der er ennå ikke ankommet takstfolk fra Oslo, da man først her må forberede arbeidet. Det er foreløbig umulig å få nogen oversikt eller oppgave over totalskaden. Man måtte med dette for øye søke samarbeide med Vareforsikringen og Lösöretrygden.

Veisjefen avgav sådan rapport:

Med undtagelse av den første dag, da hele arbeidsstokken var disponert av luftvernet, har vi konsentrert oss om rydding av gater. Vår egen stakk teller 117 mann, og utenom var der fra andre kommunale etater 19 - 35 mann. Vi har beskjeftiget folk fra arbeidskontoret og frivillige med opp til 173 mann. Størst utrykning søndag med 325 mann og 70 biler og ca. 30 hestekjoretøyer. Vi fortsetter med rydding og har nu praktisk talt ryddet alt som er av betydning. Har tildels måttet rydde samme sted flere ganger.

Handelsgruppens representant har intet å bemerke foreløbig.

Bygningsjefen avgav sådan rapport:

Vi er nu praktisk talt ferdig med utdeling av materialer til midlertidig dekning. Første dag blev utstedt 177 løyver, 2. dag 1.430. (men da hadde vi folk sittende hos trelasthandlerne) 3. dag 350-60. 4. dag 250, 5. dag 620, 6. dag 500, 7. dag ca. 200. Fra idag normal utdeling. Dette er nu overtatt av sekretær Åsen, som bestyrer det opprettede Næringsdepartements kontor for anvisning av materialer. Vi har fått en hel del materialer, men trenger ennå meget mer. Vi har opprettet samarbeide med jernbanen og får underretning om de varer som kommer. Vi gir melding til departementet om hvad vi trenger. Der er satt igang en optelling av materialer i byen. Det viser seg at der er svært lite glass. Bygningsjefen bemerket at departementet hadde stillet seg svært velvillig med hensyn til leveranse av materialer i en fart. Der var satt igang en optelling av monierjern og sanitetsartikler. Organisering og samling av brukte materialer er overlatt reguleringsjefen. T. N. har gjort et meget godt samlerarbeide, bl.a. av taksten. Der er opprettet 3 samleestasjoner for fundne saker. Der er foretatt en inndeling av de skadede strøk i 14 distrikter som hvert besiktiges av 3 oppnevnte sakkyndige - en arkitekt, en byggmester og en marmester som skal fastsette skadene og gi en oversikt

over materialkontoret. Håndverk- og Industriforeningen har delt opp reparasjonsarbeidet etter disse distrikter. Man vil først istandsette de lettere skadede hus for derved å gjøre dem beboelige og på den måte avhjelpe husnöden. Taker, piper og ovner og vinduer blir først tatt, senere de tyngre skader. Det er meningen å sette istand 1 rom og kjøkken, resten senere. Bygningssjefen gir så en utredning om arbeidsförselen. (organiseringen) ved kontoret. Mener forövrig at det hele er kommet godt igang, bare at man trenger flere fagfolk som ledere av de forskjellige tiltak. På et spørsmål om hvordan man skulle stille seg med hensyn til betaling for besiktigelsesmennene, blev opplyst at man regnet med å betale den brukte tid som for takstmenn.

Rådmannen for 2. avdeling avgav sådan rapport.

Vil inngi særskilt rapport. Jeg har inntrykk av at de arbeider som har påhvilt de tekniske etater har gått bra. Der er endel skade på kommunal eiendom, Havnevesenet er sterkt skadet, man regner med ca. 2 ½ million i skade på bygninger, kaier etc. Istansettelsen av de skur på kaien som kan repareres er allerede satt igang. Der er eget utvalg for de antikvariske interesser og dette vil da spesielt ta hånd om Håkonshallen, Rosenkrantzårnet, Tollboden, Nykirken m.v.

Röde Kors og de private hjelpeorg. v/ hr. Meyer avgav sådan rapport:

Forsyningssjefen har berört endel av det som jeg skulle redegjøre for, så jeg går ut fra det ikke er nödvendig å gjenta dette. Jeg vil bare innskrenke meg til å si, at det ser nu ut til at alt går meget bra. Det som for min organisasjon er noget av et problem er den overveldende tilslutning som hjelpeorganisasjonen får fra alle kanter av landet av matvarer, tekstil- og utstyrsvarer. Vi kan komme til å disponere mere matvarer enn vi nu finner anvendelse for i bespisningen, men dette vil med myndigheternes gode hjelp kunne rettes på. Jeg har tenkt meg at man måtte kunne dele matvaresituasjonen opp i 2 kategorier. Varer som kan gjemmes og varer til öieblikkelig forbruk. Der er likeledes tenkt iverksatt en vekselvirksomhet mellem Hotell Rosenkrantz og Bergensmeieriet med hensyn til matlagningen. Et meget viktig spørsmål er jo lagring av de tilsendte varer. Ålesund og Örsta f.eks. melder at de sender ca. 1000 senger. Et sted må man jo ha å lagre dette inntil utdeling finner sted. Med hensyn til klær og tekstilvarer (innkomne gaver) kunne der tenkes et samarbeide med forsyningssjefen på samme måte som med matvarer. Der er av fylkesmannen nedsatt et spesialutvalg som ordner med de innkomne pengebidrag.

Takker forövrig for all utvist velvilje fra myndigheternes side, uten hvis assistanse hjelpearbeidet ikke kunne være kommet så raskt i gang.

Stadsfysikus avgav sådan rapport.

Der er innkommet rapport om 4.600 sårede. 486 er innlagt i sykehus og til og med igår anmeldt 93 döde. Der regnes med minst 250 öienskader - På Fridalen reservesykehus ca. 180 og på St. Fransiskus hospital ca. 40. Kan ennå ikke si noget om hvor mange blinde, men der er kommet moderne apparater fra Oslo og der er godt häp om i mange tilfelle å delvis redde synet. Der kom fredag 2 öienleger fra Oslo. Professor dr. Malling vil en av de nærmeste dage ankomme til Bergen.

Ordføreren nevner at skolene skal stenges fra og med den 25.ds. Dette er foranlediget av at der er visse hensyn som taler for at man bør få de mindre barn ut av byen snarest mulig, først og framst av hensyn til sykdommer og epidemier, av hensyn til matsituasjonen og ikke minst av hensyn til lagerplass for de forskjellige av byens forretninger etc. Dr. Grahl Madsen har allerede sendt 200 barn ut av byen, og de forskjellige hjelpeorganisasjoner er nu i full gang med å ordne opp med dette. Dette er de mindre barn. De større barn, såsom middelskoleelever og gymnasiaster bør få anledning til å ta sin eksamen. Dessuten kan de, i påkommende tilfelle, yde utmerket hjelp. Det har vist seg under denne katastrofe.

Bergen, den 27. april 1944.

Fra

Bergens Haandværks- og Industriforening

Bergen, 4. mai 1944.

Sirkulære nr. 4.

II. Arbeidshjelp.

4. Lønninger:

e. Reisetiden godtgjøres arbeideren på følgende måte:

A. Tvangssendte arbeidere:

1. Med jernbanen:

Hvor arbeideren selv betaler sin billett (3. klasse jernbane 2. klasse dampskip) refunderes billettens kostende. Hvis arbeideren ikke har soveplass men sitter oppe om natten, regnes som reisetid den tid reisen har vart og godtgjøres ham etter gjeldende tariffønn uten overtidstillegg. I betraktning av de ekstraordinære forhold kan man også inntil videre utbetale arbeideren godtgjørelse for den gjenværende del av den ordinære arbeidstid ankomstdagen, selv om han ikke kommer i arbeide. Eventuell lønn og reisetid må dog ikke omfatte de samme timer.

Foregår reisen om dagen, har arbeideren krav på reisetidsgodtgjørelse for den tid reisen har vart.

På samme måte forholdes ved arbeiderens hjemreise.

2. Med dampskip:

Benyttes soveplass på dampskip har arbeideren kun krav på reisetidsgodtgjørelse for den tid som faller innenfor den ordinære arbeidstid. Ellers som under punkt 1.

3. Diettgodtgjørelse under reise med jernbane eller dampskip som varer over 8 timer, betales etter regning, dog ikke utover kr. 3,50.

I Bergen godtgjøres kost og losji med kr. 5 pr. døgn til arbeidere hvor ikke kommunen holder gratis kost og losji.

4. Hvor tvangssendte arbeidere på grunn av forberedelse til reisen går tapt av ordinær arbeidslønn reisedagen, kan sådan utbetales.

B. Tvangssendte utenbys arbeidere som daglig kan vende tilbake til sitt hjem:

For disse arbeidere refunderes billettutgiftene når vedkommendes hjem er beliggende på et sted hvis beboere ikke vanlig pleier har sitt daglige arbeide i Bergen. I henhold til ovenstående utbetales således f. eks. billettprisens kostende til en arbeider som daglig reiser til byen fra sitt hjemsted på Arna, og vender tilbake etter endt arbeidstid, mens der intet blir å refundere en person som bor på Laksevåg.

Alle ovenstående refusjoner må legitimeres på behørig måte før det blir spørsmål om å utbetale dem.

FORTEGNELSE OVER

BILAG
TIL RAPPORTEN.

1.	Helserådets rapport av 8/5-44	
2.	Røde Kors' rapport av 28/4-44	
3.	Innkvarteringssjefens rapport av 21/4-44	
4.	" " " " " 29/4-44	
5.	" " " " " 10/5-44	
6.	Forsyningssjefens " " 1/5-44	
7.	" " " " " 4/5-44	
8.	" " " " " 11/5-44	
9.	" " " " " 22/5-44	
10.	" " " " " 27/5-44	
11.	" " " " " 2/6-44	
12.	Innkvarteringssjefens " " 10/6-44	
13.	Hovedutv. for pengebidr. " " 4/5-44	
14.	Helserådets " " 28/4-44	
15.	Industrifors. brev til bygningsj. 24/5-44	
16.	Bygningssjefens rapport av 5/5-44	
17.	Brannsjefens " " 21/4-44	
18.	Veisjefens " " 29/4-44	
19.	" " " " 9/5-44	
20.	" " " " 23/5-44	
21.	Vannverkssjefens " " 28/4-44	
22.	" " " " 5/5-44	
23.	" " " " 2/6-44	
24.	Renholdssjefens " " 27/4-44	
25.	Havneingeniørens " " 28/4-44	
26.	A. T.'s " " 27/4-44	
27.	" " " " 4/5-44	
28.	" " " " 19/5-44	
29.	" " " " 19/5-44	
30.	Rikshirdens " " 4/7-44	
31.	Reguleringssjefens " " 15/5-44	
32.	Transportutvalgets " " 29/4-44	
33.	" " " " 5/5-44	
34.	Krigsskadetrygd. for bygn. " 12/5, 20/5, 2/6, 15/6 og 29/6-44	
35.	" " " løsøre " 30/6-44	

HelserådetRapport i anledning katastrofen 20. april 1944.

Da eksplosjonen skjedde var undertegnede stadsfysikus opptatt med vaksinasjon av ca. 50 A.T. piker. Vinduene knustes i de fleste av helserådets lokaler, og flere av de tilstedeværende fikk større eller mindre sår som følge av glassbiter som rammet dem. Mens arbeidet med å forbinde disse foregikk, strømmet tallrike skadete, vesentlig fra Nordnes og Sandviken, frem mot Kalmarhuset, hvor de ble dirigert inn i førstehjelpstasjonen og straks tatt under behandling av læger og sykepleiersker, dels fra helserådet og dels fra tilstrømmende læger, sykepleiersker, samaritter og hjelpepersonale. Tilstrømningen var enorm, og ansamling av folk i gatene og utenfor meget stor, slik at det til å begynne med vanskeliggjorde i noen grad transporten av de sårete i de tallrike biler som straks kom kjørende til. En del av dem ble derfor dirigert videre til Løgevakten, til førstehjelpstasjonen i Fridalen skole og til de forskjellige sykehus, hvor de tilstedeværende læger og sykepleiersker og det tallrike tilstrømmende hjelpepersonale straks tok seg av dem.

Et fremherskende trekk var de sterke blødninger fra sår i hodet. Den første hjelp måtte derfor bestå i blodstansing og hurtigst mulig forbindelse. De mer alvorlig sårete ble innlagt i sykehus, og endel døde ble kjørt til Gades Institutt. På Gades Institutt ble også arbeidet med å identifisere innbrakte lik utført.

I alt ble den dag behandlet i førstehjelpstasjonene, Løgevakten, i sykehusenes permanente og mer provisoriske operasjonsavdelinger og hos de praktiserende læger ca. 3000 skadete personer.

I de følgende dager fortsatte tilstrømningen av skadete som hadde behandlet seg selv, eller var blitt behandlet av hjelpende medmennesker, slik at tallet av sårete, som følge av eksplosjonsulykken, der nu i alt har fått lægehjelp er ca. 4.800.

Arbeidet på førstehjelpstasjonene og på Løgevakten har fortsatt senere med etterbehandling og skiftninger av sårene. Løgevakten har hatt som vanlig vakt døgnet rundt, men med et sterkt øket personale. På de andre stasjoner har man kunnet innskrenke åpningstiden etterhvert. Det viser seg heldigvis at forløpet hos disse poliklinisk behandlede har vært meget gunstig, og der er opptrått relativt få komplikasjoner og betendelser.

Etter konferanse med herr ordføreren ble det bestemt at behandlingen på løgevakten og førstehjelpstasjonene skulle være gratis til og med 30/4. Fra denne tid overtar Trygdekassen og Rikstrygdeverket utgiftene for de sårete, som for den alt overveiende del er trygdete personer.

Pågangen av sårete til sykehusene var meget stor. Foruten de mange hundrede skadete som ble behandlet ambulatorisk i sykehusene (Haukeland sykenes kirurgisk avd., radium avd. og epidemisk avd., Kvinneklinikken, Betanien hospital, Diakonisseanstaltens klinikk, Storetveit reservehospital og Neevengården sykehus) ble tallrike pasienter innlagt i sykehus, da deres skader var av mer alvorlig art. Endel hadde svære blødninger, som også var årsaken til dødsfall, flere hadde brudd på hjerneskallen og andre benbrudd, nogen hadde fått skader av glass-stykker, som hadde gjennomtrenget brystvegg eller bukvegg og fremkalt indre skader.

Også til sykehusene kom straks læger og sykepleiersker og hjelpepersonell fra byen til stede og hjelp til.

I alt ble innlagt i sykehus skadedagen og de følgende dager 506 pasienter, jfr. bilag. For å gi plass i sykehusene, ble endel pasienter med mindre alvorlige sykdommer utskrevet og sendt hjem.

På Storetveit reservehospital ble der montert opp 103 sykesenger, som ble beslaglagt den 20. og 21. april. Fridalen reservesykehus ble tatt i bruk med i alt 220 pasienter. Et meget stort antall av skadene var alvorlige øyenskader. I løpet av 21., 22. og 23. ble de fleste av disse innlagt i Fridalen reservesykehus, hvor der således en tid var i alt 180 øyenskadete pasienter.

Et overordentlig stort arbeidspress hadde St. Franciskus hospital og dets øyenlæge dr. Nyquist. Dette sykehus ble helt tømt for andre pasienter og ble helt belagt med øyepasienter, i alt 41. Da en av byens øyenlæger dagen i forveien var innlagt i sykehus på grunn av sykdom, var her mangel på øyenlæger. Undertegnede telegrafererte derfor ca. kl. 16 skadedagen til Rikshospitalets øyenvdeling og bad dem sende 2 øyenlæger til hjelp. Disse kom med toget neste morgen, og gikk straks igang med sitt arbeide. De arbeider fremdeles på Fridalen reservesykehus.

Fredag den 28. april kom professor Malling ved Rikshospitalet til Bergen, hvor han i et par dager arbeidet sammen med de hverværende læger med behandlingen av skadete.

Et stort antall pasienter har mistet et øye, men får dog beholde sitt syn. Det er for tidlig å si hvor mange som blir blinde, men man skulle anta at tallet vil dreie seg om 10 - 12 stk. I alt kan man regne med at 300 pasienter har søkt læger som følge av skade i øye eksplosjonsdagen.

Det viser seg også på sykehusene at sårforløpet stort sett er bedre enn man hadde våget å håpe, slik at en rekke pasienter kunne hjemsendes etter forholdsvis få dagers forløp. Men antallet dødsfall har ikke vært lite, jfr. bilag.

Der er gjennom helserådet blitt utdelt til skadete som har søkt Lægevakten og førstehjelpstasjoner 60 C-vitamintabletter til hver. Likeså til personer på underbringelsesstasjonene og til barnehjem og daghjem. En komite av damer under ledelse av fru direktør Irminger har delt ut til poliklinisk behandlede skadete på Lægevakten og førstehjelpstasjonen en pakke skårne smørebrød av dansk hvitt mel med rikelig dansk smør og pålegg. Dette har sikkert styrket de skadete både fysisk og psykisk.

Skadedagen ble Vestlandske Drogeforretning med dets store og nå delvis uerstattelige lager totalt ødelagt. Etter konferanse med herr ordføreren ble lærerboligen ved Nygård skole rekvirert til bruk for denne forretning, slik at den straks kunne gå i gang med å skaffe nye forsyninger av medikamenter og forbindingssaker etc.

Tre av byens apotek ble betydelig skadet, derav det ene, Löveapoteket, så sterkt, at det ennå ikke kan sies noe om det vil kunne tas i bruk igjen og i tilfelle når. Apoteket Olav Kyrre kom i drift igjen i løpet av et par dager, apoteket Hygiea etter 6 dagers forløp, Elefantapoteket, Svaneapoteket, Hjortapoteket og apoteket Nordstjernen fikk ødelagt mange vinduer, men de innvendige skader var ubetydelige, slik at de har kunnet være i drift hele tiden.

Fra Røde Kors, Oslo, kom den 23. april en ganske betydelig sending medikamenter og forbindingssaker, som gjennom helserådet ble fordelt mellom Fridalen reservesykehus, Storetveit reservehospital, St. Franciskus hospital og Røde Kors hjelpekorps. Gjennom Medisinaldirektøren har man rekvirert og fått tilsendt ca. 5000 meter gace og 150 kg. bomull, som likeledes er fordelt mellom sykehus. Til bruk for øyenlegene ved Fridalen reservesykehus har man gjennom Medisinaldirektøren fått tilsendt en spaltelampe.

Et stort problem ved katastrofer av denne art, hvor mange tusen mennesker må forlate sine hjem, er å hindre spredning av smittsomme sykdommer (for tiden særlig difteri, scarlatina, tuberkulose, skabb og impetigo) samt spredning av lus. Helserådets sykepleiersker har derfor oppsøkt underbringelsesstasjonene for de husvilde for å innkalle de smittsomme syke. Særlig tilfelle av tuberkulose er undersøkt ved helserådet. Noen av disse er innlagt i sykehus i henhold til tuberkuloselovens § 6.

Det er gjennom katastrofeutvalget svertert i avisen at personer som lider av smittsom sykdom har plikt til å melde seg til helserådet.

Foreløpig synes det ikke å ha skjedd noen spredning av sykdommer av betydning.

Helserådets kontrollører har inspisert underbringelsesstasjonene og sørget for at personer med lus og deres tøy er blitt avluset i helserådets desinfeksjonsanstalt. Undertegnede har henstillet til utflytnings sjefen i den utstrekning det er mulig, å sørge for at de

som bor i underbringelsesstasjonene får god anledning å vaske seg, eventuelt til et ukentlig bad.

Ved hver underbringelsesstasjon er der en læge som skal føre tilsyn med eventuelle syke, og skaffe dem den nødvendige behandling.

De steder hvor der er blitt lagret innbo fra de rammete hus er blitt inspisert. Det har ikke vært tegn til veggedyr.

Helserådets avdeling for næringsmiddelkontroll har vært opptatt med å besiktige matvarer som er skadet ved katastrofen, og sortere ut det som ikke kan brukes til menneskeføde.

Med hensyn til arbeidet for å få sendt flest mulig barn ut av byen til bygdefolk, feriekolonier og årskolonier, henvises til skriv herfra av 28. april d.å. til herr ordføreren. Om dette arbeide har der også senere vært flere konferanser med de institusjoner som har tatt seg av dette arbeide. Og arbeidet må nå sies å være i god gjenge. Skolelægene er påbegynt undersøkelsene av skolebarnene, og helserådets forskjellige avdelinger deltar i den medisinske kontroll av barnene.

Som det vil sees bygger det arbeide som er utført på tidligere tilstedeværende organisasjoner og institusjoner, således Det sivile luftverns sanitet, dets førstehjelpsstasjoner, byens Løgevakt, sykehus og helseråd Lager, sykepleiersker, hjelpemannskaper og det fastansatte personale er på forhånd instruert i deres plikter i tilfelle av en katastrofe, og det viste seg at de meget hurtig kom tilstede og gikk i gang med sitt arbeide, til tross for at der ingen varslingskjedde til dem.

Det sivile luftverns sentralkomandoplass sviktet i de første timer med hensyn til varslingsstjeneste. Sykehusene fikk ingen underretning om katastrofen før biler med tallrike sårete kjørte inn til dem. Likeledes sviktet Luftvernets blodgiversentral, idet det ikke var mulig å få fatt på blodgivende personer de første timene etter katastrofen. Dette skyldes også at telefonen da var ute av funksjon. Men disse forhold synes ikke å ha fremkalt noen ulykker. Arbeidet har gått meget raskt fra hånden, og alle har beredvillig ytet sitt beste.

Katastrofen har vist den overordentlig store betydning det har at der er rikelig med transportmidler, biler med personell, som handler hurtig og selvstendig ut fra den situasjon som foreligger på de rammete steder.

En vil ikke unnlate å nevne den enestående tålmodighet og ro som hersket blant de skadete. Der var ingen panikk blant dem, ingen klynk og klager, men mange takknemlige smil til dem som hjalp dem.

Nå, noen tid etter katastrofen, synes der å ha inntrått en viss reaksjon hos endel mennesker, idet det berettes om flere tilfeller av nervøse sammenbrudd. En husmor på Nordnes, som to ganger tidligere i denne krig har fått sitt hjem skadet, og nå ved katastrofen helt ødelagt, er blitt sinnssyk og innlagt i asyl.

På grunn av de mange døde, de mange skadete, de mange som har mistet synet på et eller begge øyne, de mange som får annet men etter ulykken, må denne ansees som en katastrofe helsemessig sett. Omfanget av den er det ikke mulig å få overblikk over på lang tid ennå.

Bergen, den 8. mai 1944.

Einar Öxnevad
sign.

Norges Røde Kors
Bergens Krets.

RAPPORT

om

Røde Kors's virksomhet i forbindelse med
eksplosjonsulykken 20.april 1944, for
uken 20.-27.april 1944.

+

I forbindelse med selve eksplosjonsulykken var det først og fremst Bergen Røde Kors Hjelpekorps som bar hovedtyngden av hjelpearbeidet. Korpsets samlede styrke (120 personer) meldte seg straks på sine tjenestesteder. Dametroppen (20 personer) møtte i henhold til instruksen opp ved Fridalen førstehjelpsstasjon og har siden tjenestegjort der. De fire mannlige tropper (100 mann) arbeidet eksplosjonsdagen i nær kontakt med Det Sivile Luftverns sanitet, dels under tjenestegjøring på Løgevakten, dels under sluknings- og redningstjeneste på selve skadestedene og dels ved i utstrakt grad å yde førstehjelp til sårede på gaten. Allerede om formiddagen eksplosjonsdagen - før man egentlig hadde fått noen oversikt over omfanget av skadene - gikk Bergens Krets av Norges Røde Kors i gang med å undersøke på hvilken måte den best kunne gjøre en innsats for alle dem som var blitt rammet av eksplosjonsulykken. Man fant da at den oppgave Røde Kors ville kunne ha de beste forutsetninger for å løse måtte være bespisning av de skadelidte. Røde Kors hadde nemlig i over et år drevet bespisning for Svenska NorgeHjælpen i Bergen. Siden Nyttår bespiste man daglig tilsammen henimot 3.000 barn og gamle, så derfor disponerte man både over såvel det tekniske apparat og personale som over matvarer til avviklingen av en selv ganske omfattende bespisning. Det ble derfor besluttet at Røde Kors's vanlige bespisning eventuelt kunne ta en pause slik at hele apparatet kunne settes inn i tjeneste for bespisning av de skadelidte.

Ved Katastrofeutvalgets første møte, den 20.april kl. 17, kunne derfor kretsens sekretær, magister Meyer, på Røde Kors's vegne gi tilsagn om at Røde Kors ville prøve å påta seg ansvaret for avviklingen av bespisning. Dette tilbud ble mottatt med takk og Røde Kors fikk løfte om all mulig hjelp til dette arbeide fra de offentlige myndigheter. Sammen med forsynings sjefen fikk magister Meyer i oppdrag å arbeide ut en plan for bespisningen. Planen ble lagt fram på et senere møte i Katastrofeutvalget samme dag og fikk ordførerens godkjenning.

Bespisningen kom i gang fra fredag den 21.april; men da det med en gang viste seg at vårt sentralkjøkken på Rosenkrantz hotell var altfor lite til å greie bespisningen av de uventet store mengder skadelidte, ble det nødvendig straks å sette Bergensmeieriet inn i produksjonen av suppe. De første dagene deltok ca. 8.000 personer i bespisningen, men mot formodning vokste tallet uforholdsmessig sterkt og kulminerte mandag den 24.april. Denne dag ble det ved innkvarteringssjefens samlestasjoner delt ut ca. 1.000 nye legitimasjonsbevis, så i løpet av den dagen steg tallet av bespiste personer til bortimot 10.000 - et altfor høyt tall. Med toppdrift greide Bergensmeieriet og Rosenkrantz tilsammen å produsere vel 10.000 liter suppe, og samme dag ble det ved vår smørbrødsentral framstilt ca. 44.000 stykker smørbrød. På grunn av forskjellige forhold, som vel for det meste kan tilskrives den helt uventede situasjon alle hjelpeorganer - de offentlige som de private - plutselig så seg stilt overfor, skjedde det etterhånden en ganske kraftig utglidning m.h.t. hvem en skulle karakteriseres som skadelidte. Det ble konstatert til dels ganske grove misbruk bl.a. også av bespisningen og dette ønsket Røde Kors i alle parters interesse å få stoppet. Dette kostet en mengde ekstraarbeide, men ved en kraftig innsats hvor natten måtte tas til hjelp for kontroll av legitimasjonskort og lister, og ved en forståelsesfull hjelp og støtte fra så vel ordføreren som fra forsynings sjefen og folker registret ble det mulig å løpet av overraskende kort tid å få gjort ende på de verste misbruk av bespisningen. I tiden fra 24. til 27.april gikk antallet av middagsgjester ned fra bortimot 10.000 til ca. 4.900, og dette tallet har holdt seg forbausende konstant siden. Det skulle altså etter alt å dømme se ut til at de personer som nu nyter godt av bespisningen virkelig trenger det og at det enno en rom tid skulle være nødvendig å drive bespisning av disse mennesker. I forbindelse med vår omtale av bespisningsvirksomheten er det ett forhold vi mener fortjener omtale til orientering for de offentlige myndigheter. Det har etter meget inngående undersøkelser vist seg at antallet av spise gjester (eller folk som henter mat) til frokost og aftens ved våre matstasjoner sammenlagt ikke når opp i antallet av spise gjester til middag.

Med enkelte ganske ubetydelige variasjoner viser dette forhold seg å være likt for alle våre matstasjoner.

Fra begynnelsen av var forutsetningen at de skadelidte skulle avhente sin mat; men etter fylkesmannens undersøkelser viste det seg nødvendig å gi folk høve til å få spise på stedet. Røde Kors fikk derfor ordførerens fullmakt til å rekvirere det fornødne antall spisesteder. I alt har det vært drevet bespisning ved 9 stasjoner: Börscaféen, Kafé West End, kafé Norröna, Ynglingeferien, Sentralkirken, St. Jakobs menighetshus, Johannes menighetshjem, St. Markus menighetshus og Solheims Interimskirke. Hovedinnrykket av spisegjester har uten tvil vært ved sentrumstasjonene og da først størst ved de tre førstnevnte stasjoner. Disse har alle tre hatt ca. 1.000 gjester hver etter at den nye kontrollordning ble gjennomført.

Røde Kors's øvrige hjelpevirksomhet.

Allerede samme dag katastrofen inntraff, møttes Røde Kors's formann og sekretær med kretsens skadeutvalg, herrene kjøpmann Gerhard Runshaug, ekipsreder Rolf Westfal-Larsen og skipsmekler Halfdan Grieg, for å utarbeide planer for Røde Kors's innsats til hjelp for de skadelidte. Den første oppgave som naturligvis meldte sig, etter at Røde Kors hadde overtatt ansvaret for bespisningen av de skadelidte, var opprettelsen av et skadekontor som kunne overta arbeidet med å formidle all den hjelp i form av penger og alle slags varer, som man med sikkerhet kunne forutsi ville ströme inn til Røde Kors fra alle kanter.

Lokalspørsmålet ble i første omgang løst ved at man fikk stillet til disposisjon Bergens Kunstforenings lokaler i foreningens hus ved Lille Lungegårsvannet. Temmelig fort ble denne forenings egne lokaler for små, så man måtte gå til å disponere Ingeniørforeningens foredragssal og øvrige lokaler samt hele kjelleren, som ble tatt i bruk til lager for tekstil- og kjøkkenutstyrsavdelingen.

Utdelingen av klær og andre utstyrsvarer til de hardest rammede kom i gang allerede lørdag 22. april, og tilströmningen av publikum var allerede fra første öyeblikk så stor at det bare med den aller største vanskelighet lot sig gjöre å avvikle trafikken.

Imidlertid ble det etterhvert truffet en meget hensiktsmessig ordning for samarbeidet mellom de forskjellige private hjelpeorganisasjoner og Bergen kommune. Denne ble organisert slik at alle anvisninger på klær og andre varer ble skrevet ut ved et sentralt kontor, som stod under ledelse av kommunens innkvarteringssjef. Dette kontor førte samtidig register over de skadelidte personer for derved å hindre at enkelte personer urettmessig skulle kunne profitere av den foreliggende situasjon og for så vidt mulig å sikre at hjelpen kunne komme dem til gode som var hardest rammet av katastrofen.

Etter hvert som denne ordning ble innarbeidet viste den sig å være overordentlig fordelaktig så vel for hjelpeorganisasjonene som for de personer som skulle hjelpes.

Å gi noen eksakte tall til belysning av Røde Kors's hjelpevirksomhet er på dette tidspunkt praktisk talt ugjörkelig da hele virksomheten har så store dimensjoner. Det kan således nevnes at det til vårt arbeid bare i Kunstforeningen er knyttet ca 150 personer av frivillige hjelpere, og når en tar med all den frivillige hjelp som arbeider for Røde Kors ved smörbrödsentralen, kjøkkenet, matstasjonene, lagrene, transportvesenet osv., kommer man opp i ca 450 personer.

For å före et nöyaktig kartotek over personer som hadde mottatt hjelp för ordningen med det kommunale sentralkontor kom i stand, hadde vi i arbeid 10 studenter fra Norges Handelshöyskole som var i så og si uavbrutt virksomhet i neste 2 dög.

Men alle opplysninger som har noen forbindelse med vår hjelpevirksomhet er samlet og vil bli bearbeidet så det kan bli lagt fram i en samlet oversikt over Røde Kors's hjelpevirksomhet i forbindelse med eksplosjonsulykken den 20. april.

Bergsh den 28. april 1944.

Norges Røde Kors
Bergens krets.

St. Tschudi Madsen.

Anton Chr. Meyer.

(Sign.)

Innkvarteringssjefen
i Bergen Luftvernkrets.

Bergen , 21.april 1944.

Foreløbig rapport fra Innkvarteringssjefen.

Innkvarteringssjefen forsøkte straks etter katastrofen å sette sig i forbindelse med Ordføreren, som bestemte at der i de tre kinolokaler Ole Bull, Logen og Koncertpalæet skulde opprettes samlerstasjoner.

Såsnart som mulig fikk man tak i de tidligere oppnevnte mannskap, som ble dirigert til overnevnte samlerstasjoner. Endel av disse mannskap hadde dog gått til de tidligere oppnevnte samlerstasjoner.

Etterhvertsom de skadelidte kom til samlerstasjonene, ble de avvist plass der for natten.

Snarest gjørlig ble der også sørget for mat fra forskjellige bedrifter bl.a. fra Bergens Meieriet. Likeledes ble endel med billetter sendt til forskjellige spisesteder i byen.

Der ble også gjort henstilling til Fana-,Laksevåg-og Åsane Katastrofeutvalg med henstilling om å ta imot husville som ble sendt fra Bergen.

Der ble gitt alle som kunne anledning å skaffe sig hus selv. Der ble også satt igang med å sende folk ut av byen, særlig til Fana (folk viste sig dog uvillig til å forlate byen)

Etter de oppgaver man har mottatt, meldte sig til samlerstasjonene utover dagen 1242 personer. En stor del av disse skaffet sig dog utover dagen hus selv.

I Johanneskirken Menighetshjem overnattet 60 personer, helst eldre , i

Domkirkens Menighetshus	50	"
I Fridalens Interimskirke	6	"
I Åsane	31	"
i Ellerhusens Aldershjem	16	"
i Nygård skole	128	"
i Laksevåg	35	"
i Fana	344	"

Der innlöp også melding fra endel private i byen at de kunne ta til sig husville.

Der ble sendt biler avsted for å samle opp særlig klær og kokekar og dette ble lagret i Domkirken. Der ble også rekv.madrasser fra de kjøpmenn som hadde slike på 'lager. Haus Forsyningsnemnd stillte til disposisjon ulltepper og fra Ytre Arna ble hentet 400 doble ulltepper, som ble lagret på Nygårds skole.

På samlerstasjonene ble der holdt vakt inat. Der ble ordnet med slike som kom til senere at de skulde sendes til Nygård skole.Dette fikk også Centralkomandoplassen varsel om da Innkvarteringssjefen gikk hjem igårftes kl. 22,00.

Innkvarteringssjefen vil uttale at Kjørecentralen fungerte udmerket og de hadde alltid biler til disposisjon da der ble rekvirert.

Innkvarteringssjefen
i Bergen luftvernkrets.

E.Lindås.

(Sign.)

Innkvarteringssjefen
i Bergen Luftvernkræts.

Bergen, 29. april 1944.

Rapport fra innkvarteringssjefen for tiden 20/4 - 26/4-1944.

Straks etter katastrofen innfant innkvarteringssjefen seg på sitt kontor.

Etter ordførerens bestemmelse ble de tre kinolokaler Ole Bull, Konsertpalæet og Logen rekvirert til samlestasjoner.

I henhold til tidligere utarbeidet plan var der opprettet 5 beredskapsstasjoner, nemlig: Ellerhusens Aldershjem, Korskirken Menighetshus, Domkirkens Menighetshus, Johanneskirken Menighetshjem og Fridalens Interimskirke. Til hver av disse stasjoner var utpekt mannskap som, hvis nogen ulykke inntraff skulde møte frem til sine stasjoner for å sette disse i beredskap. Innkvarteringssjefen måtte derfor samle mannskaper fra disse beredskapsstasjoner til de 3 kinolokaler.

Som ansvarshavende for de 3 lokaler ble utnevnt: for Ole Bull fullmektig Carson fra Domkirkens Menighetshus, for Logen fullmektig Campell-Andersen fra Fridalens Interimskirke og for Konsertpalæet fullmektig Övrebö fra Johanneskirken Menighetshjem.

Vaktmestrene i de 3 kinolokaler hadde på forhånd fått varsel om å åpne lokalene for å slippe folk inn til personalet kom for å ta seg av de husville.

De husville ble, etterhvert som de meldte seg, innført på lister, og der ble også snarest sørget for at de fikk mat. Bergensmeieriet og Svenskehjelpen sendte suppe til samlestasjonene, og der ble servert hele dagen.

Fra beredskapsstasjonene ble der hentet spiseredskap, og man fikk ad annen vei også tak i kopper til å drikke suppe av.

Der ble så gjort foranstaltning for å få folk underbragt for natten, og en forsøkte å få flest mulig av de husville sendt til nabo-kommunene Askøy, Fana og Åsane.

Der ble rekvirert biler fra Transportutvalget og etterhvert som bilene kom, ble disse fylt og sendt avsted, særlig til Fana.

Innkvarteringssjefen hadde på forhånd avtalt med Fana Innkvarteringsnemnd at de husville skulle sendes til Fanahallen, hvor Fana Innkvarteringsnemnd skulle ta imot dem og fordele dem rundt til de forskjellige verter i Fana. Sjøföreene fikk beskjed om at hvis Fana Innkvarteringsnemnd trengte bilene for viderebefordring av de husville, skulle dette etterkommes.

Innkvarteringsnemndene i Askøy, Laksevåg og Åsane ble også underrettet og bedt om å gjøre forberedelser for å ta imot husville. Beredskapsstasjonene ble samtidig gjort istand for å ta imot folk.

Stasjonene var på forhånd utstyrt med et begrenset antall madrasser og ulltepper. Resten av dette utstyr hadde en regnet med å få utlevert av B.F.S.'s lager her i Bergen, men da dette lager gikk tapt under katastrofen, måtte man gå igang med å skaffe ulltepper og madrasser ad annen vei. Endel madrasser fikk en overlatt av Ynglingeforeningen, samtidig som forretningenes beholdninger ble rekvirert. Fra Beredskapskomiteens lager ble hentet 227 ulltepper og fra Haus kommune ble overlatt 400.

Fredag morgen begynte en med utdeling av matbiletter for bespisning fra matstasjonene som Røde Kors hadde opprettet. Matstasjonene ble opprettet for å gjøre det lettere for folk å få mat og for å undgå for stor oppsamling på samlestasjonene.

Denne ordning med matbiletter kom igang i henhold til konferanse med forsyningssjefen og herr Meyer for Røde Kors, etterat den var godkjent av ordføreren.

Utdeling av matbiletter fortsatte til mandag formiddag 24/4 da den ble stoppet, og det ble ordnet slik at de skadelidte kunde gå direkte til matstasjonene mot forevisning av legitimasjonskort for

skadelidte.

I kinolokalene ble utlevert 9492 matbiletter.

Iflg. planen skal innkvarteringssjefen forestå utdeling av "legitimasjonskort for krigsskadelidte" samt rasjoneringskort for 1 uke til dem som har tapt sine kort, og i kinolokalene ble der den 21/4 utdelt 1042 rasjoneringskort og 144 legitimasjonskort.

Etter konferanse med ordføreren og forsyningssjefen ble det ordnet slik at legitimasjonskort for de skadelidte og de midlertidige rasjoneringskort fra lørdag 22/4 skulle utdeles fra Forsyningsnemndas kontor, Vågsalm. 3. En gikk ut fra at Forsyningsnemnda hadde kartotek over alle innbyggere, og kunde føre nøyere kontroll så misbruk vilde bli undgått.

Fra fredag 21/4 gikk en igang med å få anbragt husville etter tidligere oppsatte utflytningsplan som går ut på at byen er inndelt i soner i "utsatte og ikke utsatte" strøk. De utsatte strøk var rundt havnen og ellers steder rundt de militære anlegg. Flytteplanen var ordnet på den måte at folk i de utsatte strøk skulle flytte til tidligere oppsatte adresser i ikke utsatte strøk.

Da ulykken denne gang også rammet en del av byen som var regnet som mere sikker, kunde den tidligere utarbeidede plan ikke nyttes i sin helhet. Folk som en således hadde beregnet skulle ta imot husville, mistet selv sine hjem og måtte skaffes plass.

Innkvarteringssjefen måtte derfor forsøke å få anbragt husville utenom planen til folk som en regnet med hadde midlertidig plass.

Til onsdag kveld var der fra de tre samlestasjoner anvist

hus til

derav tre til sykhus

Anvist hus direkte fra hovedkontoret

Innlosjert på samle-(beredskaps)stasjonene

1501 personer

714 "

369 "

2584 personer

Katastrofedagen ble dessuten følgende sykhus og barnehjem flyttet:

Slummen i Skottegsten

Barnehjemmet i Amalie Skramsvei

Nerveklinikken i Sandviken

Etter konferanse med ordføreren ble det besluttet at Logen skulle nedlegges som samlestasjon 24/4 og Konsertpalæet fra 26/4, slik at bare Ole Bull ble holdt åpen.

Den 26/4 opprettet innkvarteringssjefen også et kontor i Ole Bull for plasering av husville.

Lørdag 22/4 ble innkvarteringssjefen av ordføreren innkalt til et møte sammen med representanter fra de frivillige hjelpeorganisasjoner, for Røde Kors magister Meyer.

" NHS. hr. Bjordahl samt N.S.H.s Landsleder G.Morkve

" Frelsesarmeen major Spjøtvold og major Sörensen

" Menighetenes fellesnemnd domprost Knutsen.

Hensikten med å møte var å få samtlige organisasjoner med på en fellesutdeling av innkomne varer under kommunal kontroll.

Etter vedtak fra ordføreren skulde utdelingen foregå fra Arbeidskontoret under innkvarteringssjefens tilsyn.

Da endel av de fremmøtte først måtte konfere med sine organisasjoner, ble der innkalt til nytt møte hvor enighet ble oppnådd og de utarbeidede retningslinjer godkjent.

Der ble utarbeidet et søknadsskjema, som de skadelidte henter på postkontorene. Skjemaet blir å utfylt stand innlevert til Arbeidskontoret hvor det med en gang blir avgjort hvor meget vedkommende kan få. Samtidig blir det utlevert en kvitteringsbok. De skadelidte går så til en av utleveringsstasjonene som er angitt på skjemaene, hvor de får de anviste gjenstander utlevert og innført i kvitteringsboken.

På Arbeidskontoret må legitimasjonskort for skadelidte forevises og høyre hjørnet av kortet klippet bort.

III.

-10-

En er blitt enig med Forsyningsnemnda at når den skadelidte senere søker om beklædningsgjenstander og høyre hjørnet av kortet er klippet fra, kan Forsyningsnemnden kreve å se kvitteringsboken, hvorav det vil fremgå hvad den skadelidte har fått.

Tvistespørsmål blir forelagt komiteen som nu består av:

Innkvarteringssjefen, formann

Røde Kors v/ magister Meyer

N.S.H. v/ hr. Bjordahl

Frelsesarmeen v/ major Spjøtvold

Blå Kors v/ hr. Kensland

Menighetsene v/ pastor Astrup

Ved innkvarteringssjefens bistand ble det ordnet med innkvartering ved Nygård skole for 170 mann av Arbeidstjenesten.

De håndverkere som er kommet til Bergen, er også innkvartert ved samme skole. Til håndverkerne er skaffet tilveie madrasser, tepper, puter samt ellers nødvendig utstyr.

Rikshirden fikk utlevert 80 ulltepper til bruk for de personer som hirden holdt vakt over.

Innkvarteringssjefen
i Bergen luftvernkræts.

E. Lindås
(sign.)

Innkvarteringssjefen
I Bergen Luftvernkræts.

Bergen, lode mai 1944.-

Til

herr Ordföreren i Bergen,
her.

Rapport fra Innkvarteringssjefen fra 27/4 - 10/5 1944.-

Fra 26/4 blev beredskapstasjonen v/Ellerhusens Aldershjem og Fridalens Interimskirke nedlagt. Fra samme tid blev også stasjonene i Fana, Laksevåg og Isane nedlagt.

Fra 1 mai blev de husville fra Nygård Skole overflyttet til Haukeland skole, idet Nygård skole i sin helhet måtte være disponert for innkvartering av de håndverkere som kom til Bergen.

Fra 4. mai blev Domkirkens menighetshus nedlagt som underbringelsesstasjon og fra 6. mai Johanneskirkens menighetshus. De husville fra disse steder, som ikke var skaffet hus på annen måte, blev overført til Haukeland skole, slik at der kun nu er husville på denne skole. Belegget v/Haukeland har vært nedadgående, således siste natt kun 31 stk.

Som nevnt i forrige rapport opprettet Innkvarteringssjefen også kontor i Ole Bull kino i kjelleren for plassering av husville. Dette kontor blev holdt åpent til 4. mai. Fra den tid har anvisning av hus foregått fra hovedkontoret.

Fra kontoret i Ole Bull kino blev der i denne tid anvist hus til 831 personer.

Ved hovedkontoret er der i tiden 27/4 til 10/5 anvist hus til 571 personer. Tilsammen er der således plasert 1402 personer, i tiden 20. april til 9de mai.

Fra katastrofedagen til 10 mai er der anvist midlertidig eller permanent hus til 3985 personer.

Den 20 og 21 april blev der etter henstilling fra central-kommandoplassen av Innkvarteringssjefen sendt biler ut for å ta vare på møbler og husgeråd som stod herreløs i brannstrøket, disse blev da lagret i Domkirken.

Tirsdag 2 og onsdag 3 mai blev disse ting flyttet fra Domkirken til Turnhallen, og lagret der, under politiets tilsyn.

De frivillige hjelpeorganisasjoner's utdeling av klær, som under Innkvarteringssjefens tilsyn hadde hatt kontorer i Arbeidskontorets lokaler blev fra 2den mai overflyttet til Ole Bull kjelleren.

INNKVARTERINGSSJEFEN
I BERGEN LUFTVERNKRÆTS
E. Lindås
(sign.)

Forsyningssjefen

Rapport fra forsyningssjefen for
uken 20/4 - 26/4.

Det første som forsyningsnevnden måtte foreta katastrofedagen var å sette enkelte institusjoner istand til å utdele mat til skadelidte som ikke kunne bli forpleiet på annen måte. I den forbindelse måtte det anvises rasjonerte varer til bespisning på Grand Hotell Terminus, idet dette hotell erklærte seg villig til å foreta opplaging og servering av mat. Hotell Rosenkrantz, som hadde fått ødelagt spisesalen og skadet kjøkkenet, var ikke i stand til å påta seg denne oppgave på dette tidspunkt. Videre anviste en nogen mindre kvanta rasjonerte varer til Bergens Barne- asyl til bespisning av barn som ble innbrakt dertil av politiet.

Likeledes anviste en rasjonerte varer til Bergens Brannvesen og politiet. Til de siste ble maten laget opp på Børs Kafé.

En representant for Bergensmeieriet ble straks katastrofedagen innkalt til konferanse med forsyningssjefen, og på dennes foranledning fikk en oppgave over hva Bergensmeieriet måtte få inn av varer straks for å gå i gang med topproduksjon av kraftsuppe. Denne produksjon omfatter 8000 liter pr. dag. Bergensmeieriet var selv i besiddelse av en rekke grønnsaksorter, således, at det vesentlig ble anvist kjøtt og byggryn, men også noen grønnsaker, til denne suppekoking. Videre ordnet en det således at Bergensmeieriet fikk overlevert noen av Rosenkrantz' kjøkkenpersonale for rensing av grønnsaker og oppskjæring av kjøtt etc.

Med Røde Kors ble det samme dag truffet avtale om anvisning av brød, smør, sardiner, kaffeerstøtning, havregryn og sukker, således at Røde Kors straks neste morgen var i stand til å servere frokost til de skadelidte som hadde oppholdt seg i samlestrasjonene eller i nattlosji anvist av det offentlige. Det har siden den første dag regelmessig vært anvist de kvanta Røde Kors trenger til servering av frokost og aftens. Etter hvert som Røde Kors selv har fått varer som smør, ost og annet pålegg, har anvisningen innskrenket seg til brødvarer. Den middagssuppe som Røde Kors serverer har den selv fremstillet på Hotell Rosenkrantz, og har til denne ikke fått anvist varer av forsyningsnevnden.

Etter oppgave fra Ordføreren har en anvist de varer Teknisk Nødhjelp har hatt behov for til bespisning av et varierende og økende antall personer. Delvis omfatter denne bespisning frokost, middag og aftens og tildels bare frokost og aftens, idet det har vært levert kraftsuppe til dem fra Bergensmeieriet. Etter hvert ble det etter anmodning fra Ordføreren anvist matvarer til fremstilling for servering til Arbeidstjenesten og håndverkere innkvartert på Nygård skole. Til Arbeidstjenestens folk er det anvist matvarer til frokost og aftens samt suppe, og til håndverkerne frokost og aftens. Frokost og aftens har vært laget av Hotell Rosenkrantz og levert til Nygård skole. Suppen er likeledes levert av Hotell Rosenkrantz av nevnte suppe som Røde Kors fremstiller. Håndverkerne spiser sin middag på Hotell Terminus. Arbeidstjenesten vil gå over på egen matproduksjon etter Arbeidstjenestens regulativ antagelig fra ~~mandag~~ 1. mai. Inntil da forsetter leveransen som hittil.

Til Hirden, Olev Kyrres gate 7 og Chr. Michelsens gate 4 er der likeledes blitt anvist alle måltider. 80 Hirdfolk i Chr. Michelsens gate spiste opprinnelig sitt middagsmåltid på Hotell Terminus, men har senere etter eget ønske fått servert suppe, således at det nu i nogen dager har vært anvist i alt 190 liter suppe til disse formål. Fra 29. april leveres 80 liter suppe pr. dag. Forøvrig leveres det også en del urasjonerte varer, således har det vært rekvirert öl til Teknisk Nødhjelp, Arbeidstjenesten og håndverkerne til servering til smørbrødene. Videre har det vært rekvirert saft, buljongterninger salt etc. til middagsserveringen. De forskjellige institusjoner som foretar opplegningen av maten henvender seg etter behov for fortsatt å få anvist varene, og forsyningsnevnden skriver da ut de nødvendige anvisninger og setter seg i forbindelse med de forskjellige leverandører. De forskjellige institusjoner er pålagt å ta de klipp av rasjoneringskortene som bestemmelsen forutsetter, men en må gjøre opp-

merksom på at en rekke av dem som blir bespist ikke har rasjoneringskort eller at det bare kan tas klipp for en del av de matvarer som serveres, idet rasjonene som leveres er tungarbeiderrasjoner, mens de fleste av dem det serveres for ikke besidder rasjoneringskort som for tungarbeidere bestemt.

Av hensyn til kontakten mellom departementet og forsyningsnevnden ble det utsendt av næringsdepartementet i Oslo konsulent T. Svendsen og sekretær A. Krog, som kom til Bergen 21. april. Herrene reiste tilbake til Oslo søndag 23. april. Sammen med disse herrer gjennomgikk en de forskjellige spørsmål som til det tidspunkt var oppstått, og fikk gjennom dem kontakt med departementet i rikstelefonen, hvorved en del spørsmål kunne bli løst straks. Konsulent Svendsen gjorde også sitt ytterste for å få tilført Bergen varer som det var mangel på, som margarinråstoff, enkelte bygningstingler og mangelvarer. Det kan forøvrig nevnes at hva det rent rasjoneringsmessige angår, og som jo måtte komme i en annen stilling under de ekstraordinære forhold, var konsulent Svendsen enig i de disposisjoner forsyningsnevnden traff.

Forøvrig har forsynings sjefen og delvis flere av hans fullmektiger, samt kontorsjefene Ohlstedt og Støv, deltatt i en rekke konferanser med de foren nevnte herrer, representanter for Røde Kors, utsendinger fra Oslo og Sverige, Krigsskadetrygdens representant etc. Videre har forsynings sjefen til stadighet vært i kontakt med Ordføreren og Ordførerens kontor, samt deltatt i Katastrofeutvalgets forskjellige møter.

Av de konferanser forsynings sjefen forøvrig har deltatt i kan nevnes at han har hatt konferanser med rådmannen for 2. avdeling innledning av rydning J. E. Mowinkel' lagre og med herr Herman Friele angående arbeidshjelp til flytning av varer fra hans lagre. Videre har forsynings sjefen hatt konferanse med Statens Hustellærerinne angående bespisningen av de skadelidte for å få en bedring i kvaliteten av den suppe Røde Kors leverer gjennom sine matstasjoner. Forsynings sjefen har også deltatt i flere konferanser med Gebietskommisar sammen med representanter for marinen og for firmaet Einar Blasuw angående en ordning av lagerforholdene for Veksdal Mølle og firmaet Einar Blaauw. Med Mads Madsen, sekretær i Håndelsforeningen, har forsynings sjefen truffet avtale angående fordeling av vognlaster av varer som kommer til Katastrofeutvalget. Herr Madsen ordner disse leveranser med representanter for de forskjellige grupper, således at varene fordeles på en rekke mottakere i overensstemmelse med disses kvoter.

Etter konferanse med major Thue i Luftvernet påtok dette seg utleveringen av legitimasjonskort og rasjoneringskort for krigsskadelidte. Imidlertid fikk forsynings sjefen anmodning om å overta dette arbeid, og satte en straks dette i gang.

Forsynings sjefen ble oppnevnt til å føre kontroll med hjelpeorganisasjonenes utdeling av rasjonerte matvarer. Til dette formål er der utarbeidet instruksjer omfattende de forskjellige vareslag. Lorentz Wesenberg Mohn har av forsynings sjefen fått i oppdrag å føre daglig tilsyn med de forskjellige hjelpeorganisasjoner og hver dag gi innberetning til forsynings sjefen.

Forsynings sjefen har ved flere anledninger måttet bistå med å skaffe lagerplass, provisorisk for reddede varer og mer permanent for andre varer som tilføres byen.

Distriktsoljenemnda sendte følgende telegram til 11 oljenemnder i nærheten av Bergen:

"Telegrafer straks hvis De trenger olje til legetim transport av fisk til Bergen".

Sund oljenemnd fikk på anmodning 2000 liter, Hjelme 3000 liter og Austrheim 1000 liter.

Til forsynings sjefens kontor og til flere av avdelingskontorene reistes det både i kontortiden og langt utover aftenen en rekke forespørsler i forbindelse med katastrofen. I overensstemmelse med pålegg fra Ordføreren arbeidet forsyningsnevndens kontorer full dag lørdag og søndag.

Bergen, 1. mai 1944.

B. Knudtzon

Rapport fra Forsyningssjefen for
uken 27/4.- 3/5.

Også i denne uke har forsyningsnevnden anvist rasjonerte varer til flere institusjoner i forbindelse med katastrofen. Således har det fremdeles vært sørget for smørbrød og suppe til Teknisk Nødhjelp gjennom hotell Terminus og smørbrød og suppe til hirden, brød til Røde Kors's matstasjoner, frokost og aftens til et øket antall arbeidere på Nygård skole, og middag til de samme på hotell Terminus. Arbeidstjenesten er som nevnt i forrige rapport fra 1. mai gått over til egen matproduksjon og får til denne anvist melk, brød og poteter. Videre har en trått assisterende til for å skaffe varer til kolonier i distriktene for barn fra Bergen.

Utdeling av legitimasjonskort og rasjoneringskort for krigsskadelidte har fortsatt, og en har også foretatt utdelinger av punkt-kort for tekstilvarer, skotøy-anvisninger og vanlige rasjoneringskort til krigsskadelidte som har mistet sine rasjoneringskort. Det vil separat fremkomme oppgave over antall utleverte kort og anvisninger.

Det har hver dag meldt sig en rekke av de mest forskjellig-arteede spørsmål fra handlende og publikum, og disse har vært besvart muntlig og skriftlig.

Ved sekretær Ekelund og agent Gottfr. Hauge har en latt foreta besiktigelse av reddede varer innbragt til Krohnsminde, Trenger Reid fabrikk og gymnastikksalen på Ny Krohnborg skole.

Det har også i denne uke vært holdt en rekke konferanser og møter. Således har det vært holdt flere møter med sekretærene Robberstad og Meitzner fra Næringsdepartementet og representanter for detalj-kjøbmennene og kolonialgrossistene angående erstatning av varer og anvisninger og gjenopprettelse av varelagre. Det er departementets hensikt å ville overføre til forsyningssjefen, resp. et utvalg i Bergen, funksjoner som ellers tidligere departementet i tilknytning til erstatning av bortkomne og ødelagte anvisninger etc. Videre har det vært møter i forbindelse med en ny og omfattende grossistkontroll som er

nødvendigjort av forholdene. I denne kontrol vil også Helserådet være representert når dette finnes nødvendig, og likeledes deltar herr Bernhard Jespersen som varekyndig skjønnsmann. En henviser til separat ekspedisjonssak herom.

Forsyningssjefen har videre deltatt i møte i Katasstrofeutvalget og hos herr Lattmann, i Reichskommissariat, Dienststelle Bergen i forbindelse med tekstil- og lærvaresituasjonen.

Bergen, den 4. mai 1944.

B.KNUDTZON

B. Knudtson
(sign.)

Rapport fra Forsyningssjefen for
uken 4/5 - 10/5-1944.

I denne uke har utleveringen av rasjoneringskort for matvarer, klær og skotøy samt tekstilanvisninger til skadelidte fortsatt. Likeså har en også i forløpne uke fortsatt utlevering av legitimasjonskort.

Da der er en rekke varer som er tilført eller ventes tilført byen for utdeling eller salg til skadelidte, har en latt trykke varefordelingskort for krigsskadelidte. En vil etter hvert avertere hvilke varer som kan leveres på de forskjellige kuponger. Gjennom de forskjellige grupper søker en å finne frem til et visst antall forretninger som vil påta seg utleveringen av varene, idet disse på grunn av de begrensede mengder og av hensyn til de skadelidte ikke kan fordeles til samtlige forretninger i alle byens strøk.

Hos et antall skadelidte privatpersoner vil det nu bli foretatt kontroll med gitte oppgaver og undersøkelser av skadens omfang vedrørende rasjonerte varer og mangelvarer. Til å utføre denne kontroll har en fått stillet 5 av kommunens lærere til disposisjon.

Kontrollen hos grossistene pågår så hurtig som forholdene tillater det. For en rekke varesorter må det på grunn av skader nødvendigvis søkes funnet en annen anvendelse enn den de opprinnelig var bestemt for.

Anvisningskontoret har i samarbeide med en representant for Næringsdepartementet allerede skrevet ut en rekke anvisninger til handlende til erstatning for anvisninger og varer som er legitimert bortkommet.

I ukens løp er bespisning av flere grupper bortfalt. Således leveres det nu ikke mer suppe. Derimot øker antallet av håndverkere og arbeidere likesom det er kommet til en ny avdeling på Kristi Krybbe skole. Til samtlige håndverkere og arbeidere leveres smørbrød fra Hotel Rosenkrantz, og det anvises de nødvendige varer til dette. Det antall som bor på Nygård skole, spiser middag på Terminus, mens de som bor på Kristi Krybbe, vil få sin middag på Rosenkrantz. Det har også vært anvist brød til Røde Kors, men dette vil nu høre opp.

Bergen, den 11. mai 1944.

B. Knudtzon.

FORSYNINGSSJEFEN.

Rapport fra Forsyningsjefen for
uken 11/5 - 17/5- 44.

Også i denne uke har det vært delt ut varefordelingskort for krigsskadelidte, legitimasjonskort, tekstilkort og anvisninger for skotøy. Det har også fortsatt vært erstattet vanlige rasjoneringskort.

16. mai ble det hos forsyningsjefen holdt en konferanse med fungerende sjef for Krigsskadetrygden, sekretær Bjørnholdt, kontorsjef Stav og formannen i forsyningsnevnden, lønnsjef Breck, angående fastsettelse av dato for salg av mangelvarer på gjenkjøpsboken. Gjenkjøpsbokens forskjellige poster ble nøye gjennomgått og sammenholdt med oppgaver som var innsendt fra de handlende over tilstedeværende beholdninger av de mangelvarer som gjenkjøpsbokens kuponger lyder på. Det ble avertert at salg på gjenkjøpsboken vilde begynne 19.mai, og at kupongene for enkelte varer ikke kan gjøres gyldige, da der ikke er tilstrekkelige beholdninger til å dekke behovet. Næringsdepartementet ble underrettet om avertissementet og det sirkulære som det i forbindelse hermed ble utsendt til de handlende, samtidig som en anmodet departementet om å gjører sitt ytterste for å skaffe tilveie i tilstrekkelige mengder de mangelvarer som beholdningene er for knappe av.

En har rykket inn i avisene avertissement om utdeling av visse matvarer på varefordelingskort for krigsskadelidte. Således ble det meddelt at det mot klipp av merke nr.1 ble utlevert gratis 1 1/2 kg. saltet sild og 1/2 kg. saltet fisk. Disse varer er stillet til disposisjon av Røde Kors. Mot klipp av merke nr. 2 kan det kjøpes 1/2 kg. fruktmarmelade. Dette er syltetøy som er tilført Bergen som ekstra kvote, men mot vanlig betaling. Mot klipp av merke nr. 3 kan det fåes kjøpt 1/2 kg. kål og 1/2 kg. gulrötter. Endel av kålen er mottatt som gave fra Haugesund, og avregning over hvad denne har utbragt vil bli tilstillet Katastrofeutvalget. Mot klipp av merke nr. 4 utleveres gratis 1/2 kg. fersk makrell eller 300 gram fiskemat. Makrellen er stillet til disposisjon av Norges Makrelleg, mens fiskematen er forrært av Røde Kors.

Tilvisning av matvarer til arbeidere og håndverkere innlosjert på Nygård skole og Kristi Krybbe skole fortsatte i forløpne uke. Derimot har tilvisningen av matvarer til Røde Kors hørt opp. Kontrollen hos grossistene har fortsatt i denne uke.

Bergen, den 22. mai 1944.

B: KNUDTZON

B. Knudtzon
(sign.)

BERGEN KOMMUNE
Forsyningssjefen

Rapport fra Forsyningssjefen for
uken 19/5-25/5-44.

Også i denne uke har det vært erstattet rasjoneringskort og utlevert varefordelingskort for krigsskadelidte, tekstilkort og skotöyanvisninger. Utlevering av legitimasjonskort er nu sluttet ved forsyningsnemnden, og eventuelle videre leveringer vil bli foretatt av innkvarteringssjefen.

Forpleiningen av arbeidere og håndverkere ved Nygård skole og Kristi Krybbe skole fortsetter. Middag til disse serveres henholdsvis ved Terminus og Rosenkrantz. Nogen av arbeiderne har ønsket å gå over på egen kost mot en dagsbetaling av kr. 5,-.

Bergen har av Makrellaget fått stillet til disposisjon ytterligere 1.200 kg. makrell, som er blitt gratis utlevert på varefordelingskortet for krigsskadelidte.

Næringsdepartementet har fritatt enkelte tekstilvarer for klausulen om at de utelukkende skal selges til skadelidte.

Bergen, den 27. mai 1944.

B. Knutzon.

FORSYNINGSSJEFEN.

Rapport fra Forsyningssjefen for
uken 26/5 - 1/6-44.

I ukens løp har det vært utdelt tekstilkort og anvisninger på skotøy til katastroferammete. Utdelingen av varefordelingskort og erstatning for tapte rasjoneringskort, må bortsett fra enkelte få tilfeller, anses å være avsluttet. Forpleiningen av arbeidere og håndverkere i Nygård skole og Christie Krybbe skole fortsetter.

Bergen, den 2. juni 1944.

B. KNUDTZON
(sign.)

INNKVARTERINGSSJEFEN
I BERGEN LUFTVERNKRETS.

Bergen, 10de juni 1944.

Til

herr Ordföreren i Bergen,
Hersteds.

I henhold til ordförerens godkjennelse blev utdelingen av gaver til de skadelidte gjennom de frivillige hjelpeorganisasjoner avsluttet den 3, juni.

Der er utdelt til 3145 hovedpersoner. Meningen er også senere å ta en oppgave over antall bipersoner.

Vedlagt sendes gjenpart av skrivelse til de frivillige hjelpeorganisasjoner, hvori de bl. annet er anmodet om å sende melding hertil om restbeholdning.-

INNKVARTERINGSSJEFEN
i Bergen Luftvernkrets
E. Lindås
(Sign.)

G J E N P A R T.

INNKVARTERINGSSJEFEN
i Bergen Luftvernkrets.

Bergen, 10/6-1944.

Til de frivillige hjelpeorganisasjoner i Bergen.

Som kjent ble representantene for de frivillige hjelpeorganisasjoner sammenkalt til møte hos ordføreren lørdag 22. april.

Ordføreren opplyste at all frivillig hjelp skulde foregå under en felles ledelse, med 1 representant for hver av de organisasjoner som godkjente denne ordning og med innkvarteringssjefen som formann.

Følgende deltok i dette møte:

Hr. Domprost Knudsen	for menighetene
" Sekretær Meyer	" Røde Kors
" Bjordal	" N. S. H.
" Landsleder G. Morkve	" "
" Major Spjøtvold	" Frelsesarmeen
" " Sørensen	" "
" Kensland	" Blå Kors

Etter at ordføreren hadde gitt opplysning om hvordan den frivillige hjelp skulde ordnes, overgav han ledelsen til innkvarteringssjefen.

De fremmøtte representanter uttalte at de måtte konferere med sine organisasjoner før endelig svar kunde gis, hvorefter man enedes om å sammenkalle til nytt møte senere.

Mandag 24. avholdtes nytt møte. Samtlige representanter som møtte lørdag, møtte også nu, unntatt hr. Morkve. Dessuten møtte Gunnar Andre og klokker Löken.

De fremmøtte erklærte seg på vegne av sine organisasjoner villig til å være med på den av hr. Ordføreren foreslåtte ordning.

Retningslinjer for utdelingen ble utpekt. Den gikk ut på at en i første rekke skal yte en førstehjelp av de mest nødvendige bekledningsgjenstander m.v., for på denne måte å avhjelpe den øyeblikkelige nød.

Der blir å brykke et søknadskjema som den skadelidte fyller ut og leverer inn. Søknaden blir avgjort på stedet av vedkommende funksjonær. Samtidig med bevilgningen vil der bli utlevert en kvitteringsbok. Den skadede går så til en av de frivillige hjelpeorganisasjoner og får utlevert det som er bevilget. Utleveringstedet stryker på skjemaet det som leveres, samt fører det inn i kvitteringsboken. Samtidig klippes høyre hjørne av Legitimesjonskort for skadelidte, dette siste til senere kontroll for forsyningsnemnda. Oppstår der ved bevilgningen tvist eller tvilspørsmål som ikke kan avgjøres på stedet, skal dette forelegges innkvarteringssjefen og Komiteen.

Innkvarteringssjefen, sammen med sekretær Meyer, fikk i oppdrag å utarbeide form for skjema og kvitteringsbok og forelegge plan for ordføreren til godkjennelse. På samme møte ble det også vedtatt å anmode Bergens Indremisjon og Tabernaklet om å være med i utdelingen.

Iflg. ordførerens bestemmelse skulde utdelingen foregå fra Arbeidskontoret og begynne dagen etter.

De foreslåtte planer og utkast til skjema og kvitteringsbok ble senere på dagen godkjent av ordføreren, og tildelingen begynte tirsdag 25. kl.9. ved Arbeidskontorets funksjonærer, under tilsyn av fullmektig Ekerhovd, der representerte innkvarteringssjefen.

Tildelingen fortsatte fra Arbeidskontoret til 2. mai, men fra den dag ble utdelingen foretatt fra Ole Bull-kjelleren med assistanse fra Røde Kors, der beredvillig stillet en del damer til disposisjon.

Den 11. mai hadde komiteen møte og foretok avgjørelse i en del saker som ble forelagt. Formannen uttalte at en måtte se seg om etter et annet tildelingslokale, da Ole Bull-kjelleren var tilfluktsrom og førstehjelpstasjon for Sanitetet.

Fra 16. mai ble tildelingen foretatt fra Domkirkens Menighetshus.

Den 19. mai hadde komiteen møte. En del saker ble forelagt og avgjort.

Samtlige representanter var enig i at utdelingen nu hadde pågått så lenge, at den burde avsluttes. En ble derfor enig om å avslutere utdelingen vilde bli avsluttet fredag 26.mai, og utdelingen slutte fra lørdag 3. juni.

Saken ble forelagt ordføreren, som godkjente dette.

De varer som er igjen etter at utdelingen er avsluttet, blir å pakke ned og sette foreløpig bort.

De frivillige hjelpeorganisasjoner anmodes om å sende innkvarteringssjefen en oppgave over restbeholdning av innkomne gaver som ikke blir utdelt nu. Det vil senere bli bestemt hvordan en skal forholde seg med de nu ikke utdelte varer.

De søknadsskjemaer som utleveringsstedene har tatt fra dem som har fått varer utlevert, skal etter vedtak i første møte også sendes innkvarteringssjefen.

INNKVARTERINGSSJEFEN

i Bergen Luftvernkrets.

E. Lindås
(sign.)

Den 23. f. mnd. foretok fylkesmannen sådan oppnemning:
"Jeg har idag oppnevnt følgende utvalg som ansvarlig for utdelingen til de skadelidte av alle innkomne pengebidrag i anledning av eksplosjonsulykken i Bergen 20. ds. ;

Direktør Hans B. Fasmer
Domprost Bjarne Knudsen
Dr.med. St. Tschudi Madsen
disponent John Pedersen
direktør Harald Scholtz

Som utvalgets sekretær skal fungere kst. rådmann Svenke, som sammenkaller komiteen til konstituerende møte straks."

Utvalget har avholdt konstituerende møte, antatt navnet "Hovedutvalget for pengebidragsfordelingen" og valgt ingeniør Hans B. Fasmer til formann, hvilket valg er godkjent av fylkesmannen.

Som angitt i navnet har utvalget organisert seg som et hovedutvalg, idet det bygger på og samarbeider med en rekke dels allerede for ulykken eksisterende dels etter ulykken opprettede organisasjoner og komiteer.

Til forberedelse av sakene og iverksettelse av utvalgets vedtak og som sentral for det daglige samarbeide mellom utvalget og nevnte organisasjoner har man utbygget et sekretariat, som ledes av sekretæren kst. rådmann Svenke og til hvilket forøvrig er knyttet følgende funksjonærer :

1. kontorist P. Rössevold, som er overført fra leiekontoret og forestår sekretariatets kartotek.
2. kontorassistent fru Halvorsen, frk. Haaskjold og frk. Setnes, som alle tre er overført fra forsorgvesenet og arbeider ved kartoteket,
3. eiendomsforvaltningens kasserer Paul Knudsen, som også fungerer som utvalgets kasserer.
4. eiendomsforvaltningens journalfører Leif Klubben, som også fører utvalgets journal
5. kontorassistent fru Ingrid Bratshaug, som er maskinskriverske ved eiendomsforvaltningen og også skriver for utvalget.

Det arbeid som herved er pålagt disse funksjonærer er et ekstraordinært arbeid og utvalget går derfor etter konferanse med lønns-sjefen ut fra at de bevilges et salær, men kun for det arbeid som må utføres utenfor den ordinære kontortid.

Dette salær fastsettes når sekretariatet likvideres og utres av kommunen, idet utvalget etter sekretærens konferanse med hr. ordføreren forutsetter at alle utvalgets administrasjonsutgifter bæres av kommunen.

I mellomtiden oppebærer alle sin ordinære lønn, eiendomsforvaltningens funksjonærer ved eiendomsforvaltningen og forsorgsvesenets funksjonærer ved forsorgsvesenet.

Det samarbeid som er etablert mellom hovedutvalget og de organisasjoner som er knyttet til dette har som sin forutsetning at ikke bare utvalgets, men også organisasjonenes innsamling- og fordelingsregnskaper revideres av kommunerevisjonen.

Man har i den anledning trådt i forbindelse med revisjons-sjefen og armodet finansrådmannen om at kommunerevisjonen må få i oppdrag å påta seg denne revisjon.

Utvalgets utgifter vil bli belastet en forskuddskonto ved eiendomsforvaltningen, nrk. katastrofeutvalgets littera 22.

Det gjelder bl.a. annonseutgifter og utgifter til kartotek kort, søknadsskjemaer etc.

Bergen, den 4. mai 1944.

Hans B. Fasmer
(sign.)

Harald Scholtz
(sign.)

HELSE RÅDET.

Herr ordföreren i

B e r g e n.

Idet jeg henviser til konferanse den 27.ds., skal jeg tillate meg å meddele at ordningen med utsendelse av barn til bygdene i nabofylkene bør være følgende:

Menighetspleiens og Røde Kors barnehjelp kommer til å utvide sitt tidligere drevne virke på dette område i betydelig grad, og har organisert seg med tilstrekkelig hjelp og kontorer og lægekantor i Christi Krypbe skoler. Organisasjonen samarbeider med en rekke foreninger og personer i bygdene, og har allerede fått anmeldt en rekke som er villige til å motta barn fra Bergen. Således vil der allerede imorgen bli sendt herfra 157 barn til Sogn.

Jeg har anbefalt Skoleinspektøren i år å skaffe erstatning for de feriekolonier som ikke har kunnet være i bruk under krigen. Muligens han vil kunne få overlatt leirer, som disponeres gjennom ungdomsleder Woxen Johannesen.

Disse leirer ligger i Manger og Ullensvang og på Ringsaker og Flisa.

Etter undertegnetes oppfatning bør skolen etablere feriekolonier i langt større utstrekning enn tidligere, og under ledelse av lærere og lærerinner, som delvis kan drive undervisning blant barnene i feriekoloniene.

N.S.H. meddeler at den iallfall i de første 14 dager ikke kan komme igang med arbeide av denne art, men de vil underrette meg så snart de kan ta fatt på det.

Ved siden herav sender Helserådet året rundt tuberkulose-truete barn til årskoloniene i Olaviken og Skjørsand. Man vil i år forsøke å gjøre dette i større utstrekning enn tidligere.

Alle disse organisasjoner bør fortsette med sitt arbeide, etter samme retningslinjer som tidligere, men i langt større utstrekning enn før, og påskynde anbringelsen av barn på landet mest mulig.

Der vil bli opprettet et sentralkontor i forbindelse med Skolestyrets kontor, hvor lærerinner vil bli anmodet om å utføre arbeide. Til dette kontor skal de organisasjoner som sender barn på landet straks sende lister over barn som er utsendt og hvorhen de er sendt. Sentralkontoret skal så daglig sende til de nevnte institusjoner fortegnelse over samtlige barn som er sendt. Det er nemlig slik at foreldre gjerne samtidig henvender sig til flere organisasjoner, og disse må da være å jour med hvilke barn som det allerede er sørget for.

Underlegnete skal holdes å jour med dette arbeide, motta regelmessige rapporter om det, og videresende disse således som nevnt i rundskriv fra Katastrofeutvalget av 25/4.d.å.

Jeg tillater meg å vedlegge et forslag til annonse fra Katastrofeutvalget. Videre vedlegger jeg et eksemplar av et rundskriv jeg har sendt til lægene i Bergen og et rundskriv som jeg sender til distriktlægene i Hordaland og Sogn og Fjordane fylker, samt et eksemplar av rundskriv til institusjoner i Bergen, som sender barn på landet til bygdefolk, feriekolonier, årskolonier o.l.

B e r g e n den 28. april 1944.

Einar Öxnevad

(sign.)

Fra Katastrofeutvalget.

Fylkesmannen har bestemt at folkeskolene i Bergen og de høyere skoler, unntatt gymnasiets to klasser og realskolens avgangsklasser, skal holdes lukket, rimeligvis til etter sommerferien.

Barnene vil sikker ha godt av et landopphold etter den ulykken som nettopp har rammet tallrike hjem i byen, og som bl.a., også har medført at boligforholdene nå er blitt overordentlig vanskelige, så det vil måtte skje en sammenflytning av mennesker. Dette vil i flere henseener medføre betydelige ulemper.

Katastrofeutvalget henstiller derfor til at barn i alle aldre nå skaffe et landopphold inntill forholdene i byen er blitt mer normale, og skolene igjen kan begynne.

De foreldre som ikke selv kan skaffe sine barn landopphold vil kunne få dem betryggende anbrakt ved henvendelse til følgende institusjoner:

1. Menighetspleiens og Røde Kors barnehjelp, Christi Krybbes skoler
tlf. 13524. tlf. 10857.
2. Skolenes feriekolonier. Henvendelse skolenes kontorer.

Muligens flere institusjoner senere.

Disse institusjoner vil sørge for at barnene blir lægeundersøkt før de reiser.

Katastrofeutvalget ber også folk i nabofylkene, som vil ta mot barn fra byen å melde fra om dette til en av disse organisasjoner, eller til bygdens ordfører, distriktslæge, prest, lensmann eller andre, som en tør be om å sende meldingen videre.

.....

BERGENS HELSERÅD.

Til lægene i

B e r g e n .

Som bekjent er skolene lukket til etter sommerferien, og det er utgått oppfordring til foreldre om å sende sine barn på landet.

Barnene vil sikkert ha godt av et landopphold etter den katastrofen som nettopp har rammet byen, og som bl. a. også har medført at boligforholdene nå er blitt prekære, så det vil måtte skje en sammenflytning, som i sanitære henseender har mange ulemper.

Jeg tillater meg å be Dem om, i den utstrekning det er mulig for Dem, å anbefale og tilskynne en utflytning av barn nå, inntil forholdene i byen er blitt mer normale, og skolene kan begynne igjen.

B e r g e n den 27. april 1944.

EINAR ØXNEVAD
(sign.)

BERGENS HELSERÅD.

Herr distriktslægen i

Fylkesmannen har bestemt at folkeskolene i Bergen og de høyere skoler, unntatt gymnasiets 2 klasser og real-skolens avgangsklasser, skal holdes lukket, rimeligvis til etter sommerferien. Videre oppfordres barn til å reise på landet.

Disse vil utvilsomt ha godt av et landopphold etter den ulykken som nettopp har rammet tallrike hjem i byen, og som bl. a. har medført at boligforholdene nå er blitt meget vanskelige, så det vil måtte skje en sammenflytning av mennesker. I sanitær henseende medfører dette mange ulemper.

Jeg tillater meg derfor å be Dem om, i den utstrekning det er mulig, å medvirke til at flest mulig barn fra Bergen nå kan bli mottatt i Deres distrikt.

Alle barn vil bli lægeundersøkt før de reiser. Dessuten blir alle skolebarn hvert år undersøkt av personalet ved helserådets tuberkuloseavdeling, og de er under kontroll av skolelægene. De aller fleste barn i Bergen er vaksinert mot difteri, så denne sykdom nå er forholdsvis sjelden blant barn. En vil i den utstrekning det er mulig også vaksinere dem som ennå ikke er vaksinert, så nogen egentlig fare for smitte av denne sykdom fra Bergen skulle selv en betydelig innflytning til bygdene ikke medføre.

På den annen side tør jeg be Dem såvidt mulig å føre tilsyn med at mindre gode hjem, spesielt hvor der er smittsom sykdom, ikke mottar barn.

Følgende institusjoner i Bergen arrangerer utsendelse av barn til bygdefolk o.a. som vil ta mot dem:

1. Menighetspleiens og Røde Kors Barnehjelp, Christi Krybbe skoler, tlf. 13524, 10857.

Muligens flere institusjoner senere.

Er der i Deres distrikt noe lokale, skole forsamlingshus e.l. som kunne brukes som feriekoloni ?

B e r g e n den 28. april 1944.

EINAR ÖXNEVAD
(sign.)

BERGENS HELSERÅD.

Til institusjoner i Bergen som sender barn på landet til bygdefolk, feriekolonier, årskolonier o.l.

Det gjelder i denne tid å få flest mulig barn anbrakt på landet til forholdene i byen er blitt mer normale og skolene kan begynne igjen. Jeg tør derfor henstille til at arbeidet hermed utvides og påskyndes mest mulig.

Nu er det så at mange foreldre henvender seg samtidig til flere institusjoner for å få sine barn anbrakt. Derfor bør alle disse institusjoner straks få vite om barn som blir sendt, forat de kan stryke dem på sin liste over sökere.

Et sentralkontor, knyttet til skolestyrets kontor, Nygård skole, tlf. 11135, vil formidle denne rapport mellom institusjonene. Til dette kontor må disse, umiddelbart etterat de har plasert barn på landet (hos private, i kolonier o.l.) sende melding herom.

Kontoret vil så inntil videre daglig sende til nevnte institusjoner en liste over samtlige barn som meldes anbrakt.

Alle barn må undersøkes av læge før de sendes, enten ved dertil engasjert læge, eller ved henvendelse til helserådet.

B e r g e n den 28. april 1944.

EINAR ÖXNEVAD
(sign.)

Sendt til:

Menighetspleiens og Røde Kors Barnehjelp.
Skolestyrets kontor.
Dr. Grahl Madsen.
Nasjonal Samlings hjelpeorganisasjon.
Småbaras sommerstue.
Frelsesarmeenas herberge, Skottegaten.
Bergens Sanitetsforening.
Helserådets tuberkuloseavdeling.

NÆRINGSDEPARTEMENTET
AVDELINGEN FOR INDUSTRIFORSYNING

J, nr. 37072, 37320, 37321, 37322, 37326/
37327, 37572, 37619, 37620, 37910/44 A.F.I.
37912, 38685, 38686, 38862, 39971/.

Herr bygningsjefen i Bergen,
B e r g e n .

Eksplosionskatastrofen i Bergen 20. april 1944.

Ifølge meddelelse fra Rikstrafikknemndes Sjøtransportutvalg er det avskipet eller under avskipping til Bergen i anledning av eksplosjonskatastrofen 13 båtlaster med tilsammen ca. 600 stds. trelast. Hertil kommer den trelast som er sendt med jernbane. Dette kvantum oppgis av Sentralkontoret for Skogbruk og Virkeshusholdning til ca. 300 stds. Man går etter dette ut fra at behovet for trelast i det vesentlige er dekket, jfr. telefonkonferanse mellom sekretær Aasen og konsulent Glenne den 23. mai d.å.

Pr. 3. mai d.å. var det sendt eller under forsendelse (opp-
lastning) til Bergen fra A/S Fredrikstad Forenede Teglverker, Skjeberg
Teglverk A/S, Borge & Co. Teglverk, Selbak og Spikkestad Aktieteglverk
ca. 55.000 stk. takstein. Samtidig var det ifølge oppgave fra A/S Graver-
ens Teglverk, Sandnes, avsendt 20.000 takstein derfra. Senere er det sendt
1 vogn med ca. 5.000 stkr. takstein fra Skjeberg Teglverk.

Ifølge rapporter fra A/S Graverens Teglverk er det i uken
1-6 mai d.å. levert 16.000 stk. takstein og i uken 8-13 mai d.å.
6000 stk. takstein til Bergen. Det skulde etter dette ved avdelingens for-
anstaltning være tilført Bergen ca. 100.000 stk. takstein.

Lagerne på Østlandet er no helt tømt, og det kan derfor ikke
skaffes Bergen mer takstein herfra før teglverkene påbegynner brenningen
av årets produksjon. A/S Graverens Teglverk er pålagt å reservere hele
sin produksjon for Bergens behov. Det vil derfor bli kontinuerlige leve-
ranser av takstein fra Graveren i tiden framover.

Ifølge oppgave fra Sjøtransportutvalget er det avskipet eller
under avskipping (lastning) til Bergen 4 båtlaster med tilsammen ca.
172.000 stk. murstein. Dessuten er det sendt med jernbane 1 vogn (ca.
5.000 stk) klinkstein fra A/S Fredrikstad Forenede Teglverker og 2 vogner
(ca. 10.000 stk) med alminnelig murstein fra Einar Stange, Oslo.

Fra Graveren er det ifølge de innsendte rapporter avsendt
inntil 15. mai d.å. 71.000 stk. murstein. Tilsammen er det således ved
avdelingens foranstaltning tilført Bergen ca. 260.000 stk. murstein.
Hertil kommer den murstein som er skaffet fra andre verker på Vestlandet,
f.eks. fra Bø Teglverk. Det samlede kvantum murstein som er tilført Bergen
i anledning av ulykken, er av sekretær Aasen oppgitt til ca. 310.000 stk.
murstein. Etter konferanse med sekretær Aasen har man inntil videre inn-
stilt forsendelse av murstein fra Østlandet. A/S Graverens Teglverk er
pålagt også å reservere sin produksjon av murstein for Bergens behov.
Beholdningen av murstein på Østlandet er for øvrig i det alt vesentlige
oppbrukt. Ytterligere murstein kan derfor i tilfelle ikke skaffes fra
Østlandet før brenningen av årets produksjon er påbegynt.

Avdelingen har opptatt forhandlinger med de tyske myndigheter om lån av A/S Nordags beholdninger på Vestlandet mot senere tilbakelevering fra teglverker på Østlandet. Disse forhandlinger har enno ikke ført til noe positivt resultat. Forhandlingene er no innstilt på grunnlag av den melding man for noen dager siden fikk fra sekretær Asen om at behovet for murstein fra Østlandet foreløbig var dekket, idet også prisspørsmålet spiller inn ved disse forsendelser.

Fra Drammens glassverk er det hittil sendt med skip og jernbane tilsammen 66.000 m² vindusglass. Disse forsendelser vil inntil videre bli fortsatt.

Oslo, den 24. mai 1944.

J. Hestnes.
tegn.

Harald Glenne
tegn.

Sendes herr ordføreren i Bergen til underretning.

Bygningssjefen i Bergen, den 30. mai 1944.

Sverre Madsen
(sign.)

BygningssjefenRapport over det bygningsmessige hjelpearbeide.

Etter katastrofen den 20. april 1944 var endel av kontorets funksjonærer tilkalt til tjeneste hos brannvesenet, andre forlot kontoret for å se til sine familier og atter andre deltok i redningsarbeidet. Kontorets telefoner var delvis ute av drift og de brukbare var blokkert av forespørsler utenfra. En hadde knapt skaffet seg en foreløbig oversikt over katastrofens omfang før en ble innkalt til herr ordføreren og fikk i oppdrag å organisere hjelp til midlertidig istannsettelse av bygninger og reparasjonsarbeidene.

Da en kl. $\frac{1}{2}$ 12 kom tilbake til kontoret var der allerede kø av publikum, som ville ha tilvist materialer. Man samlet det personale som var forhånden og organiserte straks materialtilvisningen. Forsøk på å få forbindelse med andre kommunale kontorer, som kunne stille folk til disposisjon, lykkes kun delvis. Det ble planlagt å opprette 5 tilvisningskontorer i de forskjellige bydeler, hvert med 2 mann til utskrivningen. Folke- ne til dette arbeide var uttatt blant bygningskyndige, kommunale funksjonærer.

På møtet hos ordføreren kl. 3 ble det krevet at en skulle legge tilvisningskontorene hos trelasthandlerne. Dette ble gjort. Om aftenen tilbød distriktsarkitekten for gjenreisningsavdelingen sin hjelp. Et møte neste morgen ble avtalt.

Fra luftvernet fikk man meddelelse om kriselageret av glass. Vedkommende ble anmodet om å fastslå glassbeholdningen i byen. Det ble forberett å skaffe en oversikt over bygningsmaterialer som fantes i byen.

Det ble gjort henvendelse til O.T. om materialer fra tyske lagre og det ble lovet noen hjelp.

Man trådte i telefonforbinnelse med Bergens håndverkerforening og avtalte møte den neste dag sammen med distriktsarkitekten. Man gikk deretter igang med å bygge opp organisasjonen for det bygningsmessige hjelpearbeide.

2nen dag fredag den 21. april 1944 om morgenen var organisasjonen ferdig i store trekk. Man inndelte de skadelidte bydeler i 10 distrikter, senere er det blitt 14. Hvert distrikt skulle besiktiges av en arkitekt, en murmester og en byggmester, som skulle ta opp fortegnelse over skadene, gi en beskrivelse av dem og ta et skjønn over materialbehovet for reparasjonene.

Materialtilvisningskontorene var i full virksomhet kl. 9 på 5 steder med tilsammen 12 tilvisere.

På møte med distriktsarkitekten, håndverkerforeningens sekretær - formannen var bortreist - og formannen i bygningsgruppen, herr ingeniør Liby, ble følgende avtalt:

Distriktsarkitekten sammen med håndverkerforeningen organiserer besiktigelsen av de forannevnte distrikter. Arkitektene ble uttatt straks, håndverkerne blir utnevnt av foreningen. Besiktigelsene foretaes etter et bestemt direktiv og rapportskjema ble godtatt senere på dagen. Foruten å tjene til oversikt skulle rapportene også gi grunnlag for bedømmelsen av det samlede materialbehov og for fordelingen av reparasjonsarbeidet. Da programmet var fastslått og enighet oppnådd om framgangsmåten, ble det meldt at sekretær Refsnes fra håndverkerforbundet var kommet til byen for å hjelpe til med arbeidet. Han ble bedt om å komme til kontoret og fikk, da han kl. $\frac{1}{2}$ 12 kom, en oversikt over hva der var avtalt. Han tilbød sin hjelp med å gjennomføre programmet og den ble mottatt.

Ved middagstider fikk man rapport over byens materialbeholdning. Det ble tatt en første oversikt over skadens omfang, riktignok uten annet holdepunkt en delvis besiktigelse og samtaler med folk som hadde vært i strøkene, og der ble satt opp et overslag over materialbehovene i sin helhet. Dette var ferdig ved 2 tiden, og man fikk da straks forbindelse med næringsdepartementet som ble meddelt de tall man kom til og bedt om å påskytte materialforsendelser. Samme dag ble det tatt skritt til å organisere en innsamling av brukbare bygningsmaterialer. Den skulle ledes av håndverkerforeningen. Dessuten ble byarkitekten anmodet om å gi tegning til et krisevindu og krisedører. Det ble avtalt at det ikke skulle tillates å bruke andre typer av vinduer og dører ved reparasjoner for å unngå unødvendig sløsen med materialer og arbeidskrefter. Det ble sørget for at håndverkerforeningen fikk utstedelsesrett for passersedler for besiktigelsesnevndene og håndverkerne. En forsøkte ved selvsyn å få et bedre overblikk over skadens omfang.

3dje dag, lørdag den 22. april 1944. Utstedelsen av materialtilvisningen til den midlertidige selvhjelp ble utvidet til å omfatte ytterligere 4 kontorer hos forhandlere av bygningsartikler, etter katastrofeutvalgets krav dagen i forveien. Det viste seg at denne tilvisning strengt tatt ikke var nødvendig, idet etterspørselen den dag sank fra 1450 på fredag til ca. 650 på 8 kontorer med 18 tilvisere. Noen ködannelse, som på den første dag, har der ikke vært under tilvisningen, frasett at der var endel tilstrømming ved alle kontorer tidlig om morgenen.

Sprengning av farlige bygningsrester ble satt igang.

Norges Brannkasse og Krigsskadetrygden, med hvis representanter en hadde lengere konferanse, ble meddelt at innsamlingen av brukbare materialer ble foretatt.

Sekretær Aasen fra Næringsdepartementet meldte seg for å foreta tildeling av bygningsmaterialer fra et underkontor som skulle opprettes her i Bergen. Dette ble organisert i samarbeide med sekretær Aasen og det ble koordinert med hjelpeorganisasjonens materialkontor, som arkitekt Hauge hadde overtatt ledelsen av.

4de dag, søndag den 23. april 1944 var kontoret åpent hele dagen, likeså tilvisningsstedene. En vil gjøre oppmerksom på at kontortiden i disse dager, likesom i den følgende halve uke ikke var begrenset. Det ble arbeidet så lenge det var nødvendig. Dagen ble forøvrig benyttet til å motta rapporter fra de enkelte organisasjoner og å utbygge organisasjonen fastere og mere effektiv. Det var fra Oslohold foreslått nedsatt et par komiteer som skulle sjaltes inn ved materialfordelingen og fordelingen av rapportarbeidet. Disse komiteer, som først var tenkt oppsatt, fantes å være unødvendige. De ville kun ha medført en komplisering av arbeidet og unødvendige forsinkelser.

Søndag morgen var alle besiktigelsesnevnder i fullt arbeide etter at lørdagen var gått med til å få apparatet igang.

5te dag, mandag den 24. april 1944. Arbeidet ved den midlertidige materialtildeling og besiktigelsen gikk sin gang, likeledes den videre oppbygning av organisasjonen. Reparasjonsarbeidet, som var organisert distriktvis, var kommet igang. Det viste seg nødvendig å skaffe en ny avdeling for innsamling av materialer. Denne skulle også ta vare på ~~vardi-~~er som fantes i det brente strøk. Ledelsen ble overtatt av regulerings-sjefen som skaffet seg folk fra arbeidstjenesten og gjennom veivesenet. Regulerings-sjefen organiserte også nye sprengkommandoer for å få fjernet bygningsdeler som var farlige for den offentlige sikkerhet. En uoverensstemmelse med tyske sprengtropper ble ordnet derhen at de overlot sprengningene til oss.

Ved sekretær Aasens hjelp kom samarbeidet med næringsdepartementet angående materialleveranser til Bergen inn i faste former, og det ble sørget for at materialtilvisningen skjedde etter behovet og ikke tilfeldig. Der ble tatt hånd om innsamlingen av glass til ny innsmeltning og der ble utvirket transporttillatelse for glasset. Dette viste seg senere å være spilt arbeide da glassverket ikke ville motta glassavfall.

Der ble gitt retningslinjer for håndverkerforeningen for hvorledes reparasjonsarbeidet skulle gripes an. Takskader skulle først og fremst repareres, og deretter skorstener as.v. for snarest mulig å

gjøre skadete hus beboelige.

Det var allerede søndag opprettet et eget kontor ved håndverkerforeningen som skulle ta seg av alle glasskader. Der var tatt hånd om materialfordelingen, og man hadde til stadighet oversikt over hva som kom inn og gikk ut. I den anledning ble det avtalt med jernbanen at alle forsendelser som var adressert til katastrofeutvalget, bygningssjefens kontor, byarkitekten o.s.v. samt til enkelte firmaer, ble sendt til materialkontoret.

Det ble opprettet en fast forbinnelse hver dag kl. 3 med Statsbanenes trafikkavdeling i Oslo.

Den kommunale statikers kontor ble lukket og personalet overført til hjelpearbeidet.

6te dag, tirsdag den 25. april 1944, ble det tatt inn 2 kontrollører og 4 damer til Materialkontoret for tiltredelse den 26. april 1944. Kontoret er satt opp med ekspedisjon, registratur, kontrollavdeling og sekretær Aasen som utsteder anvisninger. Mellom ham og kontrollavdelingen er bygningssjefens materialkontor sjaltet inn med arkitekt Hauge som leder. Han kontrollerer og anbefaler anvisningene etter bygningssjefens bemyndigelse og tar hånd om alle materialforsendelser og fordeler dem til de handlende. Ved de to materialkontorer registreres de innkomne og anviste materialmengder og det er et intimt samarbeide mellom dem.

Etter avtale med formannen i Trelasthandlernes og Byggeartikkelforhandlernes foreninger foregår materialtildelingen til de handlende etter fastsatte kvoter, frasett i de tilfeller hvor næringsdepartementet fastsetter fordelingen ved forsendelsene.

Samarbeidet med jernbanen og havnevesenet angående meddelelser om ankomne varer landveien og sjøveien fikk fastere form. De opprettede tilvisningskontorer for materialer til midlertidige utbedringer ble lukket og overtatt av materialkontoret.

7de dag, onsdag den 26. april 1944. Den bygningsmessige katastrofehjelp, som ikke var organisert på forhånd i likhet med de andre hjelpeorganisasjoners administrasjon, kan ansees som ferdig i sin oppbygning. Den måtte improviseres, og har fått en enkel og brukbar form. Alle avdelinger hadde da flere dagers arbeide bak seg og virket tilfredsstillende.

På grunn av at trykksaker fra næringsdepartementet ble forsinket ble åpningen av departementets tilvisningskontor utsatt til torsdag den 27. april 1944. Det ble ordnet med utlevering av søknadsskjemaer i byens aviskiosker.

Man gikk over til normal kontortid for det underordnede personale med unntagelser for telefonvakter og funksjonærer hvis arbeide tilsa overtid.

Bergen, den 5. mai 1944.

Sverre Madsen
(sign.)

Brannvesenet fikk også meget verdifull assistanse av den tyske vernemekt, og uten denne hjelp samt hjelpen fra Fana og Laksevåg vilde brannene ha tatt helt overhånd, og katastrofen vilde blitt betydelig større.

Under brannen blåste en sterk sydlig kuling som heldigvis avtok ut på ettermiddagen. --- I alt ble ca. 175 hus total skadet av brann.

Brannsjefen som befant seg på reise til Oslo ulykkesdagen, returnerte med ekstratog fra Voss, og kom til Bergen kl. 17.00. Brannsjefen overtok straks etterslokningen, som sannsynligvis kommer til å pågå i et par dager fremover.

Bergen, den 21. april 1944.

O. Hamre
sign.

Bilagsregister	
Dato	Bilagsnr.
21	117
22	118
23	119
24	120
25	121
26	122
27	123
28	124
29	125
30	126
31	127
1	128
2	129
3	130
4	131
5	132
6	133
7	134
8	135
9	136
10	137
11	138
12	139
13	140
14	141
15	142
16	143
17	144
18	145
19	146
20	147
21	148
22	149
23	150
24	151
25	152
26	153
27	154
28	155
29	156
30	157
31	158
1	159
2	160
3	161
4	162
5	163
6	164
7	165
8	166
9	167
10	168
11	169
12	170
13	171
14	172
15	173
16	174
17	175
18	176
19	177
20	178
21	179
22	180
23	181
24	182
25	183
26	184
27	185
28	186
29	187
30	188
31	189
1	190
2	191
3	192
4	193
5	194
6	195
7	196
8	197
9	198
10	199
11	200
12	201
13	202
14	203
15	204
16	205
17	206
18	207
19	208
20	209
21	210
22	211
23	212
24	213
25	214
26	215
27	216
28	217
29	218
30	219
31	220
1	221
2	222
3	223
4	224
5	225
6	226
7	227
8	228
9	229
10	230
11	231
12	232
13	233
14	234
15	235
16	236
17	237
18	238
19	239
20	240
21	241
22	242
23	243
24	244
25	245
26	246
27	247
28	248
29	249
30	250
31	251
1	252
2	253
3	254
4	255
5	256
6	257
7	258
8	259
9	260
10	261
11	262
12	263
13	264
14	265
15	266
16	267
17	268
18	269
19	270
20	271
21	272
22	273
23	274
24	275
25	276
26	277
27	278
28	279
29	280
30	281
31	282
1	283
2	284
3	285
4	286
5	287
6	288
7	289
8	290
9	291
10	292
11	293
12	294
13	295
14	296
15	297
16	298
17	299
18	300
19	301
20	302
21	303
22	304
23	305
24	306
25	307
26	308
27	309
28	310
29	311
30	312
31	313
1	314
2	315
3	316
4	317
5	318
6	319
7	320
8	321
9	322
10	323
11	324
12	325
13	326
14	327
15	328
16	329
17	330
18	331
19	332
20	333
21	334
22	335
23	336
24	337
25	338
26	339
27	340
28	341
29	342
30	343
31	344
1	345
2	346
3	347
4	348
5	349
6	350
7	351
8	352
9	353
10	354
11	355
12	356
13	357
14	358
15	359
16	360
17	361
18	362
19	363
20	364
21	365
22	366
23	367
24	368
25	369
26	370
27	371
28	372
29	373
30	374
31	375
1	376
2	377
3	378
4	379
5	380
6	381
7	382
8	383
9	384
10	385
11	386
12	387
13	388
14	389
15	390
16	391
17	392
18	393
19	394
20	395
21	396
22	397
23	398
24	399
25	400
26	401
27	402
28	403
29	404
30	405
31	406
1	407
2	408
3	409
4	410
5	411
6	412
7	413
8	414
9	415
10	416
11	417
12	418
13	419
14	420
15	421
16	422
17	423
18	424
19	425
20	426
21	427
22	428
23	429
24	430
25	431
26	432
27	433
28	434
29	435
30	436
31	437
1	438
2	439
3	440
4	441
5	442
6	443
7	444
8	445
9	446
10	447
11	448
12	449
13	450
14	451
15	452
16	453
17	454
18	455
19	456
20	457
21	458
22	459
23	460
24	461
25	462
26	463
27	464
28	465
29	466
30	467
31	468
1	469
2	470
3	471
4	472
5	473
6	474
7	475
8	476
9	477
10	478
11	479
12	480
13	481
14	482
15	483
16	484
17	485
18	486
19	487
20	488
21	489
22	490
23	491
24	492
25	493
26	494
27	495
28	496
29	497
30	498
31	499
1	500

Den skadede eiendommen er i dag i fullstendig ruin og vil bli revet ned. Brannvesenet har gjort en meget god jobbe og har reddet mange mennesker og gjenstander. Det er meget slett å se på.

Herr rådmann for 2nen avdeling.

Ad rydningsarbeidet.

Etter anmodning fra katastrofeutvalget tillater en seg å avgi rapport for det av og ved veivesenet utførte rydningsarbeide i uken 20. til 27. ds.

Med unntak av selve katastrofedagen, da veivesenets arbeidsstokk var disponert av brannvesenet og Det sivile luftvern, har rydding av gatenettet senere pågått uavbrutt hver dag foruten i ordinær arbeidstid også på overtid.

Foruten veivesenets hele arbeidsstokk har en hatt assistanse fra andre kommunale etater, likesom en har inntatt samtlige gjennom arbeidskontoret til ryddingsarbeidet anviste folk.

For borttransport er anvendt veivesenets disponible bil - materiell (6-11 biler) samt 25-32 hestekjøretøyer, fra andre etater og transportsentralen varierende fra 13 til 58 biler. Ved siden herav har også noen private stillet sine biler til disposisjon. Disse er inkludert i veivesenets entall.

Samtlige veivesenets funksjonærer har deltatt i organisering og administrasjon av rydningsarbeidet og har herunder også arbeidet på overtid.

I tiden f.o.m. 21. t.o.m. 27. ds. følt beskjeftigelsen slik:

Dato	Veivesenet	Andre komm. etater	Ekstraarb.:	Antall biler	Antall hestekjøretøyer
April	Ant. mann	Antall mann	Ant.mann		
21	93	24	3	19	27
22	116	35	173	45	30
23	116	36	159	69	25
24	117	21	75	29	32
25	117	19	45	34	31
26	117	19	51	31	32
27	117	18	16	25	32

Den maksimale arbeidsstyrke var 324 mann, 69 biler og 32 hestekjøretøyer.

Foruten hva foran er anført, har en hatt assistanse fra renholdsverket med 23 dagsverk for biler, 10 hestedagsverk og 93 dagsverk for arbeidere.

Bergens veivesen, den 29. april 1944.

A. Bolann.
(Sign.)

VEIVESNET.

Herr rådmannen for 2nen avdeling.

I uken 28/4 til 4/5 d.å. har veivesenet hatt følgende antall mann og kjøretøyer på gaterydding etter eksplosjonen.

Dato	Veivesenet	Andre komm. etater	Ekstraarb.	Antall bil	Antall heste- kjøretøyer
April	Ant. mann	Antall mann	Ant. mann		
28	103	12	15	5	30
29	91	5	31	23	21
30	10		43	10	
Mai.					
1	74		17	13	17
2	65			9	17
3	62			12	16
4	56		2	12	18

Bergens veivesen, den 9. mai 1944.

A. Bolann.

C. Arnesen.

(Sign.)

VEIVESNET.

Herr rådmannen for 2nen avdeling.

Under henvisning til tidligere avgitte rapporter tillater en seg å meddele at arbeidet med rydding av gatenettet i eksplosjonsfeltet ble i alt vesentlig avsluttet den 10.ds.

Rydding av avfallsmasser som senere faller fra de forskjellige bygg som tas under reparasjon, er det forutsetningen at de private selv skal besørge utført, men en bør dog regne med at kommunen leilighetsvis må delta i en etteroppyrdding og ekstra rengjøring.

Til ryddingsarbeidet har vært innsatt den overveiende del av veivesenets arbeidstokk, assistert dels av arbeidere fra andre kommunale etater og dels fra andre for anledningen spesielt inntatte arbeidere, dels utskrevet gjennom arbeidskontoret og dels frivillige anmeldte.

Foruten veivesenets eget transportmateriell har en disponert over enkelte andre etaters biler, men hovedsakelig biler anvist av transportutvalget.

Mannskap og kjøretøyer anvendt ved gaterydding etter eksplosjonen

Dato	Veivesenet	Andre komm.etater	Ekstraarb.	Antall biler	Antall hestekjøretøyer
April	Ant. mann	Antall mann	Ant.mann		
21.	93	24	5	19	27
22.	116	35	173	45	30
23.	116	36	159	69	25
24.	117	21	75	29	32
25.	117	19	45	34	31
26.	117	19	51	31	32
27.	117	18	16	25	32
28.	103	12	15	25	30
29.	91	5	31	23	21
30.	10		43	10	
Mai					
1.	74		17	13	17
2.	65			9	17
3.	62			12	16
4.	56		2	12	18
5.	57			12	18
6.	52			12	11
8.	50			10	15
9.	46			7	15
10.	29			9	10
11-16	57			7	19
	<u>1545</u>	<u>189</u>	<u>630</u>	<u>413</u>	<u>416</u>

I alt er utført ca. 2364 dagsverk, dels med overtid og med en utgift av ca. kr. 45200. Transportutgiftene har beløpet seg til ca. kr. 25.700,-, hvorved det hittil utførte ryddingsarbeide har kostet ca. kr. 63,600,-

I ryddingsutgiftene inngår også sprengning og riving av farlige bygningsrester, hvilket arbeide fortsettes med etter spesiell rekvisisjon fra bygningsmyndighetene.

Bergens veivesen, den 23. mai 1944.

Olav Ströno
kst.
(sign.)

Sendes hr.ordføreren i Bergen til gjennomsyn.

Rådmannen for 2. avdeling, Bergen den 24. mai 1944.

Sverre Eyde
(sign.)

Öivind Walter
(sign.)

Rapport nr. 1 fra vann- og kloakkvesenet.

Disposisjoner i uken 20. - 27. april 1944 som følge av katastrofen den 20. april.

Umiddelbart etter eksplosjonen torsdag morgen den 20. april trådte vann- og kloakkvesenet i ekstraordinær funksjon, idet der som følge av eksplosjonen bl.a. var oppstått brudd på vannledningsnettet. Trykket i ledningsnettet falt endel på grunn herav, og da der samtidig ble meldt stor brann, måtte der hurtigst treffes foranstaltninger for å bringe vannverket i best mulig stand med sikte på bekjempelse av de oppståtte branner. Der ble derfor snarest mulig sendt folk til betjening av vannverkets trekkeinnretninger, silarrangements, målerarrangements, kloranleggene, reduksjonskammere og reduksjonsventiler, mellomstoppventiler m.v., og så snart som forholdene tillot adkomst til Festningskaian ble ledningsbruddet innesperret.

Til tross for at der da brannene raste på det verste i henhold til oppgave fra brannvesenet ble tatt ut ca. 110 slanger fra vannverket - formentlig den sterkeste påkjønning Bergens vannverk har hatt når det gjelder brannslukking - maktet man under hele brann - katastrofen ved de ekstraforanstaltninger som ble truffet å holde trykket i 1ste sonens (brukssonens) ledningsnett på ca. 45 meter på trykkmåleren på vannverkets kontor, eller noget høyere enn det trykk man har under vanlig maksimalforbruk om dagen. For 2nen sonens nett (på Nordneshøyden) va forholdet av forskjellige grunner noget ugunstigere. Dette må sies å være et resultat som vannverket i den foreliggende situasjon har grunn til å være fornøyet med.

En vesentlig del av vannverkets folk og samtlige etatens biler var katastrofedagen opptatt med gjøremål som direkte berørte etatens interesser. Av hensyn til betjening av vannverket hadde man bl.a. etablert ekstraordinær vakt (utrykningspatruljer) til kl. 24 om natten.

I henhold til ordre fra rådmannen for 2nen avdeling ble neste dag de av vann- og kloakkvesenets folk og biler som kunne avsees stillet til rådighet for veivesenet til opprydningsarbeid. Fredag den 21., lørdag 22. og søndag 23. var ialt 15 mann med kjøretøyer i dette arbeid. De øvrige av vannverkets anleggs- og vedlikeholdsfolk var beskjeftiget med utbedring av skader på ledningsnettet, bl.a. måtte hurtigst mulig igangsettes propping av alle inntak til den bebyggelse som var skadet av brannene.

Etter henstilling fra kirkegårdsforstanderen og i henhold til konferanse med rådmannen for 2. avdeling ble fra mandag den 24. april stillet 20 mann til disposisjon for begravellesvesenet, og disse har i 3 dager vært i arbeid på Solheim begravellesplass. I dette tidsrom har ikke vært avgitt folk til veivesenet, men sistnevnte etat har også i disse dager disponert to av vann- og kloakkvesenets biler. Fra den 27. er igjen avgitt folk, ialt 15 mann og to biler, til veivesenet til rydningsarbeid.

Umiddelbart etter eksplosjonen ble av etpar av vann- og kloakkvesenets funksjonærer i samarbeid med havneingeniørvesenets kontorpersonale etablert en førstehjelpsstasjon i etatens kontorbygning, hvor man de første timer etter eksplosjonsulykken ytet assistanse til folk som var lettere såret med vasking av sår, fjernelse av glassplinter, forbinneringer o.l.

II.

-43-

De ved kontorene forefindende førstehjelpsskrin gjorde da god nytte. Ialt fikk ca. 50 mennesker på denne måte den første hjelp.

Nærværende etats utgifter i forbindelse med katastrofen i uken 20. - 27. april stiller sig således:

1. Lønn til arbeiderne inkl. overtid	kr. 4.213,53	
Overtid for funksjonærene	" 407,66	
		kr. 4.621,19
2. Transportutgifter:		
Biler med sjåfører	kr. 1.920,-	
Hestetransport	" 669,20	
		" 2.589,20
3. Lønn for arbeidshjelp avgitt til begravel- sesvesenet	"	698,97
som etter konferanse med kirkegårdsforstanderen er ført som privatarbeid for begravel- sesvesenet.		

Bergens vann- og kloakkvesen den 28. april 1944.

Einar G. Erichsen.

(Sign.)

Rapport nr. 2 fra vann- og kloakkvesenet.

Disposisjoner i uken 27. april - 4. mai som følge av katastrofen
den 20. april.

I de to første dager av ovennevnte uke ble i henhold til tidligere gitt ordre stillet til rådighet for veivesenet til opprydningsarbeid 15 mann og 2 biler med sjåfør, Den tredje dag var de tilsvarende tall 14 og 2, hvorefter dette ekstraordinære arbeid i henhold til konferanse med veisjefen opphørte.

I hele uken ble det fortsatt med ettersyn og utbedring av nærværende etats innretninger i brannstrøkene. Ialt var 7 mann + 3 hestekjoretøyer med kjørere i stadig arbeid med dette, men hertil kommer diverse biltransport som ble utført etterhvert som behovet meldte seg.

Etter ordre ble det arbeidet den 1. mai som på ordinær arbeidsdag. Utenom arbeiderne var 1 kontrollør og alle oppsynsmenn helt eller delvis i arbeid denne dag.

De medgatte utgifter til arbeider i forbindelse med katastrofen i den forløpne uke stiller seg som følger:

1. Arbeidslønn for folk avgitt til veivesenet	kr. 502.-	
Transportutgifter (2 biler).....	" 480.-	
		kr. 982.-
2. Ettersyn av kloakker og vannledninger		
rydning	kr. 785.-	
Hestekjørsel i samme forbindelse	" 228.-	
Bilkjørsel " " " "	" 160.-	
		" 1.173.-
3 Til funksjonærer 1. mai.....	" 75.-	
		<u>Tilsammen kr. 2.230.-</u>

Såvidt en idag har oversikt over vil man i løpet av neste uke kunne avslutte de arbeider som ekstraordinært er tilkommet på grunn av eksplosjonsulykken. Man bortser da fra utbedringen av den offentlige vannledning på den strekning av Festningskaien som er blitt skadet. Omfanget av dette sistnevnte arbeid har man som meddelt i skriv av 27. april til rådmannen for 2. avdeling anslagsvis kalkulert til kr. 12.000.-

Bergens vann- og kloakkvesen den 5. mai 1944.

Einar G. Erichsen
(sign.)

R. Plack Tønnessen
(sign.)

Rapport nr. 3 fra vann- og kloakkvesenet.

Disposisjoner i ukene 4. - 11., 11.- 18. og 18.- 25.mai som følge av katastrofen den 20. april 1944.

Man har fortsatt arbeidet med ettersyn av kloaker og vannledninger, utskiftning av kummelokk og ekstraordinær tømning av sluk.

I rapport nr. 2 av 5.mai anførte man at bortsett fra utbedringen av den offentlige vannledning på Festningskaien regnet en med i nær fremtid å kunne avslutte arbeidene i forbindelse med eksplosjonskatastrofen. Dette har vist seg å slå til, hvorfor ytterligere rapporter ikke vil bli innsendt herfra før den nevnte skade på Festningskaien er utbedret.

De medgatte utgifter siden forrige rapport er som følger, idet man denne gang også har tatt med oppgave over medgatte materialer:

Arbeidslønn.....	kr.	733,95
Hestekjørsel	"	112,60
Materialer (diverse nye lokk etc.)...	"	<u>1.000,-</u>

Tilsammen kr. 1.846,55

Bergens vann- og kloakkvesen den 2. juni 1944.

Einar G. Erichsen
(sign.)

R. Plack Tønnessen
(sign.)

RENHOLDSVERKET.

Herr rådmannen for 2nen avdeling.

Svar på rundskrivelse av 25/4-1944 fra katastrofeutvalget.

Renholdsverket har deltatt i opprydningsarbeidet etter eksplosjonskatas trofen etter anmodning fra veivesenet og har etter at det materiell og de mannskaper som var innsatt i luftvernet torsdag 20de april 1944 ble dimittert, hatt materiell og mannskaper som har arbeidet følgende timer:

Fredag 21/4-1944,	18 biltimer	0 hestetimer	og 10 mannskapst.
Lördag 22/4	" 39 - " -	0 - " -	131 -"-
Søndag 23/4	" 85 - " -	0 - " -	425 -"-
Mandag 24/4	" 0 - " -	23 - " -	16 -"-
Tirsdag 25/4	" 20 - " -	18 - " -	75 -"-
Onsdag 26/4	" 20 - " -	24 - " -	108 -"-
Tilsammen:	<u>182 biltimer</u>	<u>65 hestetimer</u>	<u>og 765 mannsk. tim.</u>

Renholdsverket har hatt fra 5 til 11 biler til opprydningsarbeidet og 6 hestekjøretøyer. I ovenstående oppgave inngår sjåførenes arbeidstimer under oppgitte biltimer og kuskenes under oppgitte hestetimer.

Ovenstående oppgave er innsendt til veivesenet som så vidt vites har tatt med de ovennevnte data i sin oppgave.

Bergens renholdsverk 27de april 1944.

D. Alme Torkildsen
(sign.)

BERGEN HAVNEVESEN

Herr havneformannen,
h e r .

Rundskriv fra Katastrofeutvalget dat. 25/4-44.

Rapport for tiden 20/4-26/4 1944.

Katastrofedagen var arbeidere og funksjonærere engasjert i det sivile luftvern.

Senere er alt konsentrert om å sette havnen i drift igjen. Dykkerundersøkelser pågår (med 3 dykkere) langs kaiene og i havnen for å få konstatert undervanns skader på kaiene eller vrak som hindrer skipsfarten. Rydding av kaiene pågår, således at de fleste kaier no, unntatt store deler av Festningskaien og Bradbenken, er trafikkable. Det vesentlige av nevnte ryddingsarbeid utføres ved veivesenet i forbindelse med rydding av gatene.

De mest påkrevde reparasjoner på de minst skadede vareskur er utført, således på Holbergskaiene, Strandkaien og innerste skur på Tyskebryggen. Reparasjon av midtre skur Tyskebryggen og på ytterste skur Festningskaien pågår.

Der arbeides med å sette kranene på Skoltegrunnskaien i drift igjen. Hertil har en fått overlatt 5 mann gjennom Bergens Håndværks- og Industriforening.

Alt skrapjern fra de ødelagte skur mottas av havneingeniørvesenets folk på prammer og bringes til Einar Cook i Nyhavn. Nyttbare bygningsrester for øvrig tas vare på og bringes på lager eller nyttes i de skur som kan repareres.

Bergen Havneingeniørkontor den 28. april 1944.

Chr. Jordan.

(Sign.)

Fra
Arbeidstjenesten,
Katastrofesveiten Bergen 1944.

Bergen, 27. april 1944.

Til
Katastrofeutvalget,
Bergen.

Ukerapport.

1. Østfold sveit møtte i Bergen for å delta i hjelpearbeidet med 9 befal, 69 menige og 4 kokker søndag 23/4, og mandag 24/4 med 7 befal og 81 menige. Samlet styrke 16 befal og 150 menige. Mandag den 24/4 ble 50 mann satt inn med utgravning på Bergenhus under saklig ledelse av arkitekt Fischer. Resten av styrken som for det meste var kommet om formiddagen, ble brukt til å innrede forlegningsrom på Nygård skole.

Fra tirsdag 25/4 har hele sveiten vært i arbeid således: Ca. 50 mann har fortsatt arbeidet med utgravningene og ryddingen på Bergenhus. 60 mann har vært beskjeftiget med rydding og tetting av familieleiligheter. 15 mann er oppsatt med takreparasjoner, og 15 mann med rydding av lagerrom m.v. A.T.guttene er dessuten blitt brukt til avlastning av jernbanevogner, vakthold ved materialplasser, til ordonansetjeneste o.s.v.

Det kan imidlertid bemerkes, for å få større effekt ved gjentetting av leiligheter må tildeling av glass, huntonitplater og trematerialer foregå mer rasjonert enn hittil. Det er derfor absolutt nødvendig at AT-sveiten får eget lager og verksted, hvor der er sirkelsager og arbeidsbord, slik at guttene bare kan bringe rammene dit for å få satt inn glass, og at de der nøyaktig kan få skåret til plater for å sette inn i de vinduer hvor der ikke er glass. En arbeider no med undersøkelse av mulighetene for å få satt igang et slikt verksted.

A. R. Haraldstad.

Leif Bentsen.

(Sign.)

4 ARBEIDSDISTRIKT.

Katastrofesveiten Bergen 1944.

Til
Katastrofeutvalget i Bergen,
H E R.

Ukerapport 28/4-3/5.

1. Organisasjon.

Sveiten er oppsatt med stab og 3 arbeidstropper, hver arbeidstropp med 3 lag. Samlet styrke 16 befal og 150 menige. Fra den effektive innsattsstyrke går mannskaper til kasernevakt, ordonanstjeneste, kjøkkentjeneste samt syke.

Adresser m.v.

Sjef og teknisk leder, Telegrafbygningen 3. etasje v.6, telf. 16442.
Sveitsjef, Nygårds skole, telf. 11141.
Forvalter, - " - - " - 11141.

2. Iverksetting.

Sveiten har i uken 28/4-3/5 vært innsatt således:

1 stort lag (ca. 20 mann) på Bergenhus, arbeider med utgravninger, rydding m.v. under faglig ledelse av arkitekt Fischer.

1 lag i Skuteviken i ferd med opprydding og vekkjøring i samarbeide med Brannvesenet.

1 lag med en halvpart hos Behrens & Kahrs A/S, Bredegården 4, og en halvpart hos M.G. Risøen, Dahlsgården, begge steder vesentlig vekkrydding av store varelagre.

6 lag er satt inn med å reparere og rydde i skadede, men beboelige gårder.

Av disse er avgitt 5 mann til å grave etter verdifulle metaller i Nykirkeruinene.

Likeledes er noen avgitt til "A. T. verkstedet" på Övregatens skole. Her har en innredet gymnastikksalen og et rom til verksted og materiallager. En kløvesag for plater og trematerialer og en kappsag er innmontert og i drift. Det er også gjort klart til å ta imot glassmester og glasslager, men en slik ordning har det enno ikke lyktes å få istand.

Fra
Katastrofesveiten,
Telegrafbygningen,
Bergen.

Bergen, den 11.5.1944.

Til
Katastrofeutvalget i
Bergen.

Ukerapport 4/5 - 10/5.

1. Organisasjon.

Som forrige rapport (4/5-44)

2. Iverksetting.

Sveiten har i uken 4/5 - 10/5 vært satt inn slik:
1 lag (15 - 20 mann) på Bergenhus. Arbeider med utgravninger, rydding m.v. under faglig ledelse av arkitekt Fischer.

1 lag i Skuteviken, arbeider med opprydding og vekkjøring i samarbeide med Frannvesenet. (Firmaer: Rogge, Samvirke, Vaksdal mølle.)

1 lag. hos Behrens & Kehrs A/S Bredegården 4, og hos M.G. Ris-
øen, Dahlgården, begge steder reparasjoner og vekkrydding
av store varelagre.

6 lag. er satt inn med å reparere og rydde i skadede, men beboe-
lige gårder.

" A.T.verkstedet" på Övregatens skole har no også fått tildelt
en glassmester med en svenn. Innsetting av glass foregår her
med A.T.gutter som hjelpemannskap. Det er en mangel at verkstedet
ikke har fått opp en glassbeholdning, men må hente glass hos
Speilfabrikken, Marken, for hvert enkelt tilfelle. Det er kon-
ferert med Speilfabrikken om det og en håper det går i orden.

3. Utførelse.

I uken 4/5- 10/5 fordeler arbeidsoppgavene seg slik:

Boligreparasjoner og ryddingsarbeider	ca. 3900 effektive timer
Utgraving på Bergenhus	" 750 - " -
Vekthold på samle- plasser og Bergenhus	" 750 - " -

Sum: ca. 5400 effektive timer.

Arbeidet er utført etter samme retningslinjer og på samme måte som
angitt i forrige rapport.

L. Bentsen
(sign.)

Nasional Samling
Rikshirden.

Ang.: Hirdens innsatts etter katastrofen 20. april 1944.

Refererende til samtale med Deres kontor i går fremkommer følgende:

80 mann av Rikshirden ble den 20 april beordret til Bergen fra Holmestrand, hvor den deltok i et våpenkurs. Mannskapene ble etter ankomsten til Bergen øyeblikkelig satt inn i rydningsarbeidet ved B.D.S. og Havenkapitän. Etterpå fikk Hirden som oppgave å stille vakt- hold dag og natt innenfor de sperrede områder.

Likeledes fikk Hirden i oppdrag å anholde og internere byens løse eksistenser, for at disse ikke skulle få høve til å utnytte situa- sjonen. Samtlige ble internert i Olav Kyrres Gt. nr. 7, og Hirden stod for vaktholdet.

Hirdens mannskaper var hele tiden innkvartert i NS-huset, og fikk sin forpleining der. Dette er i korthet Hirdens innsatts etter 20. april.

Tilbakereisen til Holmestrand skjedde søndag 30.4.kl.10.-.

Heil og Sæl

A. Wedaa
(sign.)

Bygningssjefens kontor
Reguleringssjefen.

Herr Bygningssjefen.

Innsamling av brukbare bygningsrester i de totalherjede branntomter.

I medhold av bemyndigelse fra katastrofeutvalget ved herr bygningssjefen ble arbeidet satt igang og har nå vært drevet i ca. 14 dager.

Arbeidsstokken var til å begynne med 20 - 30 mann og har siden øket jevnt så den i den siste tid har vært ca. 45 mann.

Innsamlingen har tatt sikte på å komme de skadelidte tilgode i den nåværende vanskelige materialsituasjon. Ordningen har vært følgende:

Materialene er blitt kjørt inn til samlestasjoner, en på Klosteret, en på Festplassen, en i Dreggen og en på Elsesro. Den sistnevnte er en sjøbod der en har tatt vare på maskiner etc. som burde stå under tak for ikke å bli ytterligere ødelagt. Slike mer verdifulle gjenstander har en merket i den utstrekning det har vært mulig med det husnummer de skriver seg fra. En akter å oversende krigsskadetrygden en oppgave over disse gjenstander.

Bortsett fra skrapjernnet og rørleggermaterialet er de øvrige bygningsrester blitt tilvist skadelidte grunneiere gjennom Bergens Håndverk- og Industriforening.

Hvad angår rørleggermaterialet er det truffet avtale med rørleggernes laugsformann, herr Joakim Andersen, om å overta materiellet etter takst og siden selge det til skadelidte etter anvisning fra Bergens Håndverk- og Industriforening.

Med hensyn på skrapjernnet har en gjennom Departementets herværende sekretær Åsen, materialkontoret, gjort henvendelse til Departementets stålkontor for å få en ordening med et eller annet støperi hvorefter dette skulde overta skrapjernnet mot å levere Bergen kommune eller skadelidte tilsvarende antatt kg. nye produkter.

Blant de innsamlete rester finnes en hel del skrapved som er lagret på Festplassen, lagringen påbegynt av Teknisk Nødhjelp som ingen sortering hadde foretatt. En har gjort henvendelse til Brendselsnemnda om å overta skrapveden. Under bortkjøringen var det da meningen å plukke ut de brukbare materialer.

En savner svar fra Brendselsnemnda.

Innsamlingen har foregått i brannstrøket på Nordnes og ble også påbegynt i strøket omkring Sandbrogaten. I sistnevnte område ønsket imidlertid et par av de større grunneierne selv å rydde sine tomt-er, og vår arbeidsstyrke ble straks flyttet til Nordnes hvor overfla-teryddingen nå praktisk talt er ferdig.

I medhold av konferanse lørdag den 13/5-44 på rådmannens kontor instilles nå arbeidet i tomtene fra og med tirsdag den 16/5-44. Det materialet som er samlet og framleis ligger i brannstrøket vil bli kjørt inn til samlestasjonene og arbeidet avviklet etterhvert.

De anskaffede redskaper bør beholdes av Bergens kommune og stilles til rådighet for veivesenet.

Reguleringssjefen i Bergen den 15. mai 1944.

Sven Lövik
(sign.)
kst.

Transportutvalget Bergen

Katstrofeutvalget i Bergen,
v/herr Ordføreren.
her.

Rapport fra Transportutvalget Bergen for uken 20/4- 26/4-1944.

Oppgave.

I tilfelle bombeangrep eller lignende katastrofe er Transportutvalgets oppgave å besørge all transport som i forbindelse med katastrofen forlanges utført av Katastrofeutvalget og Kommunen. Ved siden herav leder Transportutvalget som vanlig byens ordinære transporter med bil.

For Katastrofeutvalget omfatter transportene:

- I. Transport av husville som skal innkvarteres i andre kommuner. Transportmateriell bestilles av Innkvarteringssjefen.
- II. Transport av innbo m.v. Transportmateriell bestilles av Katastrofeutvalget.
- III. Bortkjøring av glass, grus, m.v. fra gater. Bestillingene skal komme fra kommunen.
- IV. Opprydning og bortkjøring fra hustomter. Ikke nærmere angitt fra hvem bestillingen skal komme.

Organisasjon.

Sammen med sin kjöresentral hadde Transportutvalget på forhånd satt opp planer for antall biler og hvilke biler som skulle settes inn for å løse de nevnte oppgaver.

Da katastrofen hadde inntruffet flyttet Transportutvalget sitt kontor til Kjöresentralens lokaler i Nygårdsgt. 29 og varslet alle interesserte instanser om dette.

Kontoret ble holdt åpent hele døgnet og funksjonærene inndelt i vakter. Døgnvakt ble holdt de to første døgn, deretter gikk man over til kontortid fra kl. 8 - 22.

For å sikre at drosjebilene var til disposisjon for den viktigste kjøring, nemlig skadete og av leger, satte man kontrollører på Drosjebilentralen. Kontrollørene var i virksomhet til mandag den 24/4 kl. 2.

Utførelse.

De første timer lot man alle biler delta i hjelpearbeidet med de sårete.

Da luftvernet og dets Sanitet meldte at de ikke hadde behov for flere biler, trakk man vogner inn som beredskapskolonne ved Kjöresentralen for å kunne avvikle de transportoppdrag man i henhold til "Oppgave" ventet å få fra myndighetene. Man hadde om formiddagen et overskudd av biler og kunne derfor dekke de anmeldte transporter etterhvert som de løp inn og lot også private som henvendte seg få biler til bortkjøring av husgeråd.

Fredag 21. var det noe vanskeligere å dekke transportbehovet straks anmeldelsene løp inn. Det var da avgitt biler til Veivesenet, Teknisk Nødhjelp, suppekjøring for Røde Kors, samtidig som folk fikk flyttet og reddet innbo.

Man traff avtale med Veivesenet og Teknisk Nødhjelp om anmeldelse dagen i forveien om det biltall som ønskedes neste dag.

Søndag påla man bileierne å kjøre som på hverdag og dekket de fullt ut behovet for biler. Det kan nevnes at Veivesenet da hadde ca. 75 biler i drift.

Fra mandag 24. april begynte jernbanevognene med hjelpemateriell å komme, og biler ble skaffet til tømning av dem. Transportutvalget mener å ha klart å avvikle det alt vesentlige av den katastrofebetonede kjøring som faller under gruppene utflytning til andre kommuner, bortkjøring av innbo, opprydning av gater, råstoff til suppestasjonene, utkjøring av suppe, utkjøring av reparasjonsmaterialer, tømning av jernbanevogner med hjelpematerialer.

Forat bilene kunne kjøre, den første tid også om natter, deretter utover kvelden ordnet man med å holde besinstasjon og karbidstasjon oppe, sørget for etterfylling av drivstoff til disse stasjoner. Da forhandlerne slapp opp for knott sørget man for å ta ut 500 hl. fra det kommunale kriselager og kjøre dette til forhandler.

Fordi man anså byens eget bilmateriell for utilstrekkelig til å klare transportene sørget man for fra Oslo å få 9 store lastebiler med sjåfører til hjelp under opprydningen.

Da en del biler fikk ødelagt sin gummi, fikk man gjennom departementet sendt et parti dekk med slanger til fordeling på de mest nødvendige biler. Fordelingen skjer gjennom transportutvalget.

På de 4 første dager ble det tilsammen brukt 19.200 liter bensin, fordelt på følgende hovedgrupper: Lastebiler gjennom Kjoresentralen 7000, Sivilt Luftvern 6500, Brannvesenet 1500, Teknisk Nødhjelp 2500, Politiet 1700.

På de 3 følgende dager er tildelt tilsammen 12.600 liter. Dette kvantum er ikke i sin helhet oppbrukt på disse dager, men er gitt større forbrukere for å dekke deres behov den første tid fremover.

For Generaldirektoratet for transport har man fått tildelt ekstraordinært de 19.200 liter som er brukt de 4 første dager og desuten 17.000 liter til dekning av det umiddelbare oppståtte behov. Av dette kvantum er de ovenfor nevnte 12.600 liter tatt.

Bergen, den 29. april 1944.

G. Helliesen
(sign.)

Katastrofeutvalget i Bergen,
v/herr Ordføreren,
her.

Rapport fra Transportutvalget Bergen for uken 27/4 - 3/5 1944.

I den 2. uke etter katastrofen har man vesentlig vært beskjeftiget med følgende transporter:

Opprydningsarbeide for Veivesenet,
Utbedringsarbeide v/Teknisk Nødhjelp,
Utkjøring av varer ankommet med jernbane og båt,
Utkjøring av reparasjonsmateriell fra forhandlere,
Kjøring for hjelpeorganisasjonene, særlig Røde Kors,
Flytningskjøring for skadelidte.

Det er vanskelig å få bilmateriellet til å strekke til, til tross for at de 9 biler fra Oslo er i kjøring. Bilene holdes i drift ut over ordinær arbeidsdag. Man søker å utføre kjøringen for firmaer, til og fra godsekspedisjoner i den ordinære arbeidstid og tar flytningene om ettermiddagen. Mye ordinær transport må avvises på grunn av katastrofekjøringen.

Man har enno ikke full oversikt over det skadete materiell da bileierne til tross for avertissement er trege med å gi oppgavene.

Vår kjøresentral ble holdt åpen søndag 30 april. Dens kontortid er fra 1. mai innkortet til 8 - 20.

Drivstofforbruket i denne uke er dekket av departementets tidligere nevnte ekstratildeling.

Oppgjør til lastebileiere som har utført "katastrofekjøring" er for en liten del forskudtert av utvalget. Forøvrig er gjennomført den ordning at bileierne leverer sine regninger på kjøresentralen hvor det undersøkes om kjøringen er utført som oppdrag fra denne. Er kjøringen utført av sjåføren etter direkte anmodning fra skadelidte, forlanges attestasjon for riktigheten herav. Alle regninger kontrollberegnes på kjøresentralen hvoretter de går til undertegnede som attesterer dem og anvisning skjer fra Rådmannen for 2. avd..

Henvendelser fra skadelidte som selv har betalt sine kjøreutgifter til sjåførene og no søker å få beløpet refundert, har man henvist til krigsskadetrygden.

I forløpne uke har man medvirket til å få gjennomført en ordning for forsendelse av mangelvarer fra Oslo med jernbanen. Det er nedsatt et utvalg bestående av arkitekt Hauge, materialkontoret, kontorsjef Vandeskog, næringslivet, kontorsjef Helliesen, Generaldirektoratet for transport, som hver dag går igjennom transport-søknadene og melder av til Generaldirektoratet for transport, Oslo, hvilke varer byen trenger, og hvorfra det er meldt at disse eventuelt kan skaffes. På grunnlag av disse meldinger sørger G.F.T. for transporttillatelse enten med jernbane eller for større partiers vedkommende med fartøy.

Bergen, den 5. mai 1944.

G. Helliesen
(sign.)

Krigsskadetrygden for bygninger.

Katstrofeutvalget

Bergen, den 12. mai 1944.

Bergen.

Rapport 5/5 - 12/5 - 1944.

Kontoret for taksering av bygningsskader er opprettet i Torvalmenning 14.

Registrering av skadeanmeldelser og inndeling av skadedistrikter pågår. Kunngjøring er foretatt om kontorets opprettelse og om innsendelse av skadebeskrivelser.

Advokat Galtung har vært innkalt til Oslo i tiden 7. - 10. d.m. for å drøfte en ny takstordning med Krigsskadetrygden og Innenriksdepartementet. Departementets avgjørelse foreligger ennå ikke hvorfor takstarbeidet ikke har kunnet settes i gang.

Krigsskadetrygden
for bygninger
Bergenskontoret
Otto Galtung
(sign.)

Krigsskadetrygden for bygninger

Bergen, den 20. mai 1944.

Katastrofeutvalget,
Bergen.

Rapport 12/5 - 18/5-1944.

Frå Krigsskadetrygden er telefonisk, samt den 18. d.m. telegrafisk, innkommet meddelelse om at krigsskadetakstene skal avholdes av nemder med 2 takstmenn uten bestyrer. Av mennene skal den ene være bosatt utenfor kommunen. Det er hittil av Innenriksdepartementet oppnevnt 9 taksnemder hvorav 8 begynner takstarbeidet den 23. d.m. og 1 begynner den 25. d.m.. Andre takstnemder vil bli oppnevnt av departementet slik at de vil komme i virksomhet etter pinse.

Nye takstdirektiver er under utarbeidelse i Krigsskadetrygden. De forutsettes godkjendt av Innenriksdepartementet i kommende uke.

For øvrig fortsetter registreringen av skadeanmeldelser. Vi ber meddelt om rapporter fortsatt skal sendes hver uke.

Krigsskadetrygden
for bygninger
Bergenskontoret
Otto Galtung
(sign.)

Krigsskadetrygden for bygninger

Bergen, den 2. juni 1944

Katastrofeutvalget,
Bergen.Rapport 19/5-1/6-1944.

Nye takstdirektiver, godkjendt av Innenriksdepartementet, er mottat. Et eksemplar vedlegges.

Følgende takstnevnder er oppnevnt:

1. Byggm. Haldor Eide,	Bergen.	- murm. Carland,	Aker.
2. " A. Förde	"	- " Eilif Iversen	Bærum.
3. Ing. Lau Eide	"	- ing. Asbjörn Aass,	Oslo
4. Murm. Ole Hansen	"	- byggm. O. Kristiansen,	Drammen.
5. " Ole Næss	"	- " D. Are,	Stavanger.
6. " A. Mjös	"	- " Ole Waage,	"
7. " P. Halvorsen	"	- tømmerm. Rolf Grøstad,	Oslo
8. Byggm. Johs. Revheim	"	- murm. Leif Grøstad	"
9. " Axel Förde	"	- ing. Erling Ellingsen,	"
10. Ing. Eigill Eide	"	- tømmerm. Haldor Ingolfsrud,	Oslo.
11. " Arne Sande	"	- " Kr. Hansen,	"
12. Murm. Hans Olsen	"	- disp. E. Bruvik,	Vaksdal.
13. Byggm. A. Tvedte	"	- ing. O. Wingård,	Oslo.
14. " Lars Rödland	"	- ing. A. Mohn	"
15. Murm. Gustav Olsen	"	- byggm. Arne Sunde,	Florö.
16. Byggm. Lars Revheim	"	- murm. Hans J. Hansen,	Aker.
17. Disp. P. Alex Pettersen	"	- ing. Trygve Olsen,	Bergen.

Takstnevnd nr. 15 er enno ikke kommet i virksomhet. Nr. 17 takserer utelukkende maskiner. To oppnevnte takstnevnder kommer ikke i virksomhet på grunn av arbeid fra de utenbys takstmenn.

Samtlige nevnder er oppnevnt av Innenriksdepartementet. Arbeidet ble påbegynt 23. mai.

Ved kontoret arbeider 7 funksjonærer. Dessuten er f.t. Krigsskadetrygdens tekniske inspektør tilstede.

Antall innsendte skadeanmeldelser har passert 3000. Registreringen forsetter.

Krigsskadetrygden
for bygninger
Bergenskontoret

Otto Galtung
(sign.)

Krigsskadetrygden for bygninger

Bergen, den 15. juni 1944..

Katastrofeutvalget,
Bergen.Rapport 2/6-15/6-1944.

Av utenbys takstmenn er ytterligere oppnevnt ingeniør Skappel Jensen, Oslo, av innenbys er oppnevnt murmester Anton Olsen og byggmester Knuat Hatland, Andr. Dyrdal og A. Solheim. Videre for spesielle takster ingeniørene O. L. Boye og A. Gjellesvik.

De utenbys takstmenn er delvis reist eller kommer til å reise, enten for godt eller for kortere eller lengere tid. Idag er således bare 8 takstnevnder i virksomhet av denne grunn. Dette virker inn på takstarbeidets framdrift, hvilket er innberettet til Oslo. Forslag om en annen ordning er avgitt.

Det er hittil innkommet mellom 3.300 og 3.400 skadeanmeldelser. Antallet av avholdte takster er nå ca. 350.

Det er foretatt en befaring med representanter for bygningsvesenet sammen med representanter for Krigsskadetrygden og innen og utenbys takstmenn. Herunder ble spørsmålet om bygningsrådets vedtak om hovedombygging av skadde bygninger drøftet.

Krigsskadetrygdens regnskapsjef Larsson har vært tilstede ved kontoret noen dager, likesom dens tekniske inspektør ingeniør Enger, for tiden oppholder seg og følger takstarbeidet.

Krigsskadetrygden
for bygninger
BergenskontoretOtto Galtung
(sing.)Krigsskadetrygden for bygninger.

Bergen, den 29. juni 1944.

Katastrofeutvalget,
Bergen.Rapport 16/6-29/6-44.

Krigsskadetrygdens skadesjef ing. Bagner, har vært i Bergen i tiden 20-26. juni. Takstapparatet ble diskutert. En del av de mer omfattende skader ble besiktiget. Arkitekt Jordkjenn fra Riksarkitektens kontor har også vært tilstede.

Nye skadeanmeldelser kommer fortsatt. Pr. idag er det anmeldt 3650 skader. Pr. 27. var 561 skader taksert. Takstbeløpene utgjør:

pr. 8/4-40	kr. 6.433.518.-
" 20/4-44	" 8.034.657.-
Prov. dekning av tak	" 59.737.-
Do. vinduer	" 83.254.-

Endel overtakstbegjæring er innkommet. Et par overtakster er allerede avhjelmet. Overtakstkommisjonene skal etter bestemmelsene i hvert enkelt tilfelle oppnevnes av Trygdens hovedkontor, og bestå av 3 utenbys takstmenn.

Krigsskadetrygden
for bygninger
Bergenskontoret
Johansen
(sign.)

Krigsskadetrygden for lösöre

Katastrofeutvalget i Bergen,
Ordførerens kontor,
her.

Ad: Gjenkjøpsbøker og kjøpekort for mangelvarer.

Idet vi refererer til gårdsdagens telefonsamtale med Deres herr bysekretær Mowinckel, skal vi få meddele at utdeling av gjenkjøpsbøker og kjøpekort påbegyntes den 1. mai, og var beregnet avsluttet ca. 16. juni d.å. I den anledning ble det kunngjort i stedets aviser at utdeling opphørte den 16. ds. Imidlertid har det vist seg at vi også etter denne frist har måttet utlevere en del gjenkjøpsbøker og kjøpekort til folk som har hatt gyldig grunn til ikke å innfinne seg på vårt kontor tidligere.

Pr. 30. juni d.å. har vi rekvirert ialt

1590 gjenkjøpsbøker og

4100 kjøpekort for mangelvarer, som er disp.således:

Gjenkjøpsbøkerne:

Ubeklippede bøker utlevert til totalskadelidte	587
Delvis bekl. bøker til sterkere skadete	
fortrinsvis sone B	368
Sterkt beklippede bøker til mindre skadete i sone B.	567
Ialt er det makulert	15
og i beholdning har vi ennu	53
	<u>1590</u>

For hver utdelt bok er det hos oss ført kartotek kort som nu er ordnet i alfabetisk orden. Dessuten er det på våre skadedokumenter anmerket at bok er levert, og likeledes anført bokens nr.

Kjøpekortene:

Utdelt pr. 30/6	4054
Makulert	11
Nuværende beholdning	35
	<u>4100</u>

Alle kort er nummerert og fortegnelse over alle utleverte kort er ført her. Likeledes er det anført på skadedokumentene hvilke anvisningsnr. som er utlevert den enkelte skadelidte.

Tallet 4054 kan synes høyt, men vi har funnet det mere fornuftstjenlig å spare på gjenkjøpsboken og heller utdele kjøpekort, da svært mange av de skadelidte ikke burde ha de fordeler som gjenkjøpsboken kan gi ved eventuel senere utdeling på de ekstramerker som blir sittende igjen i boken.

Av praktiske hensyn har vi ofte ført flere gjenstander på samme kjøpekort, idet vi har slått sammen poster som sansynligvis kunne kjøpes i samme forretning. Disse 4054 kort antaes derfor å omfatte ca. 15000 vareposter.

Som bekjendt er det utdelt svært mange varefordelingskort i Bergen. Såvidt vites ca. 13000 og det vil si så å si alle sakdelidte i Bergen. I den anledning vil vi foreslå at der ved eventuel fremtidig utdeling til skadelidte; det være seg av matvarer eller verdifulle mangelvarer, som legitimasjon kreves foruten et merke på varefordelingskortet også et merke i gjenkjøpsboken.

I tillegg til de ovenfor anførte gjenkjøpsböcker og kjøpekort, er det også utdelt

9 stk. kjøpeanvisninger
for anstalthusholdninger på glass, stentøy, kokekar og spisebestikk.

Bergen, den 30. juni 1944.

KRIGSSKADETRYGDEN FOR LÖSÖRE
Bergenskontoret

Birger Thomassen
(sign.)

Rolf Björnholdt
(sign.)

KATASTROFEUTVÅLGETS KUNNGJØRINGER.

- Nr.
1. Eksplosjonsulykken. Felleskunngjøring av 20/4 fra Fylkesmannen, Politipresidenten og Katastrofeutvalget.
  2. Forhandlere av glass, trematerialer og papplater, av 20/4 om forbud mot salg.
  3. Til huseiere og innehavere av leiligheter av 20/4 om kjøpeløyve.
  4. Til innehavere av leiligheter og huseiere av 20/4 om utbedring av leiligheter.
  5. Materialanvisninger av 20/4 om henvisninger for kjøp - jfr. nr.10.
  6. Glass, av 20/4 om innsamling av knust glass.
  7. Bispisning av husville av 20/4.
  8. Utbedring av de skadede hus og leiligheter av 21/4.
  9. Kontanthjelp til de skadelidte av 21/4.
  10. Materialanvisninger av 21/4 om henvisning for kjøp - jfr. nr.5.
  11. Mistede rasjoneringskort, klær m.v. av 21/4.
  12. Skadede forretninger av 21/4 om oppgaver til forsyningsnemnda.
  13. Sperring av salg av skotøy, beklednings- og utstyrsgjenstande. Felles kunngjøring fra Katastrofeutvalget i Bergen, Laksevåg, Fana og Åsane av 21/4.
  14. Skadede. (med senere endring av åpningstid) av 21/4.
  15. Bispisning av husville og skadelidte av 21/4.
  16. Skadede bygninger. Utbedringer - av 21/4.
  17. Hjelparbeide for reparasjoner av bygninger av 21/4.
  18. Angående vindusglass av 22/4 om henvisning til glassmestre.
  19. Til grossister og handlende av 22/4 om innsending av melding.
  20. Innehavere av leiligheter av 22/4 om mottaking av husville, henvist fra innkvarteringssjefen.
  21. Til huseiere av 22/4 ang.bråkbart materiell fra skadede hus
  22. Hjelp til utbedring av bygninger av 22/4.
  23. Til eiere av fredede bygninger av 23/4.
  24. Utdeling av bekledningsgjenstander, husgeråd m.v. av 23/4
  25. Opphevelse av sperring av matvarer fra Bergen av 23/4. Felleskunngjøring fra Katastrofeutvalget og Politipresidenten.
  26. Smittsom sykdom av 23/4 om meldeplikt.
  27. Glassmakerstift av 23/4 om beslagleggelse.
  28. Galvaniserte og sorte jernplater samt tau av 23/4 om beslagleggelse.
  29. A. Materialsituasjonen. B. Midlertidige reparasjoner. C. Huseiere. D. Håndverksmestre av 23/4 om oversikt over skader på eiendommer og om kjøpeløyve.
  - 29a. B. Midlertidige reparasjonsarbeider. D. Håndverkere (se ovenfor).
  30. Vindusglass, av 23/4 om opphevelse av salgsforbudet.
  - 31 og 31a. Varetransport med jernbane av 24/4 og 26/4 jfr.
  32. Plater til midlertidig takteking av 24/4.
  33. Evakuering av barn til Hallingdal av 24/4.
  34. Samlestasjonene av 24/4.
  35. Til huseiere av 24/4 om melding om ledige rom og hus.
  36. Vindusglass av 24/4 om at glassmestre ikke mottar bestillinger de første 3 dage.
  37. Om kontroll av bispisning av skadede av 24/4.
  38. Håndverksmestre, av 25/4 om arbeidstillatelse for håndverksmestre fra B.H. I.
  39. Innlevering av klær av 25/4.
  - 39a Klær og andre gaver av 25/4.
  40. Lønningen av mannskaper avgitt til Teknisk Nødhjelp av 25/4.

41. Vindusglass av 25/4 - om merking av vindusrammer m.m.
42. Til befal og mannskap i Teknisk Nødhjelp av 26/4.
43. Om misbruk av bespisningen av 26/4.
44. Til arbeidsgiverne av 26/4 om permittering av fagarbeidere.
45. Bedrifter, forretninger og kontorer av 27/4 om arbeide 1. mai.
46. Glassmestre - glassforhandlere av 27/4 - om forbud mot salg av glass til butikkvinduer.
47. Alle materialer av 27/4 om godgjennelse av håndverksmestres kjøp.
48. Skattetakst av 27/4 over krigsskadede bygninger.
49. Lagrede møbler gjennom rekvisisjonskontoret av 28/4.
50. Barns landopphold. Skolene av 28/4.
51. Huseiere og leieboere av 28/4 om innsamling av dekningsmaterialer.
52. Huseiere av 28/4 angående anmeldelse av reparasjonsarbeide.
53. Sanitær- og rørleggermaterialer av 28/4 om godkjennelse av kjøp.
54. Arbeidsforhold av 28/4 om forbud mot opphør.
55. Lagere av katastrofeskadete rasjonerte varer av 28/4.
- 56 og 56a Varetransport med jernbanen fra Östlandet og Sörlandet av 29/4 og 3/5- jfr.nr. 74.
57. Utstedelse av passersedler av 29/4.
58. Utstedelse av legitimasjonskort og rasjoneringskort for krigsskadelidte opphører fra idag av, av 1/5.
59. Glass i butikkvinduer av 1/5 om störrelse.
60. Vinduer og dörrer av 1/5 om standardtype.
61. Forretningslokaler og lagerrom av 1/5 - egen avdeling.
62. Kontoret for anvisning av klær, skotöy m.m. - av 1/5.
63. Om innskrenking av bespisningen - av 4/5.
64. Rydning av gater i eksplosjonsfeltet - av 6/5.
65. Legitimasjoner for utdeling av bidrag av hovedutvalget for pengebidragsfordelingen - av 10/5.
66. Om flytting av kontoret for tildeling av anvisninger på klær, husgeråd m.m. av 10/5.
67. Angående vidusglass - av 11/5 rekkefølgen for utbedring av glass-skade.
68. Utdeling av matvarer på varefordelingskort for krigsskadelidte - av 16/5.
69. Vareutdeling til skadelidte - av 19/5.
70. Utdeling av makrell på varefordelingskort for krigsskadelidte - av 20/5.
71. Angående vindusglass - av 20/5 - om full utbedring av beboelsesleiligheter.
72. Til huseiere i skadelidte strök - av 23/5 - henstilling om utbedring av skader.
73. Salget av mangelvarer - av 3/6- om undtak i salgssperringen.
74. Varetransport med jernbanen - av 8/6 - om opphevelse av ordningen - jfr. nr. 56 og 56a.
75. Vindusglass til butikker - av 9/6 - om kjøpetillatelse.
76. Barns landopphold - av 14/6 - om innsending av söknader.
77. Barns landopphold - av 30/6 - om foreldres besök.
78. Mangelvarer av 3/7- om henstilling til skadelidte å dekke sitt behov av mangelvarer.
79. Takstein - Samarbeid mellom huseierne - av 28/7 -.
80. Barns landopphold - Foreldre - av 1/8 - om forbud mot at foreldre avhenter sine barn.

KUNNGJØRINGER FRA KATASTROFE-

UTVALGET.

Av 20/4:

Nr. 1. FØLGENDE BEKJENTGJØRELSE BLE I GÅR MEDDELT PUBLIKUM
GJENNOM PLAKATER OG HØYTALERE:

EKSPLOSJONSULYKKEN.

Personer som ved eksplosjonen er blitt husvill, og som ikke kan skaffe seg midlertidig husrom privat, melder seg i Logens, Ole Bulls eller Koncert-Palæets kinomatograflokaler.

Der advares på det alvorligste mot enhver overtredelse av straffelovens bestemmelser.

Fylkesmannen i Bergen Politipresidenten i Bergen

Katastrofeutvalget i Bergen.

Nr. 2. FORHANDLERE AV GLASS, TREMATERIALER OG PAPPLATER

forbys midlertidig å selge disse varer uten kjøpeløyve med kommunens stempel.

Nr. 3. TIL HUSEIERE OG INNEHAVERE AV LEILIGHETER.

Kjøpeløyve for glass, trematerialer og papplater utstedes ved henvendelse til bygnings sjefen i Bergen, hovedkontoret i Strømgaten 10, og avdelingskontorer som vil bli opprettet, hvis adressevil bli kunngjort. Alt gammelt glass innsamles og avleveres etter anvisning fra bygnings sjefen.

Nr. 4. INNEHAVERE AV LEILIGHETER OG HUSEIERE

oppfordres til ved henvendelse til materialkontorene å sørge for den istandsetting av skadde leiligheter som der etter nedenstående annonse blir høve til, slik at innflytting kan skje snarest råd er.

Nr. 5. MATERIALANVISNINGER

kan foruten hos bygnings sjefen, Strømg. 10, fås hos følgende trelastforretninger:

K. Toftegård A/S, Verftsgt.
Pål Kahrs A/S, Jekteviksvegen
K. Namtvedt A/S, Nøstegt.

samt hos byarkitekten (den gamle jernbanestasjon).

Materialer utleveres foreløbig bare til istandsetting av e t t værelse i hver leilighet.

Nr. 6. G L A S S .

Under henvisning til ovenfor inntatt annonse om gammelt glass, pålegges det herved huseierne å samle dette i haug utenfor husveggen - ikke i rennesteinen. Det vil så bli avhentet av rette vedkommende.

Nr. 7. BESPISNING AV HUSVILLE.

Personer som er blitt husville ved eksplosjonen, kan etter avtale mellom Bergen Kommune og Bergens krets av Norges Røde Kors foreløbig for et tidsrom av inntil 8 dager få utlevert frokost, middag og aftens i nedenstående matstasjoner mot levering av legitimasjonskort:

Kong Oscarsgt. 22
Jonsvollsgt. 11
St. Jacobs kirke, Daniel Hansensgt,
Solheims Interimskirke, Hordagt. 37
St. Markus menighetshus, Michal Krohnsgt. 37
Johanneskirken Menighetshjem, Olaf Ryesveg
Repslagergt. 6
Börskafeen, inngang Strandkaien.

Spann og/eller lignende må medbringes ved avhentningen av maten. Ovennevnte legitimasjonskort utleveres av Luftvernets samlestasjoner i Logen, Ole Bull og Koncert-Palæets kinoer og i de offentlige lokaler de husville etter Luftvernets anvisning har overnattet. Det vil bli beregnet 50 øre for frokost, 1 krone for middag og 50 øre for aftens. Det vil bli tatt vanlig klipp av rasjoneringskort for brød og fett.

Av 21/4:

Nr. 8. UTBEDRING AV DE SKADEDE HUS OG LEILIGHETER

Etter avtale som er truffet med krigsskadetrygden, vil midlertidig reparasjon til utbedring av takskader bli dekket fullt ut av krigsskadetrygden. Katastrofeutvalget henstiller at huseierne snarest mulig sørger for de nødvendige reparasjonsarbeider for å hindre ytterligere skader på eiendommene.

Vindusrammer skal renses omhyggelig for glassrester så alt står klart til innsetting når glass kan skaffes.

Nr. 9. KONTANTHJELP TIL SKADELIDTE.

Ordføreren har i dag gjort vedtak om å stille til disposisjon for Katastrofeutvalget nødvendige midler til anvisning for skadelidte til dekning av det øyeblikkelige behov hvor sådant er til stede.

Henvendelser mottas fra skadelidte fra 22.ds. av kommunens eiendomsforvaltning (den gamle jernbanestasjon) fra kl. 10-15, Legitimasjonsbevis for krigsskade medbringes.

Med henvisning til annonse herom i går meddeles at fra 22. ds. kan materialanvisninger/også hos følgende firmaer foruten de igår averterte:

/ hentes
 Jacob Neumann, Nøstegata 50
 Leif Ottesen, Olav Kyrresgt. 49 - inngang Håkonsgata
 N. Isaksen, Kong Oscarsgata 54
 P.G. Rieber & Søn A/s, Nøstegata 54
 Florvåg Bruk, Valckendorffsgata 4

Under henvisning til annen annonse i dag er samtlige firma som har materialanvisning, pålagt å holde åpent lørdag og søndag førstk.

Nr. 11. MISTEDE RASJONERINGSKORT, KLÆR m,v,

Personer som under katastrofen har mistet sine rasjoneringskort, klær eller andre eiendeler, vil kunne få utlevert legitimasjonskort og katastroferasjoneringskort ved henvendelse til forsyningskontoret i Vågsalmenning 3.

Nr. 12. SKADEDE FORRETNINGER.

Grossister og detailjister som har fått sine matvarelagre ødelagt eller skadet under katastrofen, må innen 25. ds. innsende spesifiserte oppgaver til forsyningsnemnda over:

1. Ødelagte varer.
2. Skadede, men eventuelt brukbare varer.
3. Uskadde varer.

Nr. 13. SPERRING AV SALG AV SKOTÖY, BEKLEDNINGS - OG UTSTYRSGJENSTANDE.

Forhandlere av skotøy, beklednings- og utstyrsgjenstander kan inntil videre selge nevnte vareslag bare til personer som er skadelidte ved katastrofen, og som foreviser gjenkjøpsbok, eller anvisninger og kort stemplet "skadelidt".

Katastrofeutvalget i Bergen, Laksevåg, Fana og Åsane.

Nr. 14. SKADEDE

som følge av katastrofen kan bli behandlet alle dager ved Bergens lægevakt, Allehelgensgt. 3 (hele døgnet), ved førstehjelpstasjonen i Kalmarhuset kl. 9 - 18, ved førstehjelpstasjonen på Fridalen skole kl. 11 - 14 samt hos de praktiserende læger.

Nr. 15. BESPISNING AV HUSVILLE OG SKADELIDTE.

Med henvisning til gårsdagens annonse om bespisning meddeles at fra lørdag 22. ds. vil utlevering skje fra følgende matstasjoner:

Kong Oscarsgata 22
 St. Jakobs kirke, Daniel Hansensgata.
 Solheims Interimskirke, Hordagt. 37.
 St. Markus menighetshus, Michael Krohnsgata 57.
 Johannes menighetsheim, Olaf Ryesveg.
 Börscaféen, inngang Strandkaien.
 West End kafé, Engen 29
 Ynglingeforeningen, Nedre Korskirkealmenning.
 Sentralkirken, Vetrilidsalmenning.

De som har anledning å hente maten må medbringe spann eller liknende. Bepisningen blir gratis.

Det vil bli tatt vanlig klipp av rasjoneringskort for brød og fett.

Nr. 16. SKADEDE BYGNINGER. UTBEDRINGER.

PUNKT 1. Innsetning av vindusruter vil bli påbegynt straks. Glassmestrene vil bli fordelt over byen distriktsvis. Nærmere kunngjøring vil bli utsendt herom så snart som mulig. Der vil i første omgang kun bli innsett glass således at et værelse og kjøkken blir brukbart. For syke eller andre som måtte trenge øyeblikkelig utbedring sendes henvendelse til glasskomiteen, Bergens Håndverks- og Industriforening, Kong Oscarsgata 68. Denne henvendelse må foreløpig kun skje skriftlig.

PUNKT 2. Alle skadede hus blir i de nærmeste dager besiktiget av fagkyndige nemnder, som etter hvert avgir forslag om hvorledes skadene skal utbedres midlertidig.

Resultatet av besiktigelsen meddeles huseierne skriftlig fra Bergens Håndverks- og Industriforening. Huseieren må deretter skriftlig rekvirere arbeidet utført hos Bergens Håndverks- og Industriforenings kontor, Kong Oscarsgata 68, som foranlediger arbeidet utført i sin tur og orden.

Nr. 17. HJELPEARBEIDE FOR REPARASJONER AV BYGNINGER

Forretninger, bedrifter og virksomheter som på grunn av eksplosjonsulykken må stenge eller innskrenke og som av den grunn foreløpig ikke har sysselsetting helt eller delvis for sine arbeidstakere kan melde dette til arbeidskontoret for Bergen og Laksevåg.

Disse vil bli satt inn i hjelpearbeider og vil få betalt etter de gjeldende tariffen.

Av 22. april:

Nr. 18. ANGÅENDE VINDUSGLASS.

Under henvisning til kunngjøring nr. 16 meddeles at publikum som selv vil sette inn vinduer, henvises til byens glassmestre hvor man vil kunne få kjøpt glass tilskåret til ett værelse pr. leilighet. Misbruk vil bli påtalt.

Nr. 19. TIL GROSSISTER OG HANDLENDE.

Hvor det er fare for at varer kan bli ødelagt som følge av takskader må melding om dette straks sendes Bergens Håndverks- og Industriforening, Kong Oscarsgata 68.

Nr. 20. INNEHAVERE AV LEILIGHETER

til hvem husville som følge av katastrofen henvises fra innkvarterings-sjefen, p l i k t e r å ta imot personer som henvises til dem.

Nr. 21. TIL HUSEIERE.

Foranlediget ved intrufne tilfelle innskjerpes at huseierne plikter å ta vare på all takstein fra skadde hus.

Videre må huseiere ta vare på alt brukbart materiell fra ødelagte hus. Der vil senere bli gitt underretning om samling og lagring.

Nr. 22. HJELP TIL UTBEDRING AV BYGNINGER.

Håndverkere og arbeidere, også fra distrikter utenom Bergen, som vil delta i utbedringen av skadde bygninger, bes melde seg snarest til Bergens Håndverks- og Industriforening, Kong Oscarsgata 68.

Av 23. april:

Nr. 23. TIL EIERE AV FREDEDE BYGNINGER.

Det innskjerpes at etter lov om bygningsfredning av 3. desember 1920 må fredet bygning hverken helt eller delvis rives eller forandres uten samtykke av den antikvariske bygningsnemnd.

Under de ekstraordinære forhold i Bergen vil avgjørelser uten hensyn til lovens frister bli truffet på stedet av en særskilt oppnevnt representant for nemnda.

Alle henvendelser bes rettet til den bergenske avdeling av Fortidsminnemerkeforeningen, adresse Bergens Museum, telefon 16397.

Nr. 24. UTDELING AV BEKLEDNINGSGJENSTANDER, HUSGERÅD m.v.

som skjer under ledelse av innkvarteringssjefen i samarbeid med representanter for byens hjelpeorganisasjoner, tar til tirsdag morgen 25. april kl. 9 i Arbeidskontorets lokaler, Nygaten 2.

Søknadskjema vil - foruten i Nygaten 2 - bli å få på byens postkontorer, hvor utfylling også kan finne sted.

Nr. 25. OPPHEVELSE AV SPERRING AV MATVARER FRA BERGEN.

Fra og med mandag 24. april oppheves det av Katastrofeutvalget og politipresidenten utstedte forbud mot utsending av MATVARER fra Bergen.

Nr. 26. SMITTSOM SYKDOM.

Alle som lider av SMITTSOM SYKDOM (heri innbefattet tuberkulose) og som er fraflyttet sine heimer, har plikt til straks å melde seg til helserådet, Jon Smørs gate 11.

Nr. 27. GLASSMAKERSTIFT.

All lagerbeholdning av glassmakerstift beslaglegges. Oppgave over beholdning av sån stift må uoppholdelig sendes Bergens Håndverks- og Industriforening - glassutvalget - som er overlatt å disponere stiftens.

Nr. 28. GALVANISERTE OG SORTE JERNPLATER SAMT TAU.

All lagerbeholdning av ovennevnte varer beslaglegges. Oppgave over beholdning av slike varer må uoppholdelig sendes bygningssjefens kontor, Strömgt. 10 III.

Skjema 585 A. benyttes ved søknad om kjøpeløyve, som bare vil bli gitt håndverksmestre.

Nr. 29. A. MATERIALSITUASJONEN.

Da mengden av bygningsmaterialer er ytterst begrenset, pålegges det alle som har med reparasjonsarbeider å gjøre å utvise den største sparsom-
melighet med materialene.

B. MIDLERTIDIGE REPARASJONSARBEIDER.

Private forbys å bruke trelast av egne lagere til midlertidige repara-
sjoner og henvises til kun å benytte bygningsplater.

Etter midlertidige reparasjoner som etterhvert følges av permanente
utbedringer, plikter man å ta vare på de materialer som derved blir ledige.

C. HUSEIERE.

som har fått sine bygninger skadet ved eksplosjonsulykken pålegges å sette
opp en oversikt over de skader av forskjellig slag som er påført deres ei-
endommer. Disse oppgaver skal framlegges når det blir forlangt under besik-
tigelse av skadene. Det presiseres at glass-skader må oppgis nøyaktig i an-
tall kvm.

Huseiere som ikke er bosatt i de skadelidte hus må søke å holde seg
underrettet om når besiktigelsesmennene kommer. Orientering herom kan fåes
ved henvendelse til Håndverkerforeningen- telefon 18040.

D. HÅNDVERKSMESTRE

som gjennom Bergens Håndverks- og Industriforening har fått angitt det di-
strikt de skal arbeide i, kan få tilvist kjøpeløyve for bygningsmaterialer
til midlertidige reparasjonsarbeider ved henvendelse til bygningssjefens
kontor, Strömgt. 10.

Nr. 29a. B. MIDLERTIDIGE REPARASJONSARBEIDER.

Private forbys å bruke trelast av egne lagre til midlertidige repara-
sjoner og henvises til kun å benytte bygningsplater.

Etter midlertidige reparasjoner som etterhvert følges av permanente
utbedringer, plikter man å ta vare på de materialer som derved blir ledige.

D. HÅNDVERKSMESTRE

som gjennom Bergens Håndverks- og Industriforening har fått angitt det di-
strikt de skal arbeide i, kan få tilvist kjøpeløyve for bygningsmaterialer
til midlertidige reparasjonsarbeider ved henvendelse til bygningssjefens
kontor, Strömgt. 10.

Nr. 30. VINDUSGLASS.

A. Kunngjøring nr. 2 om forbud mot å selge glass uten kjøpetillatelse oppheves. Fra idag kan publikum som selv vil sette inn vinduer, henvende seg til byens glassmestre hvor man vil kunne få kjøpt glass tilskåret til ett værelse pr. leilighet.

B. For å avhjelpe situasjonen så rasjonelt som etter omstendighetene mulig har man foreløpig delt de skadede strøk opp i distrikter.

Man vil i første omgang, i leiligheter hvor alle værelser er glassskadet, ved bestilling hos glassmester foreløpig få innsatt glass i vinduene i et værelse og kjøkken. Det samme gjelder for enkelte bortleide beboelsesroms vedkommende. Overholdelse av denne bestemmelse vil bli kontrollert. Overtredelser eller omgåelser vil bli straffet.

Spesielle forhold som tilsier øyeblikkelig utbedring, anmeldes skriftlig med nødvendige opplysninger til Bergens Håndverks- og Industriforening - GLASSUTVALGET, adr. K. Oscarsgt. 66/68, telf. 12189.

Publikum i de nedennevnte distrikter henvender seg til følgende glassmesterfirmaer:

1. Strøket nordenfor Rothaugskomplekset gjennom Absalon Beyersgt. - Martin Wahlsgt. - Tartarvt. - Breistølsvegen: Glassmester R. Årreberg, Chr. Michelsensgt. 5, M. Erichsen, St. Olavsveg 124, Öivind Ström, Håkonsgt. 25. Disse firmaer vil etablere sig i strøket.
2. Strøket mellom Breistølsvegen - Tartarvt. - Martin Wahlsgt. - Absalon Beyersgt. - Nordsiden av Rothaugskomplekset - Skuteviken - Helgesensgt. - Henrik Wergelandsgt. - Arbeidergt.: Didr. Andersen & Søn A/S, Foreningsgt. 3, S. Danielsen, Olav Kyrresgt. 43.
3. Strøket mellom Arbeidergt. - Henrik Wergelandsgt. - Helgesensgt. - Nye Sandviksveg - Nikolaikirkealm. - Tyskebryggen - Torget - Småstrandgt. - Allehelgensgt. - Nygt. - Heggebakken: Olaf Aamodt, Nygårdsgt. 19, Bjarne Hansen, Strandgt 21/23, A. Knag A/S Bankgt. 6, Norsk Speilfabrikk og Glassliperi, Marken 16.
4. Nordneshalvöen nordenfor Östre - Vestre Muralmenning: Glassmester Olaf Olsen, Nöstegt. 37, S. Riple, Nykirkesmug 7, G. Rognaldsen, Engen 26. For glasskader utenom de her nevnte strök kan man under de samme betingelser som ovenfor er nevnt, henvende seg til hvilken som helst glassmester.

Forretningstiden er inntil videre fra kl. 8 morgen til kl. 20.

Av 24. april :

Nr. 31 og 31a. VARETRANSPORT MED JERNBANEN.

Alle som önsker varetransport med jernbanen til Bergen må henvende seg enten til arkitekt Hauge, materialkontoret, Strömgata 10, tlf. 11 196, eller konsulent Antoniessen, generaldirektoratet for transport, Drammensvegen 20, Oslo

Nr. 32. PLATER TIL MIDLERTIDIG TAKTEKNING.

Alle sorter plater av galvanisert jern, sink, bølgeblekk o.l. som er beslaglagt av katastrofeutvalget, kan utleveres til midlertidige dekningsarbeider på anvisning fra bygningssjefens kontor. Etter bruk må det tas vare på platene.

Nr. 33. EVAKUERING AV BARN.

I Hallingdal vil der bli anledning til å få anbrakt - i nærmere begrenset antall - barn fra familier som er rammet av katastrofen. Henvendelser herom kan skje til dr. fru Grahl Madsen, Olav Kyrres gate 9, fra kl. 11 - 14.

Nr. 34. SAMLESTASJONENE.

Fra tirsdag 25 ds. sløyfes samlestasjonene i Logen og Koncert-Palæet.

Fra samme tid vil innkvarteringsjefens anvisning av husrom kun skje fra samlestasjonen i Ole Bull lokale.

Nr. 35. TIL HUSEIERE.

Med sikte på å unngå tvangsinnflytting av personer eller familier som er blitt husville som følge av katastrofen, henstilles det til huseiere som har rom å avse, enten i hus i byen eller villa eller hytte i distrikter i nærheten av byen, å melde dette snarest til innkvarteringsjefen, Rådstuplass 8.

Nr. 36. VINLUSGLASS.

Da glassmestrene no har mottatt så mange bestillinger at de er overlesset med arbeid vil de ikke kunne motta ytterligere bestillinger i de første 3 dager.

Nr. 37. BESPISNING AV DE SKADELIDTE.

Det har vist seg at adgangen til å få gratis måltider på de opprettede matstasjoner for de skadelidte er blitt misbrukt, bl.a. ved at i k k e s k a d e l i d t e i stor utstrekning har deltatt i bespisningen. Da dette medfører fare for at de som virkelig trenger bespisningen, ikke vil få denne, innføres det fra i dag av særskilt kontroll med alle som henvender seg til matstasjonene. Misbruk vil bli påtalt.

Av 25. april:

Nr. 38. HÅNDVERKSMESTRE.

Håndverksmestre som har påbegynt arbeid i de skadelidte strøk må innen onsdag 26.ds. (aften) ha innhentet arbeidstillatelse fra Bergens Håndverks- og Industriforening.

Det innskjerpes at intet arbeid må settes i gang før arbeidstillatelse er innhentet hos Bergens Håndverks- og Industriforening, hvis vanskeligheter med materialtildeling m.v. vil unngåes.

Av hensyn til oppgjør for arbeidet må mesteren sørge for å få skriftlig rekvisisjon på alt arbeid fra huseier.

Nr. 39. INNLEVERING AV KLÆR.

sko, sengetøy, lintøy, husgeråd, bruksgjenstander av et hvert slag samt av pengegaver til de private hjelpeorganisasjoner kan skje på følgende steder:

1. Kunstforeningen.
  2. Engen 22.
  3. Storjohans Hus, Torgalmenning 4.
  4. Nygårdsgata 36.
  5. Strömgata 16.
  6. Lungegårdsgata 9.
  7. Vestre Muralmenning 17.
-

Nr. 39a. KLÆR OG ANDRE GAVER

til de private hjelpeorganisasjoner kan heretter sendes innkvarteringssjefen i Bergen, adr. Rådstuplass 8 Telefon 14888.

Nr. 40. LÖNNINGEN AV MANNSKAPER AVGITT TIL TEKNISK NÖDHJELP.

Mannskaper i Teknisk Nödhjelps innsatts som arbeider under entreprenørers eller bygningsfirmaers ledelse, vil bli utlønnet gjennom vedkommende firmaer. Andre arbeidstakere i T.N.-innsatts lønnes av sin tidligere arbeidsgiver. Mannskaper i T.N.-innsatts som ikke er arbeidstakere, lønnes av T.N. direkte. Utlønning finner bare sted etter kvitterte timelister fra vedkommendes lagførere. Nærmere opplysninger ved henvendelse til T.N., telefon 11 837.

Nr. 41. VINDUSGLASS.

For å lette glassmestrenes arbeider med innsettelse av vindusglass må enhver innsendt vindusramme på forhånd være påheftet merkelapp med navn og adresse. Merkelappen må være festet enten til hengsel eller krok.

Da glassmestrene no har mottatt så mange bestillinger at de er overlesset med arbeid, vil de ikke kunne motta ytterligere bestillinger før fredag 28. april.

Av 26. april:

Nr. 42. TIL BEFAL OG MANNSKAP I TEKNISK NÖDHJELP.

Ingen må forlate sitt arbeide uten etter spesiell skriftlig ordre eller tillatelse fra Teknisk Nödhjelps kontor.

Nr. 43. BESPISNINGEN.

Tross tidligere advarsel misbrukes matstasjonene framleis i stor utstrekning, idet en har konstateret en rekke tilfeller av personer som spiser der uten å ha rett til det til fortrenghet for de virkelig skadelidte. Kontrollen vil derfor bli ytterligere skjerpet og ethvert tilfelle av misbruk vil bli gjenstand for påtale.

Nr. 44. TIL ARBEIDSGIVERNE.

Der er framleis stor mangel på fagarbeidere til den midlertidige reparasjon av de skadelidte bygninger. Det henstilles inntrengende til alle arbeidsgivere å permittere så stor del av sin arbeidsstokk som mulig. Der er særlig behov for taktekkere, blikkenslagere, tømmermenn, snekkere og glassmakere.

Henvendelser skjer til arbeidskontoret for Bergen og Laksevåg, Nygata 2 II.

Av 27. april:

Nr. 45. BEDRIFTER, FORRETNINGER OG KONTORER

som er beskjeftiget i forbindelse med hjelpe- og utbedringsarbeider etter eksplosjonsulykken, skal arbeide 1.mai. Andre bedrifter, forretninger og kontorer kan stenge når deres personale kan hjelpe til å redde verdier, matvarer, innbo etc. i de skadelidte strøk og for de skadelidte firmaer og personer. Alt transportvesen skal arbeide. Alle virksomheter som stenger plikter å stille sine transportmidler med mannskaper til disposisjon for hjelpeaksjonen.

Nr. 46. GLASSMESTRE - GLASSFORHANDLERE.

Inntil videre er det ikke tillatt å selge glass til butikkvinduer.

Nr. 47. ALLE MATERIALER

som skal kjøpes på Næringsdepartementets skjema nr. 585A av håndverksmestere, må godkjennes av Bergens Håndverks- og Industriforening.

Nr. 48. SKATTETAKST

over krigsskadede bygninger - totalt eller delvis skadet under eksplosjonskatastrofen - må avholdes for å få eiendonsskatten nedsatt i forhold til skaden. Glasskader, mindre takstskader og uvesentlige skader på bygg gir ikke anledning til avholdelse av ny takst. Ordføreren har bestemt at disse takster skal avholdes uten omkostninger for huseiere, såfremt disse - og senest innen 14 dager - begjærer avholdelse av ny takst. Såfremt takst ikke avholdes vil den første eiendomsskatt som utliknes bli uforandret. Henvendelse til Skattetakstkontoret, Strömgata 10.

Av 28. april.

Nr. 49. LAGREDE MÖBLER GJENNOM REKVISISJONSKONTORET.

Stengte bedrifter samt private som tidligere har måttet lagre sitt inventar, respektive møbler gjennom rekvisisjonskontoret, bes henvende seg til kontoret snarest, medbringende kvittering for de lagrete ting.

Nr. 50. BARNES LANLOPPHOLD. SKOLENE.

Folkeskolene i Bergen og de høyere skoler, unntatt realskolens avgangsklasser og gymnasiet, skal holdes lukket, rimeligvis til etter sommerferien.

Barnene vil sikkert ha godt av et landopphold etter den ulykken som nettop har rammet tallrike heimer i byen, og som bl. a. har medført at boligforholdene no er blitt overordentlig vanskelige, så det vil måtte skje en sammenflytting av familier. Dette vil i flere henseender medføre betydelige ulemper.

Katastrofeutvalget henstiller derfor at barn i alle aldre no skaffes et landopphold inntil forholdene i byen er blitt mere normale, og skolene igjen kan begynne.

De foreldre som ikke selv kan skaffe sine barn landopphold vil kunne få dem betryggende anbrakt ved henvendelse til følgende institusjoner:

1. Menighetspleienes og Røde Kors barnehjelp, Christi Krybbe skole (inngang fra Vetrilidsalmenning), telefoner 13524 og 10857. Kontortid 10-12 og 15-16. Skjema utleveres hele dagen.

2. Skolenes feriekolonier. Henvendelse skolenes kontorer.

3. Nasjonal Samlings hjelpeorganisasjon (N.S.H.) Domkirkegata 6 a. Telefon 14678. Kontortid 9-16.

Barnene blir legeundersøkt før de reiser likesom opholdsted ikke vil bli anvist uten etter konferanse med distriktslegen på vedkommende sted.

Katastrofeutvalget ber også folk i nabofylkene som vil ta mot barn fra byen, å melde fra om dette til en av de ovennevnte organisasjoner, eller til bygdens ordfører, distriktslege, prest, lensmann eller andre, som en tør be om å sende meldingen videre.

Nr. 51. HUSEIERE OG LEIEBOERE

som får satt inn glass i vinduer og dører, bes stille de dekningsmaterialer, bord og bygningsplater som de har brukt, til disposisjon for andre skadelidte.

Materialene kan leveres på følgende steder:

Corps de Garde, Klostret.

Festpladsen.

Dreggsalmenning.

Övregatens skole.

Det er stor mangel på materialer til dekning. Kommunen vil ta vare på materialene etter bruken.

Nr. 52. HUSEIERE.

Alle reparasjonsarbeider som skal utføres av håndverksmestre, må anmeldes til Bergens Håndverks- og Industriforening.

Nr. 53. SANITÆR OG RØRLEGGERMATERIALER

blir ikke anvist uten godkjennelse fra Bergens Håndverks- og Industriforenings rørleggerkontor, Kong Oscarsgate nr. 68.

Nr. 54. ARBEILSFORHOLD.

Det innskjerpes at alle som har forlatt sitt arbeid hos sine håndverksmestre uten tilatelse, øyeblikkelig må melde seg til arbeid igjen hos sine mestre. Unnlatelse av dette kan medføre straffensvar etter forordning av 27. mars 1941 om begrensningen til retten om å bringe arbeidsforhold til opphør.

Nr. 55. LAGERE AV KATASTROFESKADETE RASJONERTE VARER.

Alle næringsdrivende som har fått skadet rasjonerte varer, må uoppholdelig sørge for at disse blir tatt vare på for at videre skade av varene kan unngås.

Av 29. april.

Nr. 56 a. VARETRANSPORT MED JERNBANE FRA OSLO (ÖSTLANDET)
OG FRA SÖRLANDET (KRISTIANSAND S).

Alle i Bergen som ønsker varer transportert med jernbanen fra ovennevnte steder må henvende seg skriftlig til Materialkontoret, Strömgata 10, telefon 11196. Anmeldelsen må angi nøyaktig art og mengde av de varer man ønsker.

Samtidig med denne anmeldelse må mottakeren underrette sin leverandör om at denne for varer

fra Oslo (Östlandet) henvender seg til Generaldirektoratet for transport, Drammensveg 20, Oslo, konsulent Anthonisens kontor,

og fra Sörlandet (Kristiansand S) henvender seg til formannen i Sörlandet trafikknemnd, herr A. Klingsaid, Kristiansand S,

for hos de respektive å få vite når varene kan opplastes eller avsendes. Avsenderen må da oppgi varens art og mengde, avsenderens og mottakerens navn og adresse.

Nr. 57. PASSERSELLER

til de skadelidte bygninger som ligger innenfor faresonen, må utstedes av Politikkammeret.

Av 1. mai.

Nr. 58. UTSTEDELSE AV LEGITIMASJONSKORT OG RASJONERINGSKORT
FOR KRIGSSKADELIDTE OPPHÖRER FRA I DAG AV.

Husstander som har fått sitt innbo skadet ved ulykken utfyller krigsskadetrygdens skadeskjema 2 a i to eksemplarer. Skjemaene fåes utlevert hos forsikringsselskapene.

Skjemaene skal attesteres av krigsskadetrygden hvis kontoradresse senere blir kunngjort.

Denne attest vil tre i steden for legitimasjonskortet overfor forsyningsnemnda.

Nr. 59. GLASS I BUTIKKVINDUER.

Det tillates kun satt inn 1 glassrute i hvert butikkvindu. Rutens størrelse blir 0.70 x 1.10 meter i firkant. Dette gjelder kun nytt glass som tilvises av glasskontoret. Huseiere som har gamle ruter som kan settes inn i butikkvinduer anmodes inntrængende om å anvende disse ruter. Derved kan det spares glass og flere skadelidte kan hjelpes.

Nye vinduer og dører tillates kun tilvirket i standardtyper etter mål på stedet. Tegninger til typene kan hentes hos byarkitekten, Christiesgt. 10, Den gamle jernbanestasjon. De utleveres kun til snekkerier, ikke til huseiere.

Nr. 61. FORRETNINGSLOKALER OG LAGERROM.

Katastrofeutvalget har opprettet en avdeling for å hjelpe dem som har mistet sitt forretningslokale eller lagerrom. Kontorets adresse er: Rekvisisjonskontoret, næringsavdelingen, vørelse 413, Tinghuset, tlf. 16729.

Utleie av forretningslokaler og lagerrom må ikke skje uten kontorets godkjenning.

Nr. 62. KONTORET FOR ANVISNING AV KLÆR, SKOTÖY M.M.

fra de frivillige hjelpeorganisasjoner er fra og med tirsdag 2. mai kl. 9 flyttet fra arbeidskontoret, Nygata 2, til Ole Bull-kjelleren. Åpningstiden er kl. 9 - 14.

Tirsdag 2. mai vil der bli ekspedert anvisninger kun til personer hvis etternavn begynner med bokstavene A - C.

Nye bokstavgrupper vil bli kunngjort ved oppslag ved kontoret i Ole Bull-kjelleren.

Av 4. mai.

Nr. 63. BESPISNINGEN.

Da det øyeblikkelige behov no kan ansees for å være tilfredsstillende, vil bespisningen av skadelidte fra eksplosjonsulykken fra og med 5. mai kun omfatte total-skadelidte.

Av 6. mai.

Nr. 64. RYDNING AV GATER I EKSPLOSJONSFELTET. ^{6/5}

Rydning av gater og fortåg for avfallsmasser for de private tomter vil heretter ikke bli foretatt av kommunens vegvesen.

Det påhviler nuseierne å sørge for at gater og fortåg blir ryddet for avfallsmasser.

Bortkjøring av masser må av transportmessige hensyn innskrenkes til å gjelde masser utenfor hus som er under reparasjon eller skal repareres. For de øvrige eiendommers vedkommende må fyllmassene bringes inn på tomtene.

Bestilling av lastebil til bortkjøringen rettes skriftlig til Kjöresentralen, Nygårdsgata 29, med angivelse av kvantum.

Av 10. mai.

Nr. 65. LEGITIMASJONER FOR UTDELING AV BIDRAG AV HOVEDUTVALGET FOR PENGEBIDRAGSFORDELINGEN.

A. Skader på løsøre.

De skadelidte som søker hjelp, må forevise gjenpart av skademeldingsskjema 2 a i utfyllt og oppsummert stand samt stemplet av Krigsskadetrygdens Bergenskontor (adresse Torgalm. 14 III, inngang Starvhusgata). Skjemaene kan hentes på trygdens kontor mellom kl. 15-16.

B. Skader på person.

De skadelidte med legemsskade må forevise legeattest som nærmere angir skadens art og den arbeidsudyktighet som følger av skaden, og - når det gjelder dødsfall - attest fra helserådet for at vedkommende er drept ved eksplosjonsulykken den 20. april 1944.

Nr. 66. TILDELING AV ANVISNINGER PA KLÆR, HUSGERAD M.V.

er fra torsdag 11. mai flyttet fra Ole Bull-kjelleren til Domkirkens menighetshus.

Av 11. mai.

Nr. 67. ANGAENDE VINDUSGLASS.

På grunn av den store pågang hos glassmestrene for utbedring av glasskader, har utvalget bestemt rekkefølgen og omfang for utføring av arbeidet etter dets viktighet således:

1. Ett værelse og kjøkken i hver leilighet **samt** glass i takluker.
2. Livsviktige bedrifter kan skriftlig søke glassutvalget (adr. Kong Oscars gate 66/68) om adgang til å sette inn glass.
3. Til butikkvinduer leveres glass kun i løssalg i størrelse 1.10 x 0.70. Der kan ikke påregnes faglig hjelp til innsetting av butikkvinduer, da sãnn hjelp må forbeholdes det arbeid som er nevnt under punkt 1 og 2.
4. Utføring av annet glassarbeid må utsettes inntil videre. Glass i kontorer må således utstå.
5. Publikum som selv vil sette inn vinduer, kan ved henvendelse til glassmester i vedkommende strøk, få kjøpt glass tilskåret til innsetting i den **utstrekning som er nevnt** under punktene 1, 2 og 3.

Av 16. mai.

Nr. 68. UTDELING AV MATVARER PA VAREFORDELINGSKORT FOR KRIGSSKADELIDTE.

Innehavere av varefordelingskort for krigsskadelidte kan på de for hver varesort oppgitte betingelser og tidsrom få levert følgende matvarer:

1. Mot klipp av merke 1 utleveres gratis i tiden 17/5-24/5 1944 1½ kg. saltet sild og ½ kg. saltet fisk i nedenstående forretninger som velvillig har påtatt seg fordelingen:
Bergens komm. Fisk-og Landbrukshandel, Nedre Torget
Breiviks fiskeforretning, Stenkjellergt. 5
Ole Eikeseth, Nygårdsgt. 52
A. Ellingsen, Ekrenbakken 9
Fersk Fisk A/S, Fortunen 1
J. A. Follesø, Kg. Oscarsgt. 5
Follesø & Sønner, Holmedalsgården
Gjellestads Fiskeforretning, N. Sandviksveg 50
O. Rundström, Nygårdsgt. 53 a
Stölens Fiskeforretning, Helgesensgt. 1.
2. Mot klipp av merke 2 kan det i de fleste detaljforretninger i Bergen som fører kolonialvarer fåes kjøpt i tiden 16/5-23/5 inntil ½ kg. fruktarmelade.
3. Mot klipp av merke 3 kan det i nedennevnte forretninger fåes kjøpt i tiden 16/5-23/5 1944 ½ kg. kål og ½ kg. gulerötter:
Bergens komm. Fisk- & Landbrukshandel, Nedre Torget
Browns Eftf., Chr. Michelsensgt. 5
Bryggesporens Fruktforretning, Bryggesporen
P. Gjertsen, Engen 30
S. Holmberg A/S, Nygt. 7
Kinsarvik Fruktutsalg, Olav Kyrresgt. 47
Lofthus, Torget 1
S. Mandrup, Stenkjellergt. 11
John Sagens Eftf. Nygårdsgt. 27
A. Secher A/S, Kaigt. 16
Petra Seed, C. Sundtsgt. 1
N. R. Sæle, Ladegårdsgt. 1

(fortsettes neste side)

4. Mot klipp av merke 4 utleveres gratis 17/5 så langt kvantumet rekker ca. $\frac{1}{2}$ kg. fersk makrell hos de samme forretninger som er oppgitt under 1 for saltet sild og fisk. Da kvantumet av makrell ikke er tilstrekkelig til å dekke alle varefordelingskort for krigsskadelidte, vil de øvrige innehavere av disse kort mot klipp av merke 4 etter hvert få utlevert gratis 300 gr. fiskemat i følgende forretninger som velvillig har påtatt seg fordelingen:

Olav Andersen, Trølands Kjøttforretning, Murhjørnet

Jacobsens fiskematforretning, Birkebeinergt. 14

Lies fiskematforretning, Markens Tvergt. 9

Markens fiskematforretning, Lungegårdsgt. 9

Spesial fiskemat, V. Torggt. 18

Disse forretninger vil ved oppslag i vinduet gjøre kjent når de kan levere fiskemat på varefordelingskort for krigsskadelidte.

De Handlende sender Forsyningsnevndens anvisningskontor, Vågsalm. 3, de fraklippede merker i lukket konvolutt påført "Varefordelingskort for krigsskadelidte" og merkenes nummer. Hver konvolutt må bare inneholde merker av samme nummer

---

Av 19. mai.

Nr. 69. VAREUTDELING TIL SKADELIDTE.

Da det øyeblikkelige behov for varehjelp til skadelidte no i hovedsaken kan ansees for å være dekket, vil innkvarteringssjefens kontor for anvisning av varer i Domkirkens menighetshus bli avviklet innen fredag 26. mai. De som ikke tidligere har mottatt slik hjelp må henvende seg til dette kontor innen nevnte dato.

Av 20. mai.

Nr. 70. UTDELING AV MAKRELL PÅ VAREFORDELINGSKORT FOR KRIGSSKADELIDTE.

Det vil mandag 22. mai bli utdelt ytterligere et parti makrell så langt dette rekker, til innehavere av varefordelingskort for krigsskadelidte som tidligere ikke har fått kjøpt makrell på varefordelingskortet.

Makrellen utleveres gratis med ca. $\frac{1}{2}$ kg. mot klipp av merke 4 på varefordelingskortet for krigsskadelidte i følgende forretninger som velvillig har påtatt seg fordelingen:

Bergens komm. Fisk & Landbrukshandel, Nedre Torget.
Breiviks fiskeforretning, Stenkjellergt. 5.
Ole Eikeseth, Nygårds gt. 52.
Fersk Fisk A/S, Fortunen 1.
Gjellestad Fiskeforretning, N. Sandviksveg 50
Stölens Fiskeforretning, Helgesensgt. 1.

Nr. 71. ANGÅENDE VINDUSGLASS.

Under henvisning til kunngjøring nr. 67 meddeles at glassmestrene fra mandag 22. mai vil gå til full utbedring av beboelsesleiligheter. Det er dog en forutsetning at bestillingen av det gjenstående arbeid går gjennom husverten som igjen henvender seg til glassmester.

Annet glassarbeid - deriblandt innsetting av vinduer i kontorer, fabrikkbygninger og verksteder - må utstå inntil videre.

Av 23. mai.

Nr. 72. TIL HUSEIERE I SKADELIDTE STRÖK.

Det viser seg at der er eiere av skadde hus som hittil ikke har foretatt sånn midlertidig utbedring av skader at husene blir beboelige.

Det vil forstås av huseierne at dette forhold i stor utstrekning vanskeliggjör myndighetenes arbeid for å lette virkningen av katastrofen.

For i første omgang å slippe å gå til andre forholdsregler, henstiller man til samtlige vedkommende eiere av hus som ved midlertidig utbedring kan gjøres beboelige, å treffe de fornødne foranstaltninger til sånn midlertidig utbedring.

Av 3. juni.

Nr. 73. SALGET AV MANGELVARER.

Med øyeblikkelig virkning gjøres følgende unntak fra den tidligere kunngjort salgssperring i Bergen, Fana, Laksevåg og Åsane:

Möbler og möblementer.
Elektriske ovner (men ikke elektriske kokeplater komfyre og bordkomfyre).

Av 3. juni.

-19-

Nr. 74. VARETRANSPORT MED JERNBANEN.

Den ved katastrofeutvalgets kunngjøring nr. 56 og 56 a innførte ordning oppheves fra i dag.

Gods som skal til Bergen anmeldes nå på ordinær måte til jernbanen. For hele vognlaster må fraktbrev godkjennes av vanlig godkjennelsesmyndighet.

Mottakere i Bergen som har vanskeligheter med å få godkjent fraktbrev for varer som det på grunn av katastrofen er av betydning å få fram, kan henvende seg til Vestlandet Trafikknemnd, Transportavdelingen, Vågsalmenning 14, for assistanse.

Av 9. juni.

Nr. 75. VINDUSGLASS TIL BUTIKKER.

Butikkeiere, som ikke selv har glass, har fått Næringsdepartementets samtykke til i sine butikker å sette inn vindusglass av størrelse 110 X 70 cm. - eller inntil $1\frac{1}{2}$ m² pr. vindu.

Av 14. juni.

Nr. 76. BARNS LANDOPPHOLD.

Søknader til Barnehjelpskontoret Christi Krybbe skole, må være innlevert innen lørdag 17.ds. Der disponeres enda over en del innbydelsler, spesielt for mindre barn. Søkere som får plass vil motta beskjed innen mandag 26. juni. De som innen den tid intet har hørt, kan ikke regne med å bli plasert. For barn hvem der er innlevert søknad, men som er reist privat, må der snarest gis skriftlig avbud til kontoret.

Av 30. juni.

Nr. 77. BARNS LANDOPPHOLD.

Foreldre som har fått barn sendt på landet gjennom barnehjelpen må ikke dra på besøk til pleieforeldrene uten at der foreligger personlig innbydelse fra disse. Innbydelsen må forevises og stemples på barnehjelpens kontor. Slik stempeling skjer kun når lægeerklæring kan framlegges.

Av 3. juli.

Nr. 78. MANGELVARER.

En henstiller til de skadelidte å kjøpe sitt behov av mangelvarer på de kuponger de har til disposisjon på sine gjenkjøpsbøker snarest, da Katastrofeutvalget kommer å anbefale overfor Næringsdepartementet å oppheve sperringen av mangelvarer til andre forbrukere fra 15. juli d.å.

Av 28. juli.

Nr. 79. TAKSTEIN - SAMARBEID MELLON HUSEIERNE.

Det kan i år ikke skaffes takpanner til reparasjon av alle skadede tak. Hvis en skal vente på panner, vil mange tak mangle takstein til vinteren. Huseierene tilsies derfor å bruke også annet taktekningsmaterieell enn panner.

Det oppfordres til samarbeid for å nytte den forhåndenværende takstein best mulig.

Panner fra hus som rives bør overlates naboene, og pannetak som har store skader, bør tekkes med annet materiale, og restene av panner bør gå til reparasjon av mindre skader.

Kun på denne måte kan flest mulig huseiere få tette tak for höstregnet setter inn.

Håndverkerne vil formidle et slikt samarbeid.

Av 1. august.

Nr. 80. BARNES LANDOPPHOLD - FORELDRE.

Det viser seg at foreldre hvis barn er sendt til Hallingdal av komiteen for skadelidte barn, no i stor utstrekning reiser opp for å hente disse. Etter henstilling fra komiteens formann dr. fru Grahl Madsen må katastrofeutvalget nedlegge forbud mot dette, da det er nödvendig av hensyn til oversikten og ansvaret for barna at disse blir heimsendt fra de tidspunkt som blir fastsatt av komiteen. Videre er det umulig for komiteen å skaffe hus m.v. til alle som kommer. Foreldrene vil i god tid bli underrettet om tiden for barnas ankomst til Bergen.
